

Projekt

z dnia 11 czerwca 2026 r.
Zatwierdzony przez .....

**Uchwała
Rady Miasta Zakopane
z dnia ..... 2026 r.
nr .....**

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2026 poz. 662), w związku art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025 poz. 49), Rada Miasta Zakopane uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Zakopane.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały nr .....
Rady Miasta Zakopane
z dnia ..... 2026 r.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2026-2028

ZAKOPANE

KRAKÓW / ZAKOPANE

MAJ 2026

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

Opracowanie:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem

Wsparcie eksperckie w zakresie opracowania dokumentu:

Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego

Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ I RODZINNEJ W MIEŚCIE ZAKOPANE	6
ANALIZA SWOT W ZAKRESIE SYTUACJI SPOŁECZNEJ I RODZINNEJ W MIEŚCIE ZAKOPANE.....	38
CELE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2026-2028	42
WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2026-2028.....	45
CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2026-2028 WRAZ Z RAMAMI REALIZACYJNYMI	47
ZGODNOŚĆ PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2026-2028 Z WYTUCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU.....	77
SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA, OCENY I AKTUALIZACJI PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2026-2028	80
RAMY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2026-2028.....	83
SPISY	86

WPROWADZENIE

Rodzina stanowi podstawową komórkę społeczną oraz kluczowe środowisko rozwoju i wychowania dzieci. To w jej obrębie kształtują się kompetencje społeczne, system wartości oraz zdolność funkcjonowania jednostki w życiu społecznym. Wspieranie rodziny w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także zapobieganie sytuacjom kryzysowym i ich rozwiązywanie, w szczególności w aspekcie zagwarantowania dzieciom odpowiednich warunków życia i rozwoju, należy do podstawowych zadań polityki społecznej na poziomie lokalnym.

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026–2028 jest dokumentem operacyjnym, który określa cele i kierunki działań gminy w zakresie promocji i wzmocnienia rodzin oraz tworzenia spójnego systemu wsparcia dostosowanego do zdiagnozowanych potrzeb. Program ten stanowi rozwinięcie i uszczegółowienie zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zakopane na lata 2026–2030, w szczególności w ramach obszaru priorytetowego „Dziecko i rodzina”. To szczególnie ważne w kontekście trudnej sytuacji społeczno-demograficznej miasta, ze spadającą liczbą mieszkańców, odpływem młodych osób i rodzin, rosnącymi potrzebami edukacyjnymi, zdrowotnymi i psychologicznymi dzieci, a także presją ekonomiczną i mieszkaniową, w dużej mierze powodowaną funkcjami turystycznymi Zakopanego.

Podstawa prawna opracowania programu

Obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu wspierania rodziny wynika bezpośrednio z przepisów prawa. Kluczowym aktem prawnym jest Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. 2025 poz. 49), która nakłada na gminę obowiązek prowadzenia działań ukierunkowanych na wzmocnienie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Zgodnie z przepisami tej ustawy, gmina zobowiązana jest do opracowania i realizacji trzyletnich programów wspierania rodziny, dostosowanych do lokalnej diagnozy problemów rodzinnych i społecznych (art. 176 pkt 1).

Program opiera się również na przepisach Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. 2025 poz. 1214), która określa zasady udzielania wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, wskazuje na znaczenie pracy socjalnej jako podstawowego narzędzia oddziaływania, a także podkreśla rolę świadczeń i usług społecznych.

Istotne znaczenie mają także regulacje Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz.U. 2024 poz. 1673), określające system ochrony osób doznających przemocy oraz zadania gminy w zakresie profilaktyki i interwencji.

Podstawę prawną działań gminy stanowi również Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. 2025 poz. 1153), która wskazuje, iż zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym w obszarze pomocy społecznej i wspierania rodziny, należy do zadań własnych gminy.

Program uwzględnia ponadto zapisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483), która zapewnia szczególną ochronę i opiekę rodzinie, macierzyństwu i rodzicielstwu, w tym pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji, oraz odnosi się do standardów międzynarodowych wynikających z Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526), akcentującą nadrzędność dobra dziecka oraz jego prawo do wychowania w rodzinie.

Inne wybrane akty prawne związane ze wspieraniem rodziny:

- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tj. Dz.U. 2024 poz. 1829),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj. Dz.U. 2024 poz. 1576),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz.U. 2025 poz. 1208),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz.U. 2023 poz. 2809),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tj. Dz.U. 2024 poz.1512),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz.U. 2025 poz. 1338),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. 2023 poz.2151),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. 2023 poz. 1939).

Spójność z innymi dokumentami

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026–2028 pozostaje w pełnej zgodności ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zakopane na lata 2026–2030 i stanowi jej dokument wykonawczy w obszarze polityki rodzinnej. W szczególności program realizuje cel strategiczny dotyczący prowadzenia skutecznej, systemowej polityki gminy względem dziecka i rodziny, budującej jej atrakcyjność osadniczą i wzmacniającej spójność społeczną.

Program rozwija cele operacyjne strategii, koncentrujące się na doskonaleniu usług, profilaktyki i systemu wsparcia rodzin w prawidłowym rozwoju oraz na przeciwdziałaniu problemom społecznym i rodzinnym. W tym zakresie program stanowi narzędzie wdrożeniowe, przekładające kierunki interwencji strategii na działania, przedsięwzięcia i rozwiązania organizacyjne.

Zachowana została także spójność z dokumentami krajowymi, w tym Strategią Rozwoju Usług Społecznych do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), a także Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030. Program uwzględnia również aktualne trendy w polityce społecznej, takie jak podejście skoncentrowane na rodzinie, profilaktyka i wczesna interwencja, rozwój wsparcia środowiskowego, indywidualizacja wsparcia, integracja usług społecznych, współpraca międzysektorowa oraz deinstytucjonalizacja usług.

Uzasadnienie i sens opracowania programu

Potrzeba opracowania Programu Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028 wynika zarówno ze wskazanego wcześniej obowiązku ustawowego, jak i z lokalnych uwarunkowań społeczno-demograficznych. Miasto stoi obecnie przed istotnymi wyzwaniami, takimi jak odpływ mieszkańców, w szczególności młodych, rosnące koszty życia i trudności mieszkaniowe, a także zmieniające się potrzeby dzieci i rodzin, w szczególności w obszarze zdrowia, edukacji oraz bezpieczeństwa społecznego.

Specyfika Zakopanego, jako miasta o silnie rozwiniętej funkcji turystycznej, wpływa na sytuację rodzin, w tym na niestabilność zatrudnienia, sezonowość dochodów, presję ekonomiczną oraz ograniczoną dostępność mieszkań. Czynniki te mogą prowadzić do przeciążeń rodzin, trudności wychowawczych

oraz zwiększonego ryzyka występowania problemów społecznych. Jednocześnie obserwuje się rosnące zapotrzebowanie na wsparcie psychologiczne, pedagogiczne i specjalistyczne, zarówno dla dzieci, jak i dla rodziców.

Program stanowi odpowiedź na zidentyfikowane wyzwania poprzez budowę zintegrowanego systemu wsparcia rodzin, łączącego działania profilaktyczne, diagnostyczne, wspomagające i interwencyjne. Jego celem jest nie tylko pomoc rodzinom w sytuacjach trudnych, lecz przede wszystkim wzmacnianie ich potencjału oraz zdolności do samodzielnego radzenia sobie z problemami. Kluczowe znaczenie przypisano profilaktyce i wczesnej interwencji, umożliwiającym szybkie rozpoznanie trudności i zapobieganie ich pogłębianiu. Program rozwija również dostępne lokalnie usługi środowiskowe, zgodnie z podejściem deinstytucjonalizacji i pracy z rodziną w jej naturalnym otoczeniu. Istotnym elementem jest integracja działań różnych instytucji i podmiotów pracujących z rodziną, co pozwala na kompleksowe i skuteczne zapobieganie i rozwiązywanie problemów społecznych.

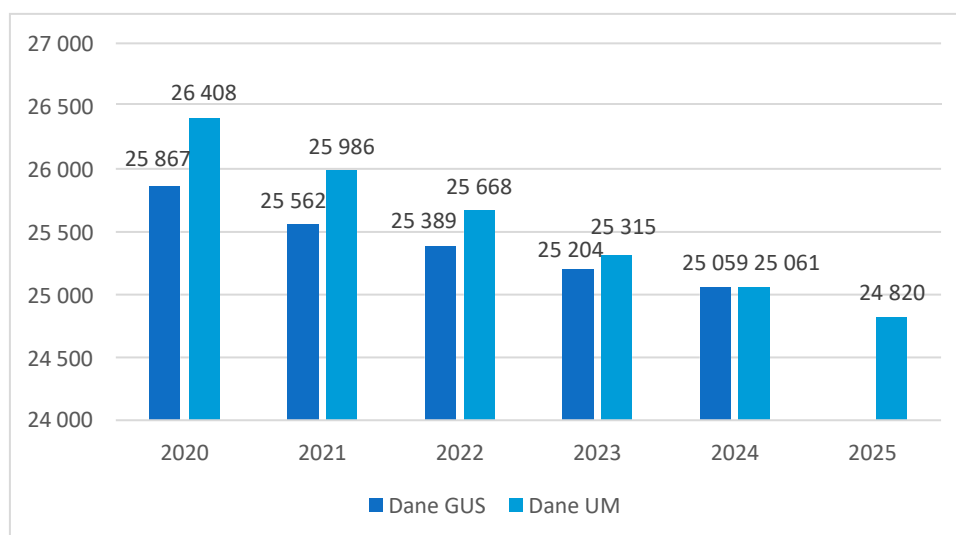
Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026–2028 ma charakter prorozwojowy i długofalowy. Jego realizacja przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, wzmocnienia kapitału społecznego oraz budowania wizerunku Zakopanego jako miasta przyjaznego rodzinie, sprzyjającego osiedlaniu się i wychowywaniu dzieci.

DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ I RODZINNEJ W MIEŚCIE ZAKOPANE

Demografia

Dane dotyczące liczby ludności różnią się od siebie w zależności od źródła (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego – BDL GUS lub Urząd Miasta Zakopane – UM Zakopane), ale w obu przypadkach uwidocznił się spadek liczby ludności w ostatnich latach. Dostępne dane GUS z końca 2024 r. wskazują, że miasto Zakopane zamieszkiwało 25 059 osób. Na przestrzeni lat 2020-2024 liczba ta spadła o 3,1%. Spadek widoczny był także w skali powiatu tatrzańskiego (-1,0%) oraz całego regionu (-0,1%), jednak na znacznie niższą skalę. Co więcej, spośród pięciu gmin tworzących powiat tatrzański, spadek liczby ludności pomiędzy 2020 a 2024 r. poza Zakopanem wystąpił jedynie w gminie Biały Dunajec – ujemny wynik całego powiatu jest zatem w dużej mierze wynikiem ubytku ludnościowego samego Zakopanego. UM Zakopane dysponuje danymi z końca 2025 r., które traktują o 24 820 osobach, potwierdzając jednocześnie spadek liczby mieszkańców w ostatnich latach. Według nich w porównaniu do roku 2020 miasto zamieszkuje obecnie o 6% mniej osób.

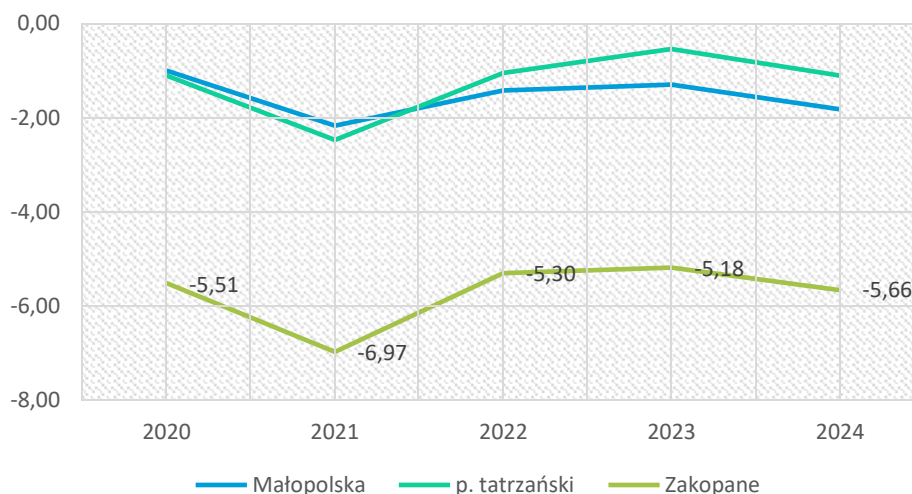
Wykres 1. Liczba mieszkańców miasta Zakopane (2020-2024/2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS oraz UM Zakopane

Spadek liczby ludności warunkowany jest dwoma czynnikami. Pierwszy z nich, przyrost naturalny, w całym analizowanym okresie pozostawał na poziomie ujemnym. Choć w skali powiatu i województwa także utrzymywała się przewaga zgonów nad urodzeniami, w przypadku Zakopanego różnica ta była o wiele bardziej widoczna – o czym świadczy chociażby różnica pomiędzy najniższą wartością salda przyrostu naturalnego dla powiatu (-2,47%, 2021) i najwyższą odnotowaną w mieście (-5,18%, 2023).

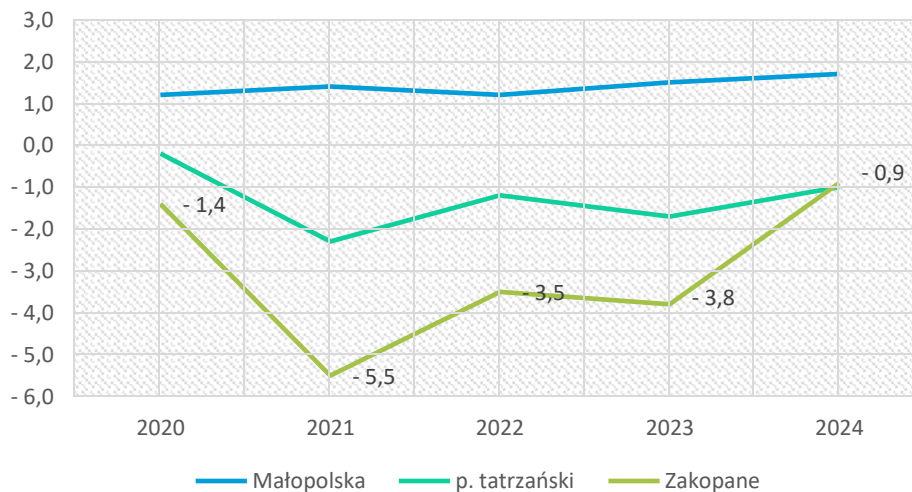
Wykres 2. Saldo przyrostu naturalnego [%] jednostek porównywanych (2020-2024)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Za ubytek mieszkańców Zakopanego odpowiadają także migracje – saldo przez cały okres 2020-2024 przyjmowało wartości ujemne. Podobnie przedstawiała się sytuacja w skali powiatu (choć przewaga wyjazdów nad osiedleniami była mniejsza), odmiennie natomiast w całej Małopolsce, gdzie nowi mieszkańcy poprawiają sytuację demograficzną. Można ponadto przypuszczać, że sytuacja w zakresie migracji jest jeszcze bardziej poważna, niż wykazują to oficjalne statystyki – nie rejestrują one bowiem migracji naukowej i zarobkowej (większe miasta, zagranica), w ślad za którą nie idą wymeldowania.

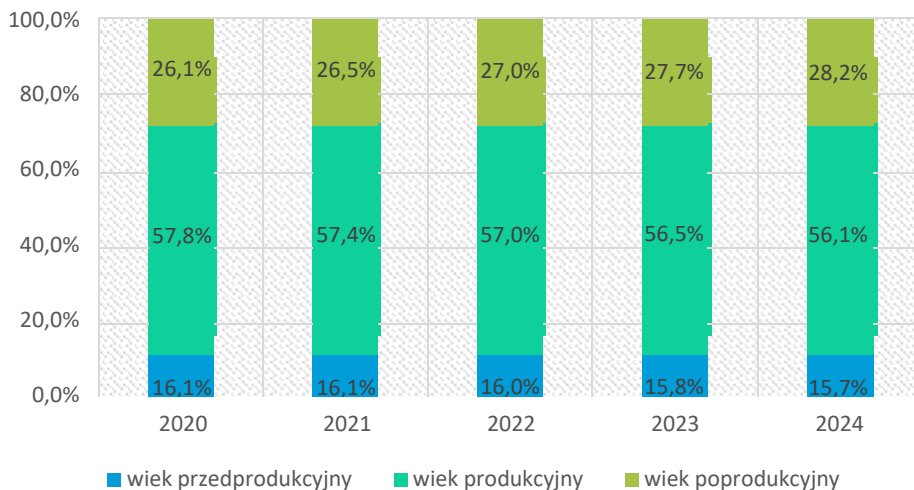
Wykres 3. Saldo migracji [%] jednostek porównywanych (2020-2024)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

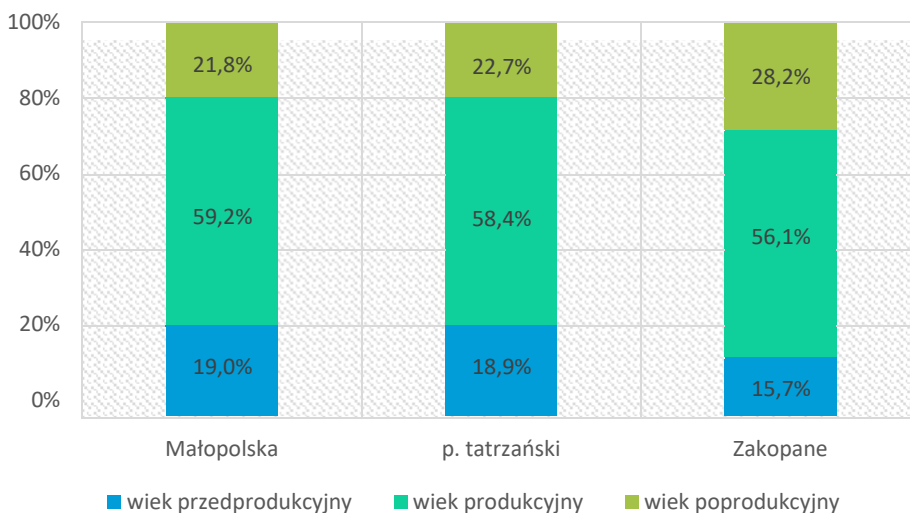
Ubytek liczby mieszkańców ma konsekwencję w strukturze wiekowej Zakopanego. Osoby w wieku przedprodukcyjnym (< 18 roku życia) stanowiły w 2024 r. zaledwie 15,7% ogółu, co także na tle powiatu tatrzańskiego (18,9%) i regionu (19,0%) było rezultatem bardzo niekorzystnym. Jednocześnie osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 28,2% ogółu. Okres 2020-2024 charakteryzował się ponadto ciągłym spadkiem wartości dla pierwszej i dość dynamicznym wzrostem dla drugiej grupy wiekowej.

Wykres 4. Struktura demograficzna miasta Zakopane (2020-2024)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

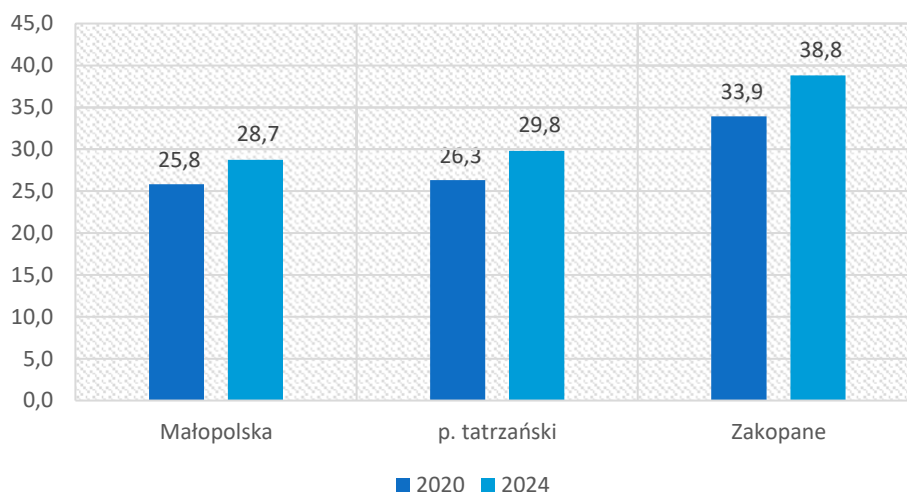
Wykres 5. Struktura demograficzna jednostek porównywanych (2024)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Potwierdzenie kryzysu demograficznego stanowi wartość wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszymi (> 65 roku życia), która w 2024 r. dla Zakopanego wynosiła 38,8%, o 4,9 punktu procentowego więcej niż w roku 2020. W przypadku powiatu i regionu ani wartość, ani jej wzrost nie były w analogicznym okresie tak wysokie.

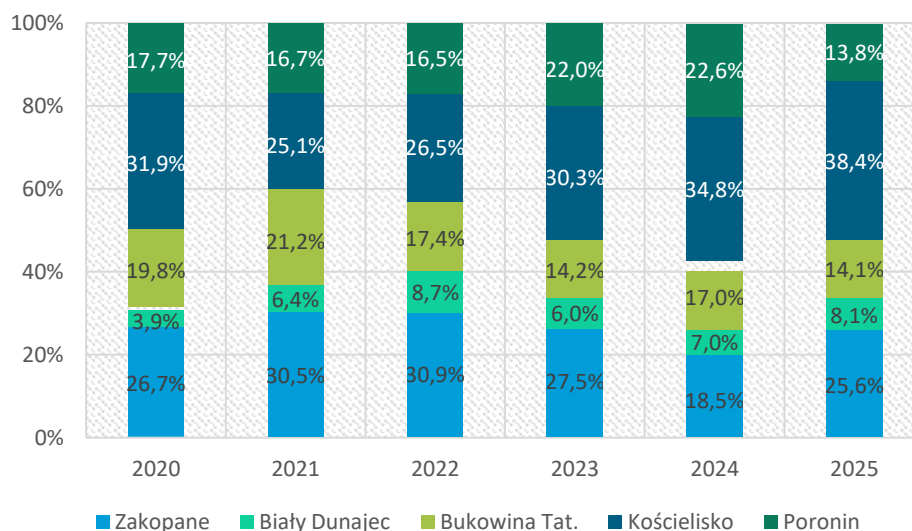
Wykres 6. Wskaźnik odciążenia demograficznego osobami starszymi [%] jednostek porównywanych (2020, 2024)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Z danymi, wskazującymi na zapaść demograficzną Zakopanego, kontrastują te obrazujące budownictwo mieszkaniowe. Wynika z nich, że w skali powiatu tatrzańskiego Zakopane jest gminą o dość dużym ruchu budowlanym – w latach 2021 i 2022 odsetek budynków mieszkalnych oddawanych do użytku był tu najwyższy, a w pozostałych latach pozostawał znaczący (zazwyczaj, w tym w 2025 r., jako drugi największy wśród gmin powiatu). Można przypuszczać, że wytłumaczeniem zjawiska jest budowa domów i mieszkań inwestycyjnych, wykorzystywanych jako baza noclegowa lub zasiedlanych okresowo. Wpływa to negatywnie na dostępność mieszkań dla mieszkańców o niskich i umiarkowanych dochodach, w tym młodych rodzin. Część z nich zdaje się przeprowadzać szczególnie do sąsiedniej gminy Kościelisko.

Wykres 7. Struktura budownictwa mieszkaniowego – odsetek budynków mieszkalnych oddawanych do użytkowania w gminach powiatu tatrzańskiego (2020-2025)

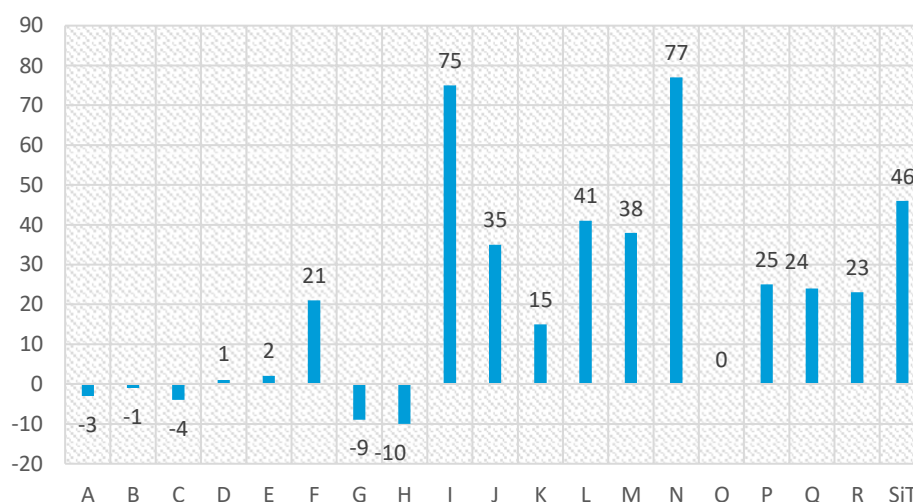
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Gospodarka i rynek pracy

Z końcem 2025 r. na terenie miasta Zakopane zarejestrowanych było 6 761 podmiotów gospodarczych, o 6% więcej niż w roku 2021. Wzrost w analogicznym okresie odnotowały także powiat i województwo, przy czym był on wyższy (odpowiednio: 10% i 16%). Zakopane charakteryzuje się natomiast wysokimi wartościami podmiotów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – odnotowane z końcem 2024 r. 2 653 podmioty to znacząco więcej niż w przypadku powiatu (1 947) oraz województwa (1 456). Potwierdza to pozycję Zakopanego jako wiodącego ośrodka gospodarczego w tej części Małopolski, o potencjale i skali oddziaływania porównywalnej z nieodległym Nowym Targiem.

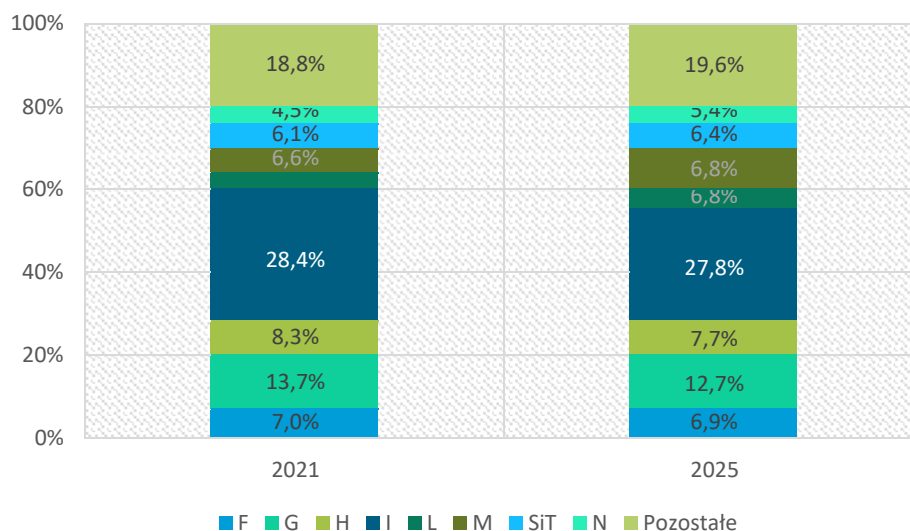
W strukturze gospodarczej miasta Zakopane, rozpatrywanej pod kątem przynależności podmiotów w REGON do sekcji PKD, zdecydowanie dominują te związane z szeroko pojętą obsługą ruchu turystycznego (sekcja I: zakwaterowanie i gastronomia), stanowiące z końcem 2025 r. 27,8% ogółu. Znaczący udział posiada także sekcja G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa samochodów) – 12,7%. Wartości pozostałych nie przekraczają poziomu 10%. Pomiędzy 2021 a 2025 r. zmiany w strukturze były nieznaczne, choć należy odnotować wzrost wartości sekcji I (+75) oraz N (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, w tym turystyka i rezerwacje, +77), co dodatkowo potwierdza, jakie znaczenie dla lokalnej gospodarki ma turystyka.

Wykres 8. Zmiana liczby podmiotów zarejestrowanych na terenie Zakopanego w danej sekcji PKD (2021, 2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Wykres 9. Struktura gospodarcza miasta Zakopane (2021, 2025)

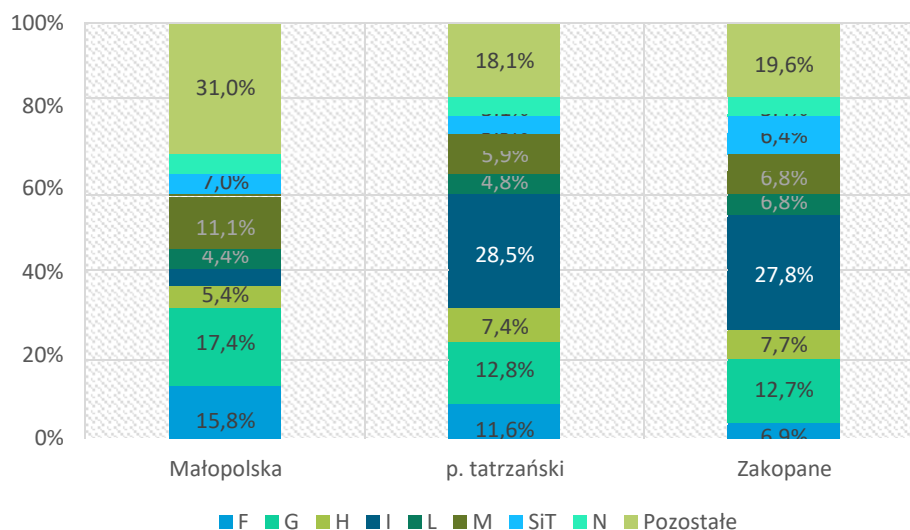

F – Budownictwo, G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa samochodów, H – transport i gospodarka magazynowa, I – zakwaterowanie i gastronomia, L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, N – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, SiT – pozostała działalność usługowa, produkcja własna gospodarstw domowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Struktura gospodarcza Zakopanego jest zbliżona do obserwowanej w skali całego powiatu, gdzie także podmioty z sekcji I stanowią większość (28,5% w 2025 r.). Ich udział w skali całej Małopolski, pomimo atrakcyjności turystycznej tej części kraju, jest już znacznie niższy (3,9%).

Wykres 10. Porównanie struktury gospodarczej wybranych jednostek (2025)

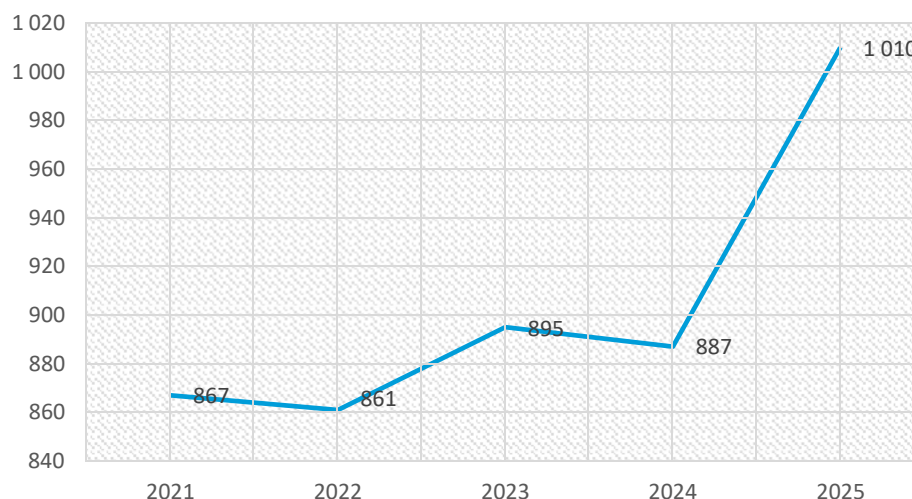

F – Budownictwo, G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa samochodów, H – transport i gospodarka magazynowa, I – zakwaterowanie i gastronomia, L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, N – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, SiT – pozostała działalność usługowa, produkcja własna gospodarstw domowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Niepokojącym trendem jest obserwowany w okresie 2021-2025 wzrost liczby bezrobotnych z terenu miasta Zakopane, szczególnie w ostatnim roku analizy (+123 osoby w 2025 r. względem 2024 r.). Przy jednoczesnym spadku liczby ludności może to wskazywać na rosnące problemy ze znalezieniem zatrudnienia. Jednocześnie należy mieć na uwadze fakt, że statystyki dotyczące rynku pracy w znacznej części nie uwzględniają stanu faktycznego, na co wpływ ma silnie rozwinięty (szczególnie w branży turystycznej, ale i budowlanej czy usługowej) mechanizm zatrudniania „na czarno” czy też pracy sezonowej. Ta ostatnia bywa także świadczona za granicą, przy jednoczesnym figurowaniu jako zarejestrowany bezrobotny. Oficjalne statystyki nie są w stanie uchwycić rozmiarów tego zjawiska.

Wykres 11. Bezrobotni zarejestrowani na terenie miasta Zakopane (2021-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Mało korzystną sytuację na lokalnym rynku pracy zdaje się potwierdzać publikowany przez GUS wskaźnik odsetka zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Jego wartość w 2024 r. wyniosła 6,3%, co wyróżnia się na tle powiatu (5,7%) oraz regionu (3,0%). Mimo to, należy odnotować także fakt spadku tej wartości w porównaniu do roku 2020 o 0,7 punktu procentowego.

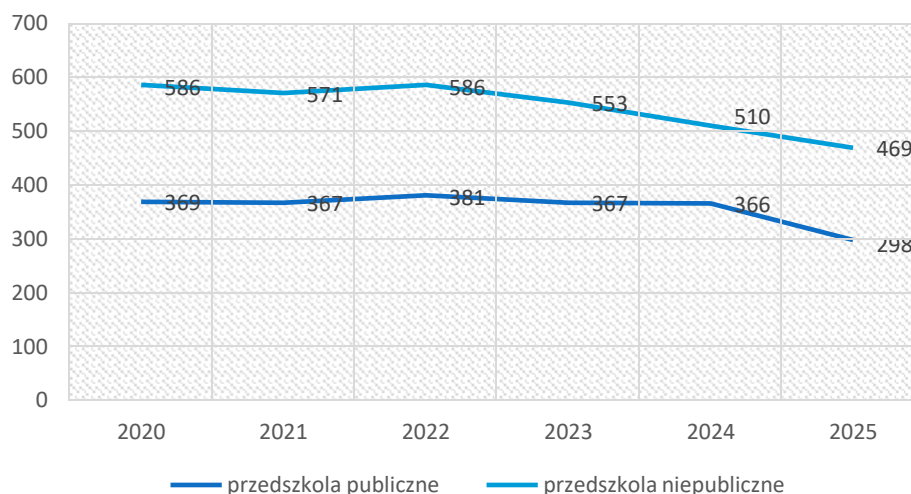
Oświata i wychowanie

Na terenie Zakopanego działają placówki ofertujące wychowanie bądź edukację do szczebla ponadpodstawowego włącznie. W większości są to placówki publiczne, prowadzone przez samorządy gminny i powiatowy. W 2025 r. oferta przedstawiała się następująco:

- w zakresie edukacji przedszkolnej – 3 przedszkola publiczne, 5 niepublicznych oraz 4 oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych;
- w zakresie edukacji podstawowej – 7 publicznych szkół podstawowych, 5 placówek niepublicznych (z czego 2 dotowane z budżetu miasta);
- w zakresie edukacji ponadpodstawowej – Liceum Ogólnokształcące im. Oswalda Balzera, Zespół Szkół Budowlanych im. W. Matlakowskiego oraz Zespół Szkół Hotelarsko-Turystycznych im. W. Zamoyskiego.

Na przestrzeni lat 2020-2025 widoczny jest spadek liczby dzieci, uczęszczających do zakopiańskich przedszkoli, co koreluje z opisywaną wcześniej sytuacją demograficzną, w jakiej znajduje się miasto.

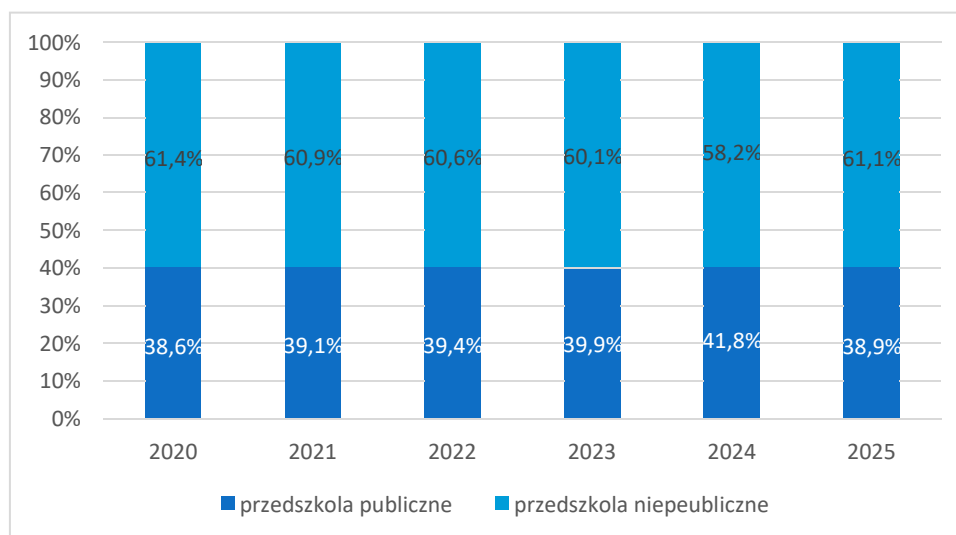
Wykres 12. Liczba dzieci w przedszkolach działających na terenie miasta Zakopane (2020-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Zakopane

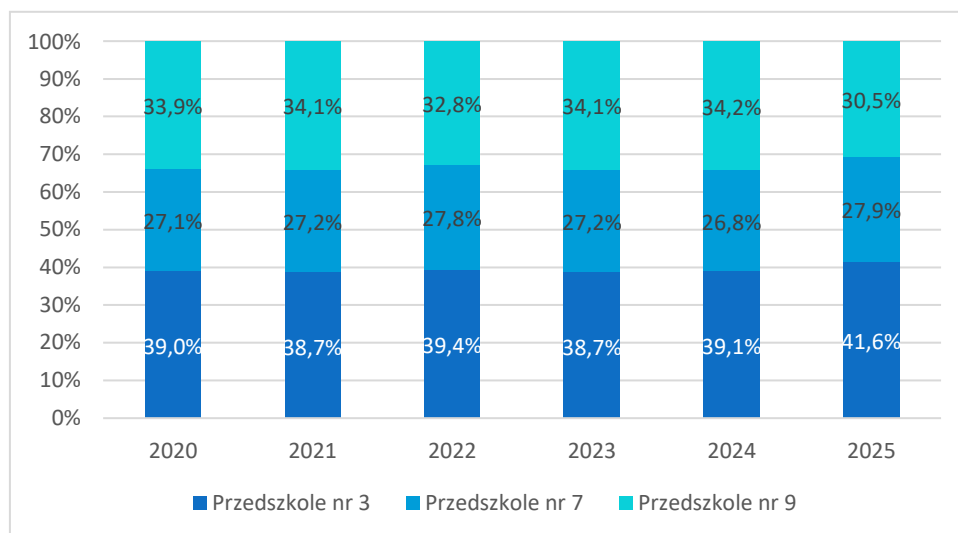
Według stanu na koniec 2025 r., dzieci w przedszkolach publicznych w Zakopanem stanowią 38,9% wszystkich uczniów. Największy odsetek dzieci wśród przedszkoli publicznych skupia Przedszkole nr 3 (41,6% ogółu dzieci w przedszkolach publicznych w Zakopanem w 2025 r.), a najmniejszy Przedszkole nr 7 (27,9% w 2025 r.). W przypadku placówek niepublicznych największy odsetek przypada na Przedszkole Kubuś Puchaty (38,4% w 2025 r.), a najmniejszy na Przedszkole Jana Pawła II (15,4% w 2025 r.).

Wykres 13. Odsetek dzieci w przedszkolach w Zakopanem, przypadający na placówki publiczne i niepubliczne (2020-2025)

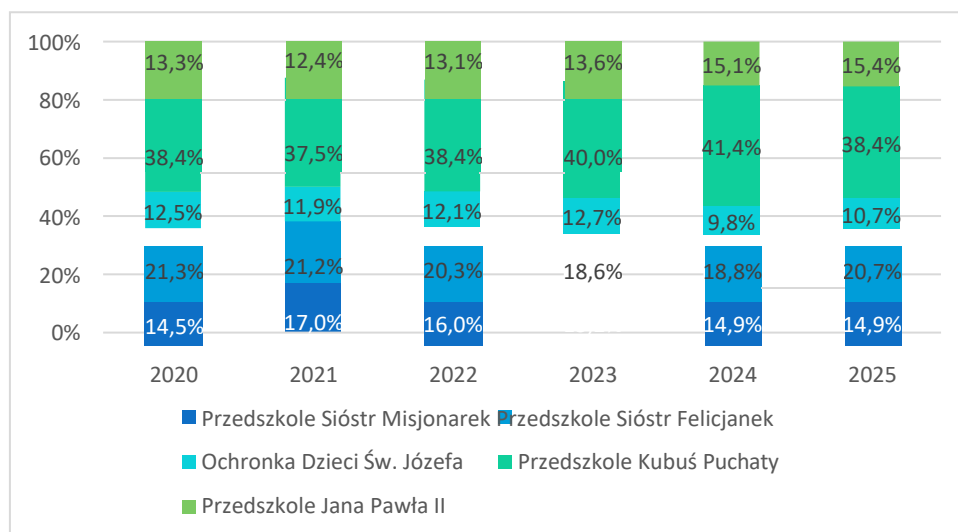
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Zakopane

Wykres 14. Odsetek ogółu dzieci w przedszkolach publicznych w Zakopanem, przypadający na każdą placówkę (2020-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Zakopane

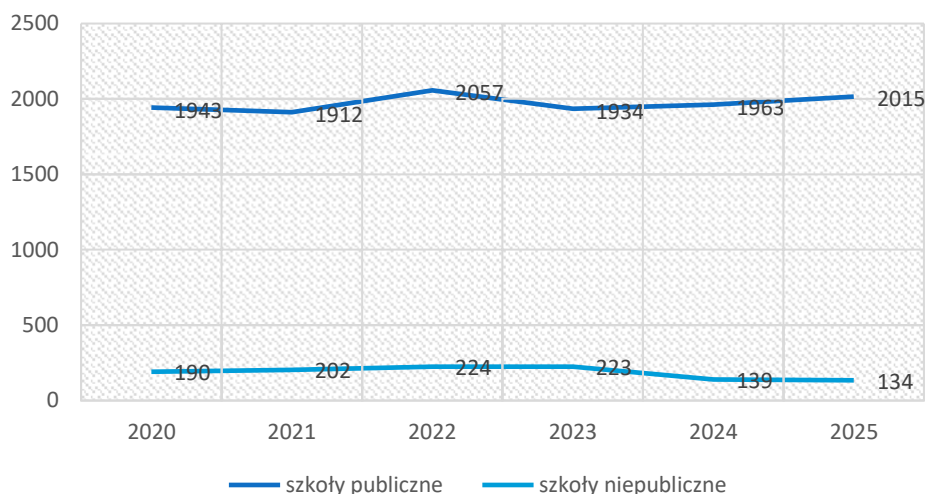
Wykres 15. Odsetek ogółu dzieci w przedszkolach niepublicznych w Zakopanem, przypadający na każdą placówkę (2020-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Zakopane

Liczba uczniów w szkołach podstawowych w Zakopanem w okresie 2020-2025 utrzymywała się na podobnym poziomie, za co odpowiadają przede wszystkim placówki publiczne. Liczba ich uczniów w okresie 2021-2024 była stabilna, a w roku 2025 nawet znacząco wzrosła. Trend spadku liczby uczniów uwidacznia się jednak w przypadku szkół niepublicznych, począwszy od roku 2023. Najpewniej placówki publiczne stanowią podmioty „pierwszego wyboru”, również dla uczniów zamieszkujących poza granicami miasta.

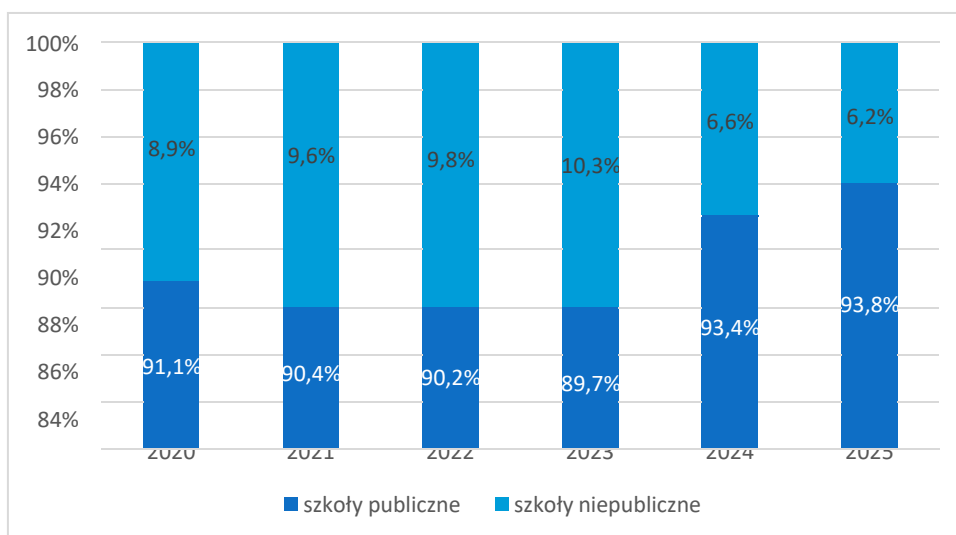
Wykres 16. Liczba uczniów w szkołach podstawowych na terenie miasta Zakopane (2020-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Zakopane

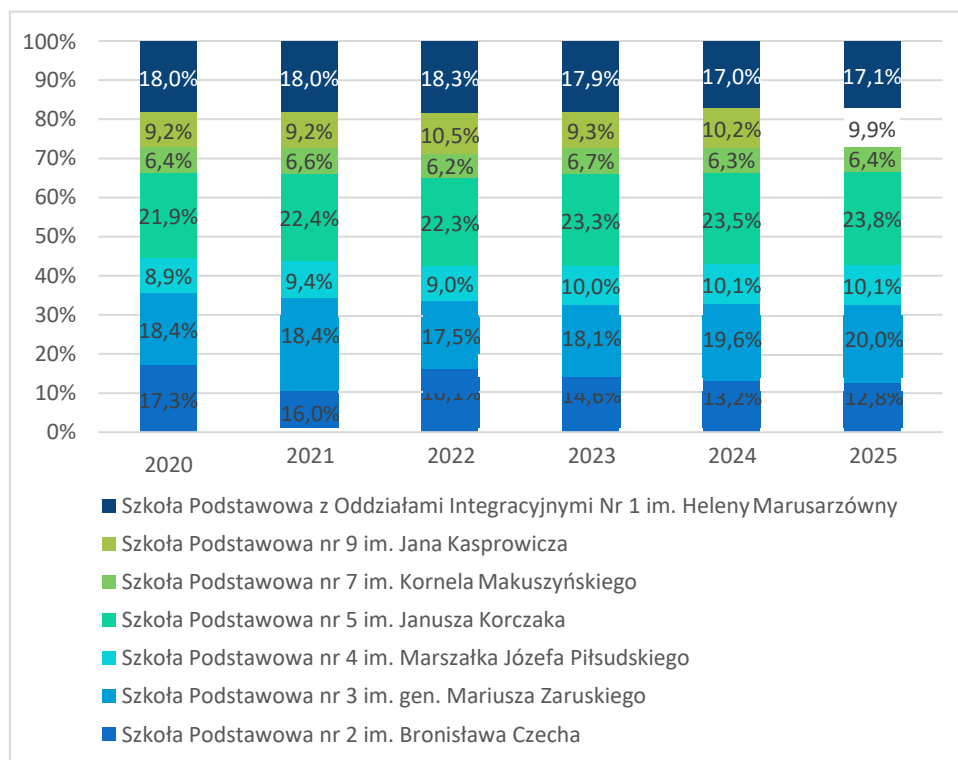
Według stanu na koniec 2025 r., uczniowie publicznych szkół podstawowych w Zakopanem stanowią 93,8% wszystkich uczniów. Największy odsetek uczniów wśród placówek publicznych skupia Szkoła Podstawowa nr 5 im. Janusza Korczaka (23,8% ogółu dzieci w szkołach podstawowych w Zakopanem w 2025 r.), a najmniejszy Szkoła Podstawowa nr 7 im. Kornela Makuszyńskiego (6,4% w 2025 r.). W przypadku placówek niepublicznych większy odsetek przypada na Katolicką Szkołę Podstawową (74,6% w 2025 r.), a mniejszy na Społeczną Szkołę Podstawową (pozostałe 25,4% w 2025 r.).

Wykres 17. Odsetek ogółu uczniów w szkołach podstawowych w Zakopanem, przypadający na placówki publiczne i niepubliczne (2020-2025)

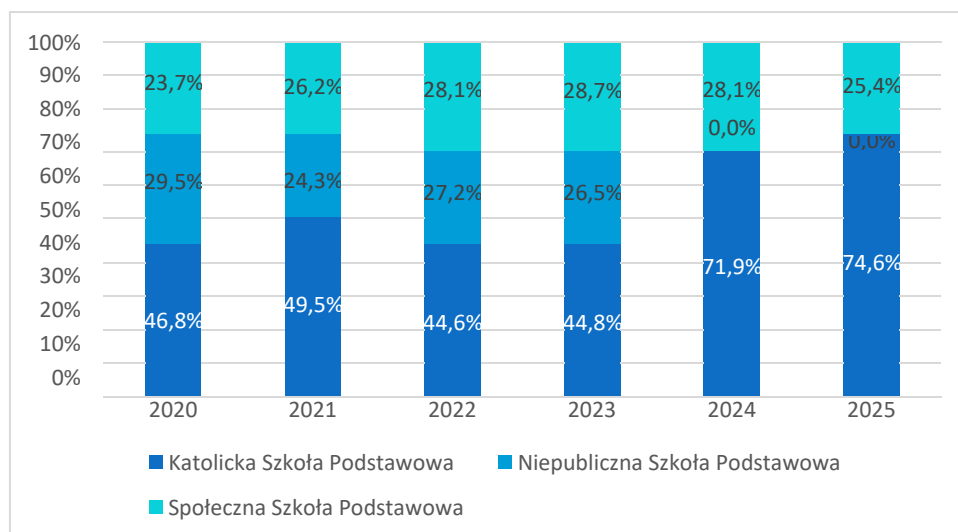
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Zakopane

Wykres 18. Odsetek ogółu uczniów w publicznych szkołach podstawowych w Zakopanem, przypadający na każdą placówkę (2020-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Zakopane

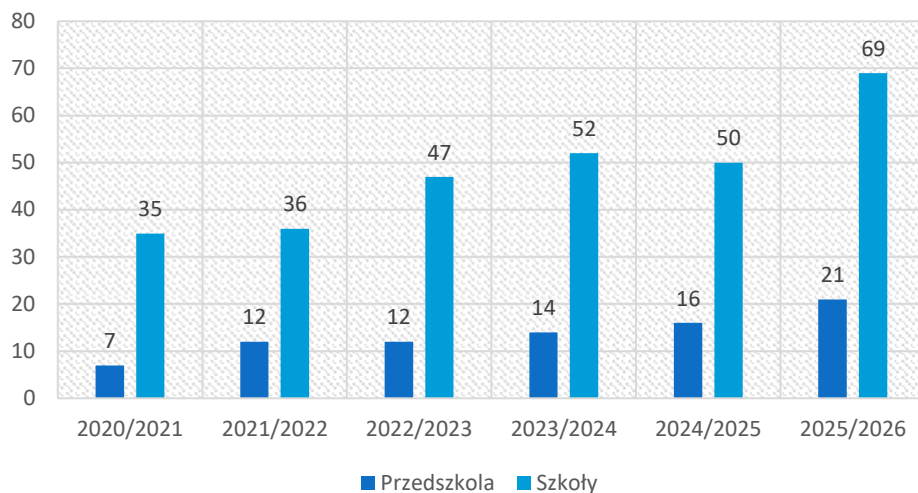
Wykres 19. Odsetek ogółu uczniów w niepublicznych szkołach podstawowych w Zakopanem, przypadający na każdą placówkę (2020-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Zakopane

W okresie 2020-2025 w przedszkolach i szkołach podstawowych z terenu Zakopanego zauważalnie wzrosła liczba uczniów z orzeczeniami o niepełnosprawności. Nie był to trend ciągły, jednak ich liczba w ostatnim analizowanym roku (90) jest zauważalnie wyższa od tej odnotowanej na początku badanego okresu (42).

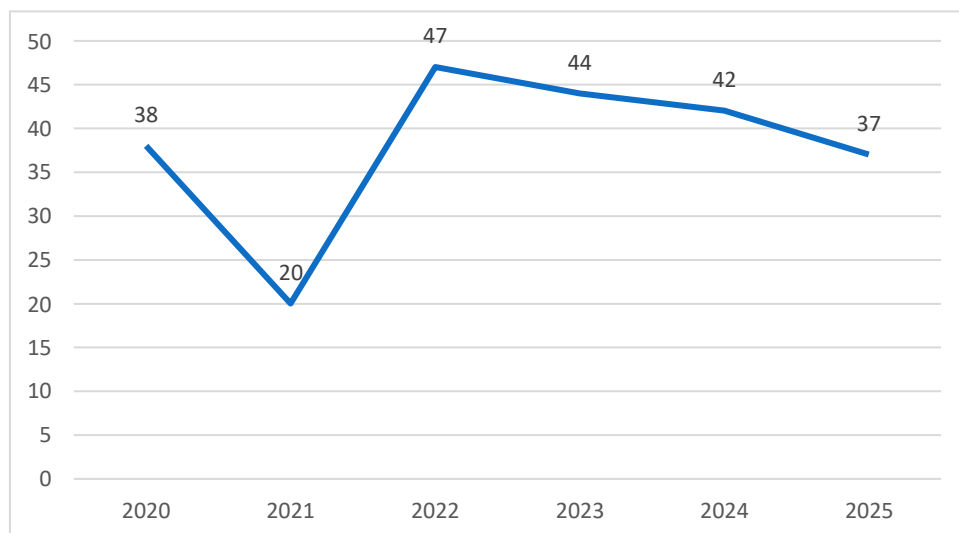
Wykres 20. Liczba dzieci/uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności w przedszkolach i szkołach na terenie Zakopanego (2020-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Zakopane

Na terenie miasta działa również niepubliczny Żłobek Kubuś Puchaty. W okresie od roku 2022 liczba dzieci korzystających z opieki maleje. Jednocześnie w Zakopanem trwa budowa pierwszego publicznego żłobka. Placówka, połączona z przedszkolem, zapewni opiekę 80 maluchom w 6 oddziałach, a otwarcie planowane jest na wrzesień br. Projekt, finansowany m.in. z programu „Aktywny Maluch”, został uruchomiony, aby wspierać rodziców małych dzieci w powrocie do pracy.

Wykres 21. Liczba dzieci korzystających z opieki zapewnianej przez Żłobek Kubuś Puchaty (2020-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Zakopane

Pomoc społeczna – wymiar instytucjonalny

Podstawową jednostką, realizującą zadania z zakresu polityki społecznej na terenie Zakopanego jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem. W strukturach jednostki znajduje się m.in. Punkt Konsultacyjny dla Rodzin Uwikłanych w Przemoc Domową, Noclegownia oraz Klub Seniora. Działalność wymienionych instytucji wspierana jest za sprawą organów publicznych (np. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny) i organizacji pozarządowych.

Działania z zakresu pomocy społecznej prowadzą także placówki, dla których organizatorem jest powiat tatrzański. Do mających siedzibę na terenie Zakopanego należą:

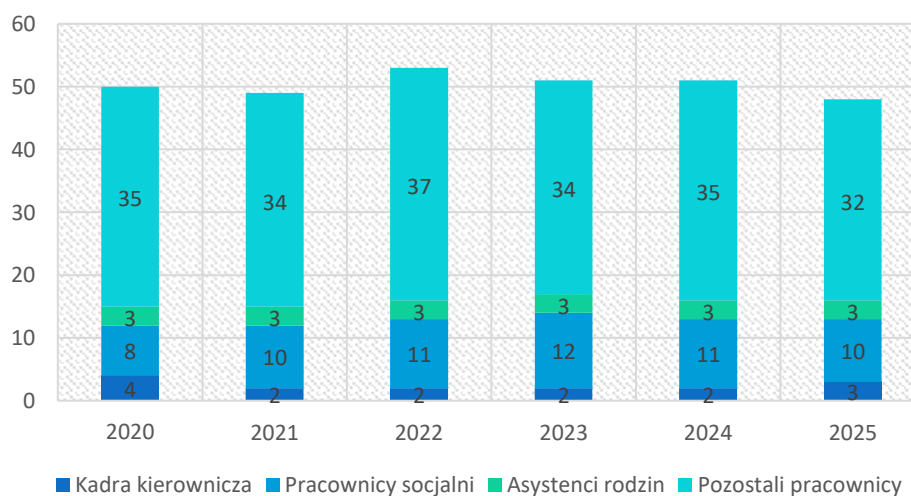
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Rodzinny Dom Dziecka,
- Dom Pomocy Społecznej,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Tatrogród”,
- Tatrzański Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy.

Poza tym działają również Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna oraz Powiatowy Urząd Pracy.

MOPS Zakopane – kadra

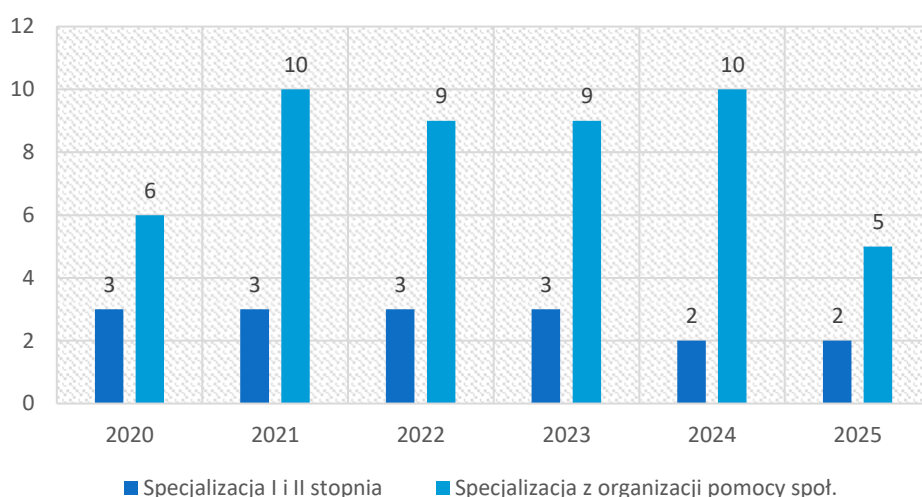
Struktura zatrudnienia w MOPS Zakopane w okresie 2020-2025 charakteryzowała się dość dużą stabilnością – liczba pracowników oscylowała wokół poziomu 50 osób, z czego niemalże przez cały analizowany okres 2 zaliczały się do kadry kierowniczej, 10-12 do grona pracowników socjalnych, 3 do zespołu asystentów rodziny (jedna z zatrudnionych osób od kilku lat przebywa na urlopie wychowawczym). W 2025 r. kadra liczyła 48 osób, w tym 3 osoby kadry kierowniczej, 10 pracowników socjalnych, 3 asystentów (z zastrzeżeniem jak wcześniej), 32 pozostałych pracowników. Wśród zatrudnionych pracowników specjalizację z organizacji pomocy społecznej posiadało 5 osób (w latach 2021-2024 było to 9-10 osób), natomiast specjalizację I oraz II stopnia 2 osoby (podobnie jak w latach ubiegłych, gdzie wykazywano 2-3- osoby).

Wykres 22. Struktura zatrudnienia MOPS Zakopane (2020-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Zakopane

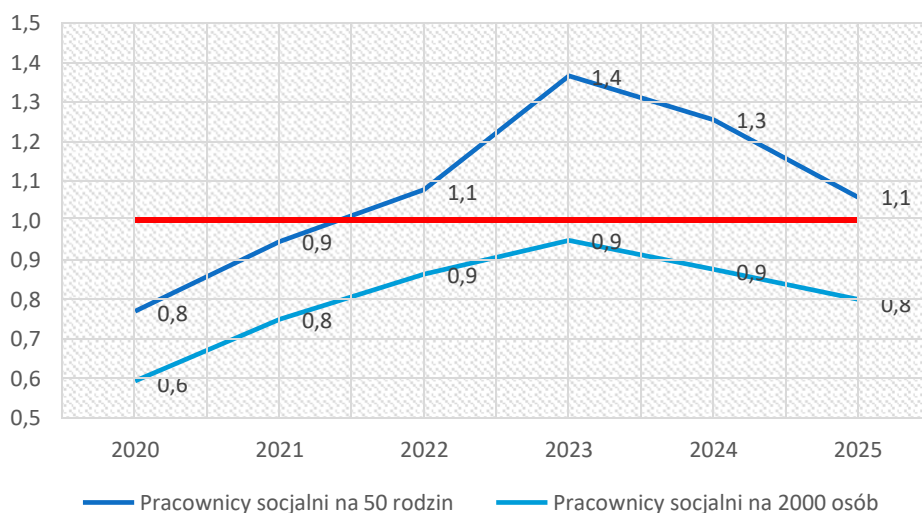
Wykres 23. Specjalizacje pracowników MOPS Zakopane (2020-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS MOPS Zakopane

Dopiero w 2022 r. MOPS Zakopane spełnił ustawowe kryterium, dotyczące pracowników socjalnych, dysponując liczbą 1,1 pracownika przypadającą na każde 50 rodzin otrzymujących wsparcie. Takim samym wynikiem zakończył się rok 2025. Jednocześnie przez całe analizowane pięciolecie liczba pracowników socjalnych w przeliczeniu na 2000 mieszkańców miasta utrzymywała się poniżej ustawowego progu 1 osoby.

Wykres 24. Kryterium ustawowe dotyczące pracowników socjalnych w MOPS Zakopane (2020-2025)

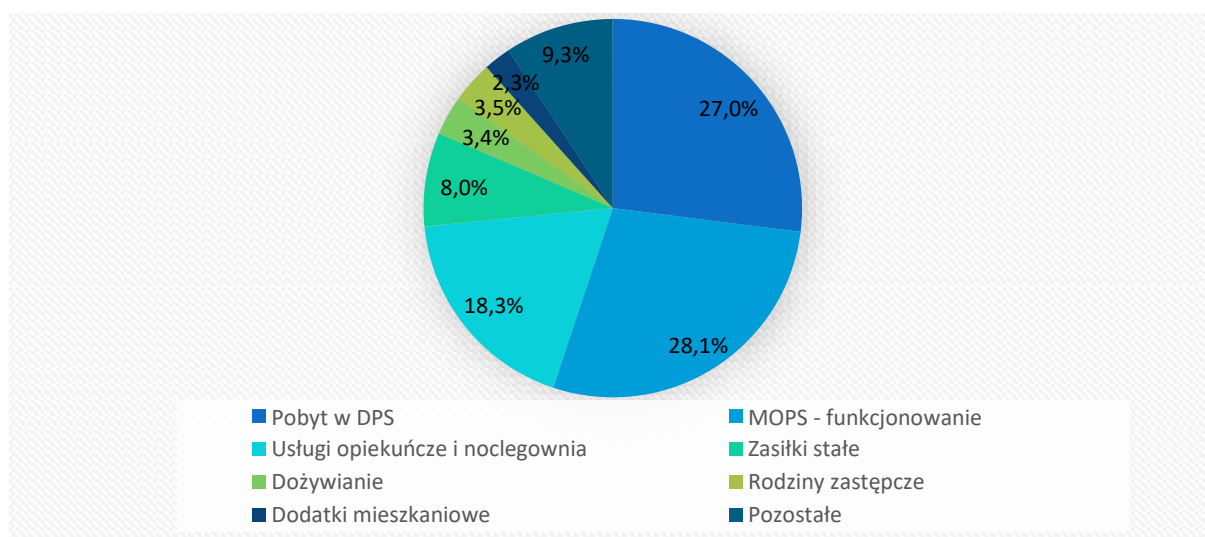

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Zakopane

MOPS Zakopane – budżet

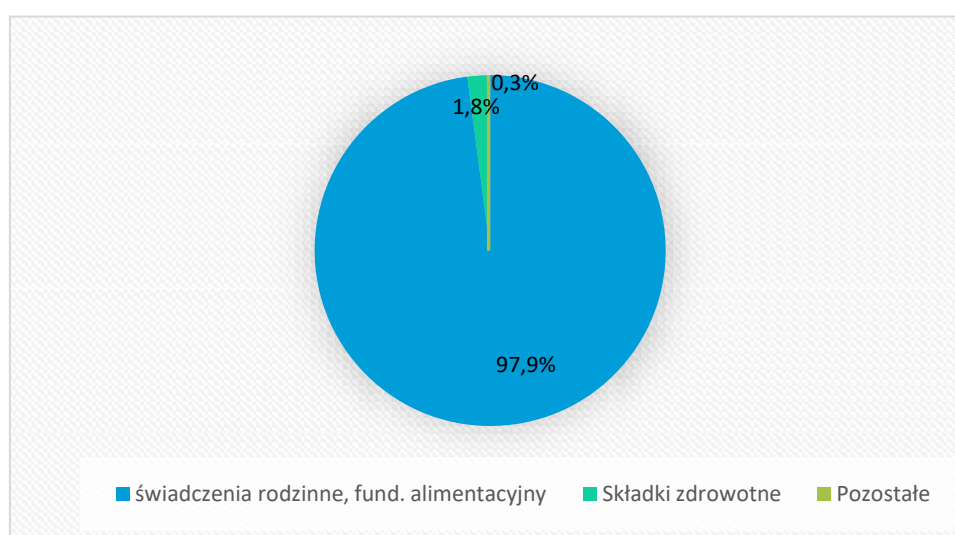
W 2025 r. w strukturze wydatków ponoszonych na realizację zadań własnych dominowały te, związane z funkcjonowaniem MOPS (28,1% ogółu), a także z pokryciem kosztu pobytów mieszkańców miasta w domach pomocy społecznej (27,0%). Istotny odsetek odnotowano jeszcze w przypadku środków na usługi opiekuńcze wraz z noclegownią (18,3%). Wysokość pozostałych nie przekroczyła poziomu kilku procent. Z kolei w przypadku zadań zleconych, największy odsetek wydatków w 2024 r. przypadł na wypłaty świadczeń rodzinnych oraz w ramach funduszu alimentacyjnego, stanowiąc 97,9% ogółu.

Wykres 25. Struktura wydatków MOPS Zakopane na realizację zadań własnych (2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania rocznego MOPS Zakopane

Wykres 26. Struktura wydatków MOPS Zakopane na realizację zadań zleconych (2025)

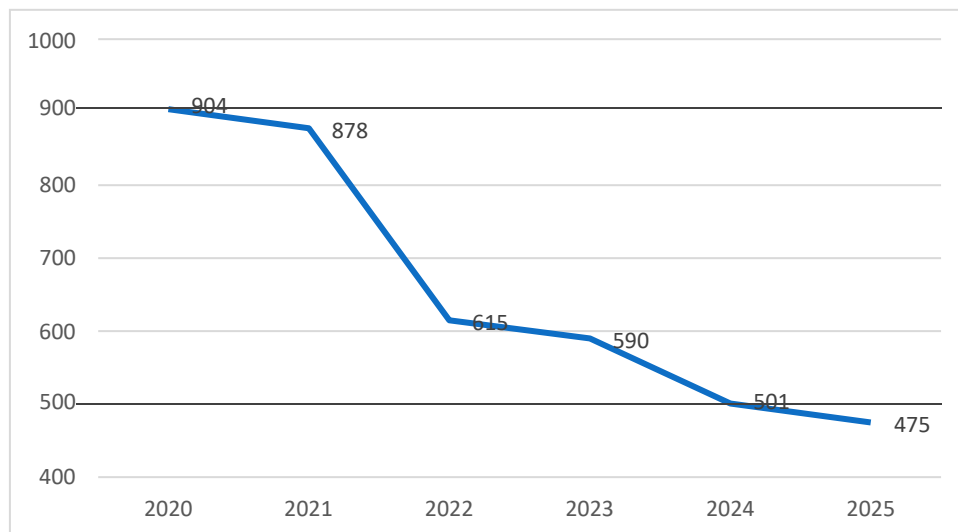
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania rocznego MOPS Zakopane

Wśród wydatków związanych z utrzymaniem MOPS Zakopane, zdecydowaną większość (87,2% w 2025 r.) stanowią wynagrodzenia i pochodne dla pracowników MOPS.

Pomoc społeczna – korzystający

Pomiędzy rokiem 2020 a 2025 w Zakopanem spadła liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Spadek był wyraźny, w dodatku zjawisko to utrzymywało się ciągle w całym analizowanym okresie.

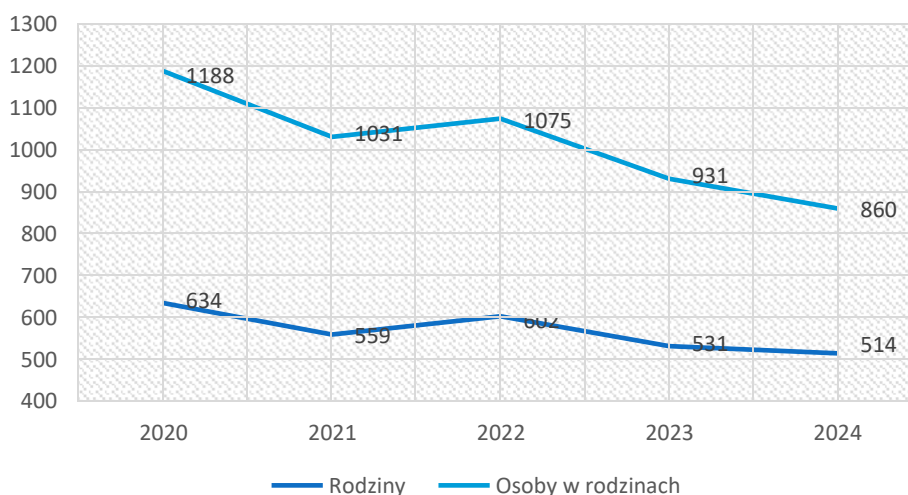
Wykres 27. Liczba osób objętych pomocą społeczną niezależnie od rodzaju i formy świadczeń (2020-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MOPS Zakopane

Zjawisko spadku zapotrzebowania na pomoc społeczną widoczne było także w odniesieniu do rodzin oraz osób w rodzinach, otrzymujących wsparcie, przy czym dostępne dane dotyczą okresu 2020-2024. Różnica w stosunku do poprzedniej omówionej statystyki polegała jedynie na nieznacznym wzroście w roku 2022 w stosunku do poprzedniego. Nie wpłynęło to jednak na wspomniane wcześniej zjawisko spadku w obydwu kategoriach.

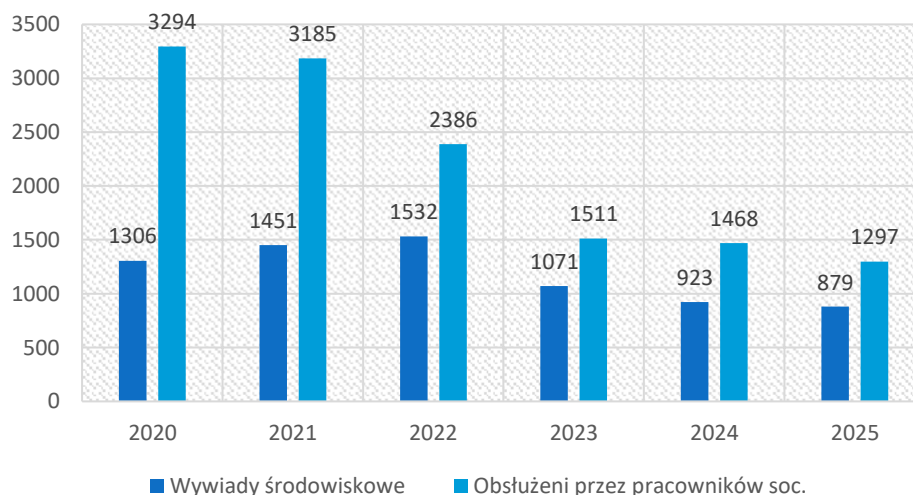
Wykres 28. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (2020-2024)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS MOPS Zakopane

Pewnym uzupełnieniem danych dotyczących zapotrzebowania na pomoc społeczną jest statystyka obrazująca działalność MOPS Zakopane. Wynika z niej, że począwszy od 2023 r. wystąpił spadek liczby przeprowadzonych wywiadów środowiskowych, zmniejszeniu uległa także liczba osób obsługiwanych przez pracowników instytucji. Obydwa zjawiska mogą mieć związek z ustąpieniem pandemii COVID-19.

Wykres 29. Statystyka wybranej działalności MOPS Zakopane (2020-2025)

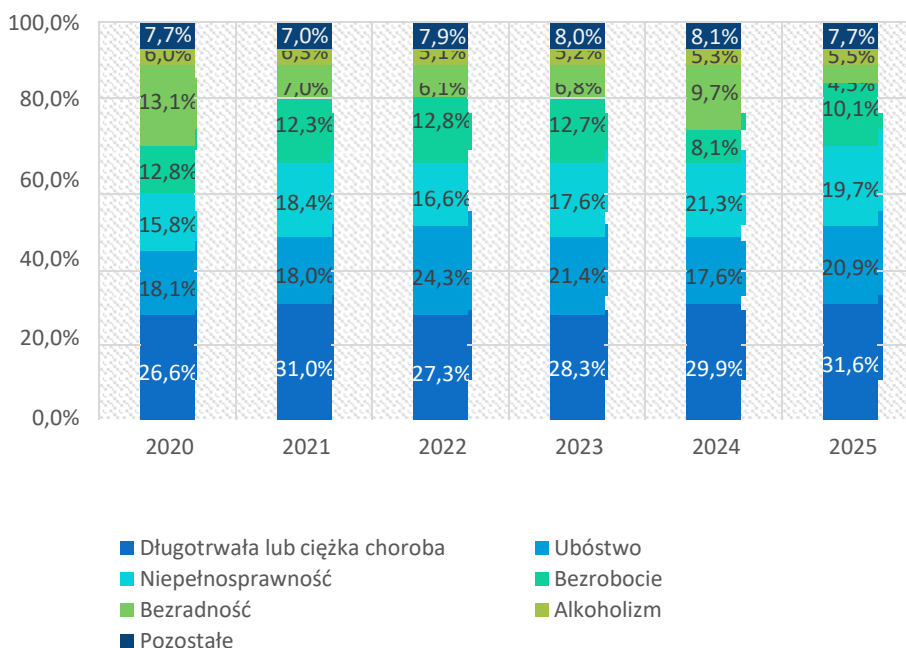

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MOPS Zakopane

Pomoc społeczna – powody udzielania pomocy

Wśród głównych przyczyn uzasadniających przyznanie świadczeń z pomocy społecznej, jeśli wziąć pod uwagę liczbę wspieranych rodzin z danego tytułu, należały te związane ze zdrowiem i przypadkami losowymi („długotrwała lub ciężka choroba”, „niepełnosprawność”) oraz z trudnościami natury ekonomicznej („ubóstwo”, „bezrobocie”). Łącznie cztery wymienione w 2025 r. stanowiły około 82% ogółu. Istotnymi powodami udzielania wsparcia pozostają także „alkoholizm” (5,5%) i „bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego” (4,5%). Warto również wskazać na pomoc udzielaną z powodu „ochrony macierzyństwa” (2,5%) oraz „przemocy w rodzinie” (1,2%). W okresie 2020-2025 zmiany w strukturze nie były znaczące, aczkolwiek zwraca uwagę wzrost odsetka rodzin, do których wsparcie zostało skierowane z tytułu niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby, co także może mieć związek ze zmianami w strukturze demograficznej miasta, wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym i towarzyszącym zwykle temu zjawisku zwiększeniem się odsetka chorych i niesamodzielnych. Jednocześnie istotnie zmalał odsetek przypadający na pomoc z tytułu bezzadności.

Wykres 30. Struktura powodów udzielania pomocy społecznej rodzinom w Zakopanem (2020-2025)

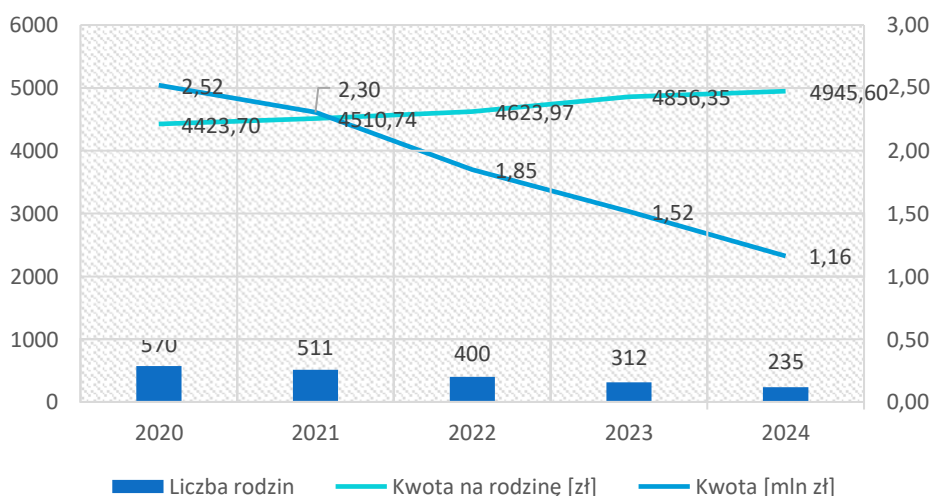
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MOPS Zakopane

Liczba i struktura świadczeń pomocy społecznej ze względu na ich charakter (pieniężne i niepieniężne), udzielanych ze względu na najistotniejsze powody występowania sytuacji kryzysowych w każdym przypadku wskazuje na dominację wsparcia niepieniężnego.

Pomoc społeczna – zasiłki rodzinne

Okres 2020-2024 odznaczył się spadkiem wartości wskaźników, obrazujących wykorzystanie formy wsparcia, jaką stanowią zasiłki rodzinne. Zmniejszyła się zarówno liczba rodzin (niemalże dwukrotnie) objętych tą formą pomocy, jak i kwota przeznaczana na ten cel (ponad dwukrotnie). Przeciętna kwota, jaką rocznie otrzymywała jedna rodzina z tytułu zasiłków rodzinnych w 2024 r. wyniosła blisko 5 tys. złotych i na przestrzeni analizowanego pięciolecia nieznacznie wzrosła.

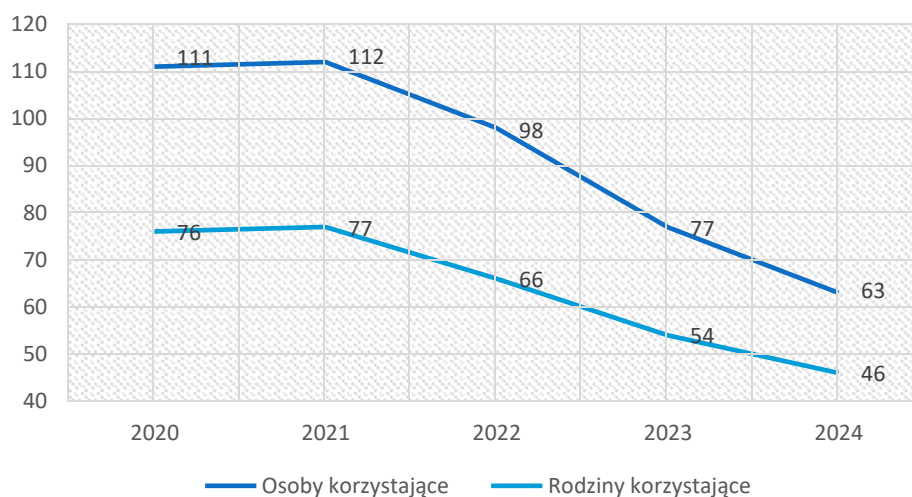
Wykres 31. Statystyka wsparcia w formie zasiłków rodzinnych (2020-2024)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS MOPS Zakopane

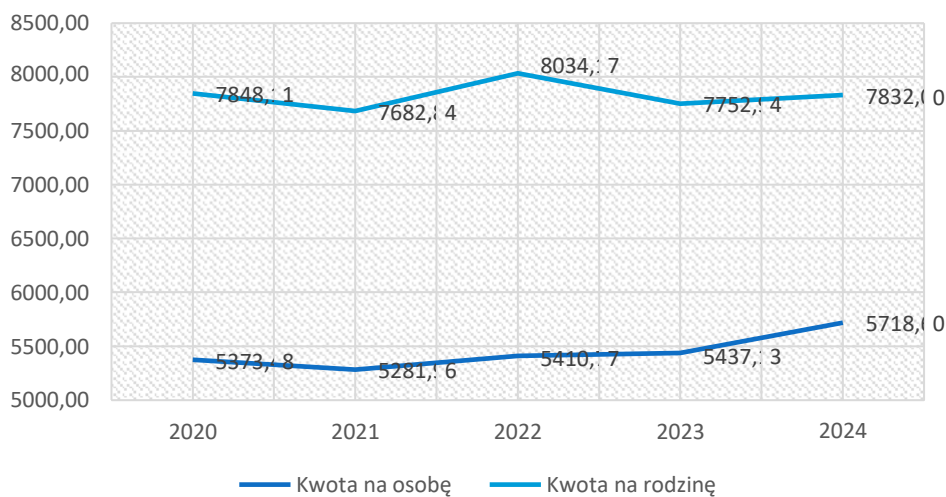
W tym samym okresie odnotowany został również spadek liczby osób i rodzin objętych świadczeniami alimentacyjnymi. Jednocześnie na w miarę stałym poziomie, oscylującym wokół wartości 7,8 tys. zł rocznie, utrzymywała się kwota świadczeń alimentacyjnych w przeliczeniu na rodzinę, nieznaczny wzrost wystąpił natomiast w przeliczeniu tej wartości na jedną osobę otrzymującą wsparcie.

Wykres 32. Statystyka świadczeń alimentacyjnych (2020-2024)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS MOPS Zakopane

Wykres 33. Kwoty [zł] wypłacane w ramach świadczeń alimentacyjnych (2020-2024)

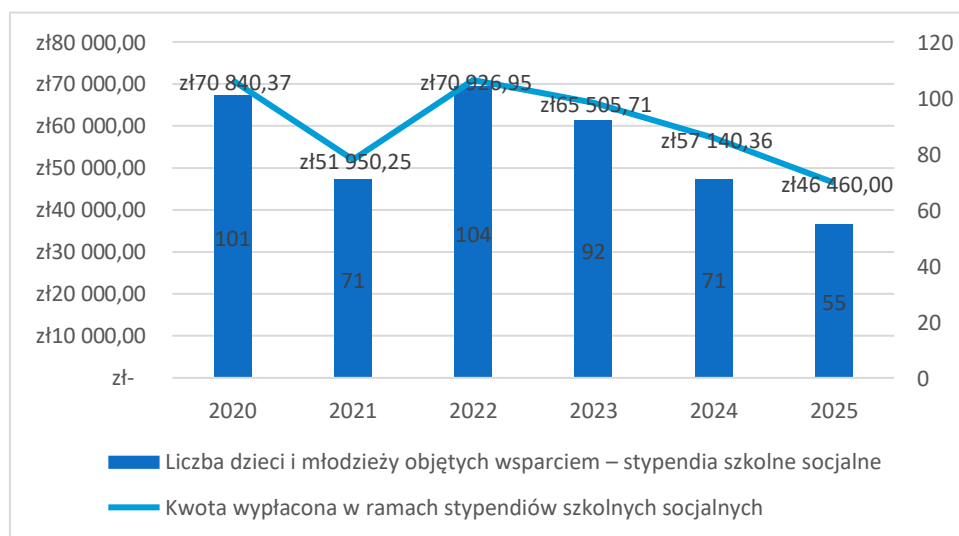

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS MOPS Zakopane

Pomoc społeczna – stypendia szkolne socjalne i zasiłki socjalne dla dzieci i młodzieży szkolnej

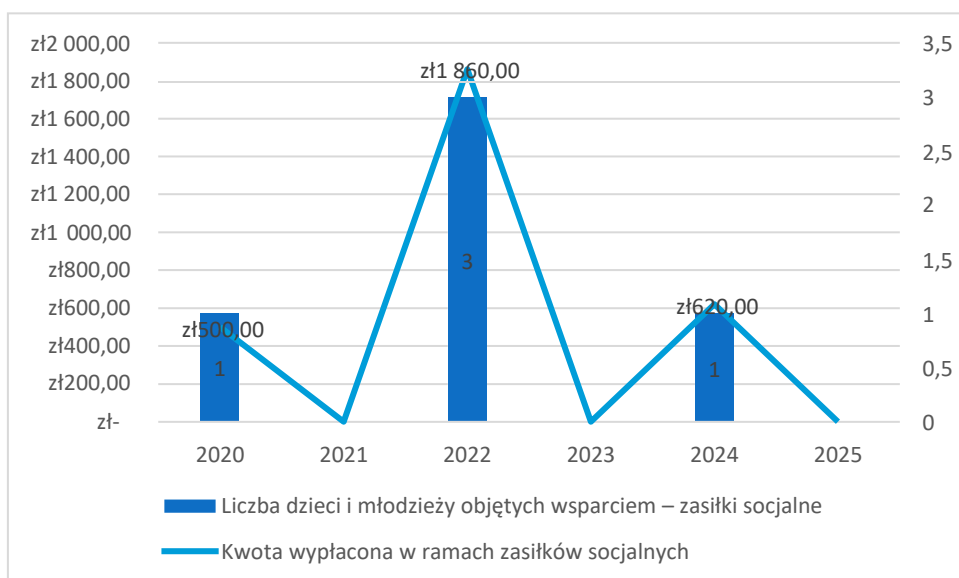
Stypendia szkolne socjalne i zasiłki szkolne to formy pomocy materialnej dla uczniów z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji dochodowej. Stypendium jest stanowi wsparcie regularne, natomiast zasiłek to jednorazowa pomoc przyznawana uczniowi, który znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji z powodu zdarzenia losowego. Są one wykorzystywane w Zakopanem, jednak począwszy od 2022 r. liczba zarówno decyzji o przyznaniu stypendium, jak i wysokość wypłaconych z tego tytułu środków maleją. W 2025 r. było to 5 decyzji o przyznaniu stypendium, a łączna wypłacona kwota wynosiła 46 460 zł. Zasiłki, zgodnie ze swoją naturą, wypłacane są sporadycznie. W okresie 2020-2025 łącznie było to 5 decyzji, dotyczących kwoty 2 980 zł.

Wykres 34. Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem w postaci stypendiów szkolnych socjalnych oraz łączna kwota wypłaconych z tego tytułu środków w Zakopanem (2020-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Zakopane

Wykres 35. Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem w postaci zasiłków socjalnych oraz łączna kwota wypłaconych z tego tytułu środków w Zakopanem (2020-2025)

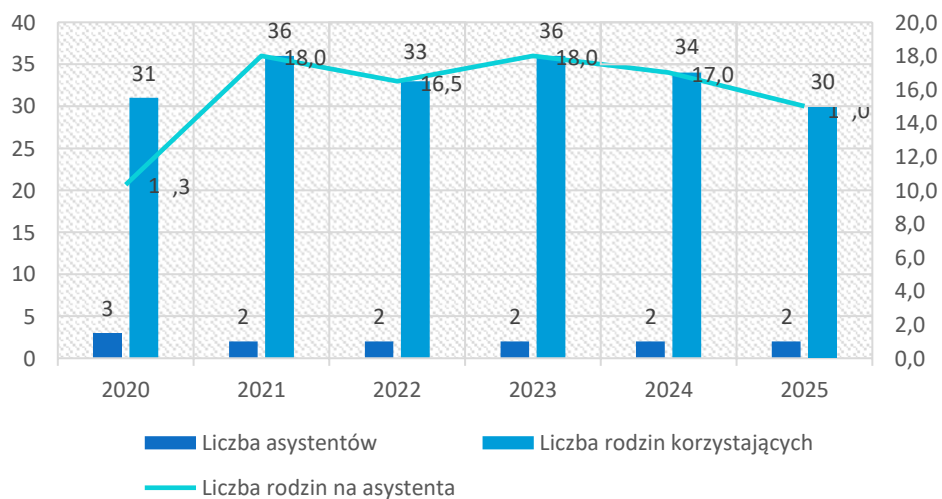
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Zakopane

Pomoc społeczna – asystentura rodzin

Praca asystentów rodziny polega na wspieraniu rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, życiowe lub społeczne, tak aby mogły lepiej wypełniać funkcje rodzicielskie i stworzyć dzieciom bezpieczne warunki rozwoju. Asystent rodziny pracuje bezpośrednio z rodziną, pomaga diagnozować problemy i wspólnie szukać sposobów ich rozwiązania. Wspiera m.in. w prowadzeniu gospodarstwa domowego, organizacji codziennego życia, opiece i wychowaniu dzieci, budowaniu kompetencji rodzicielskich, a także w załatwianiu spraw urzędowych, dostępie do pomocy specjalistycznej czy aktywizacji zawodowej. Jego rolą jest przede wszystkim towarzyszenie rodzinie w zmianie.

Zgodnie z ustawą, liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. Dotyczy to zatrudnienia na pełnym etacie. W MOPS Zakopane zatrudnionych jest 3 asystentów rodziny, jednak pracę realizują tylko 2 osoby, ponieważ jedna z asystentek od kilku lat przebywa na urlopie wychowawczym. Z tych względów dopiero w 2025 r. udało się osiągnąć wskazane kryterium, czego powodem było zmniejszenie się liczby rodzin korzystających z tej formy wsparcia.

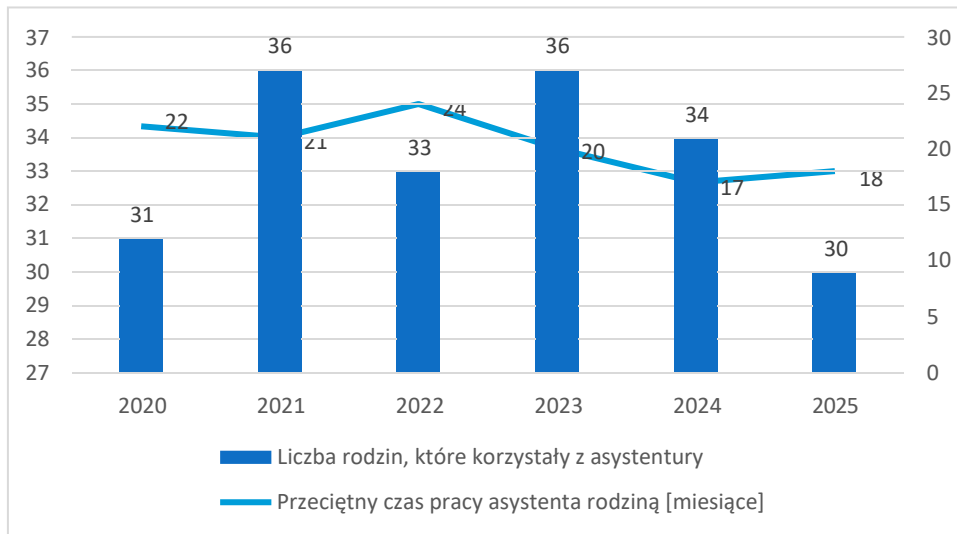
Wykres 36. Statystyka wsparcia w formie asystentów rodziny (2020-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Zakopane

Liczba rodzin objętych asystenturą w Zakopanem maleje powoli od 2023 r., podobnie jak przecięty czas współpracy. Jak wspomniano wyżej, w 2025 r. wsparcie asystenta otrzymało 30 rodzin, a średni czas współpracy wyniósł 15 miesięcy.

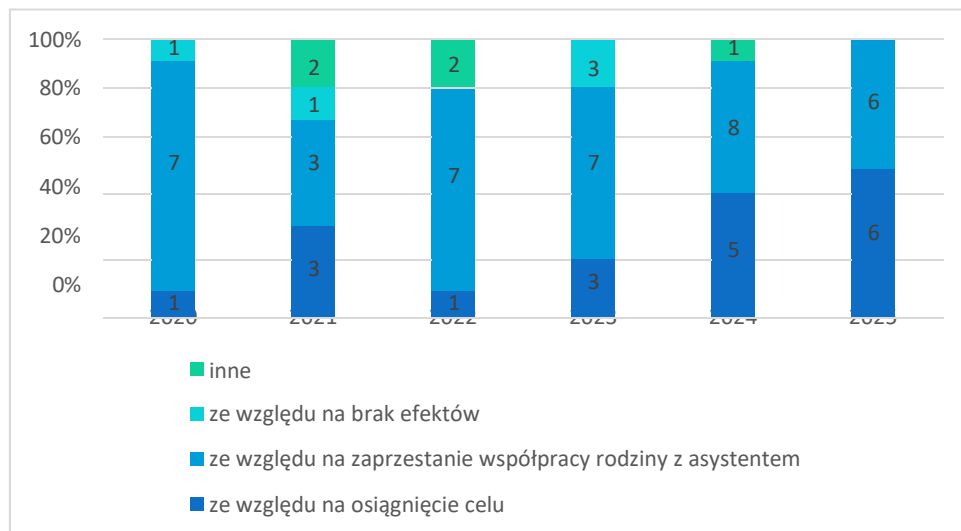
Wykres 37. Liczba rodzin objętych asystenturą w Zakopanem oraz przeciętny czas współpracy (2020-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Zakopane

Wśród przyczyn zakończenia współpracy rodziny z asystentem w Zakopanem w okresie 2020-2025 dominowało zaprzestanie współpracy rodziny z asystentem. Oznacza to, że rodzina przestaje angażować się w pracę z asystentem, np. odmawia kontaktu lub nie wpuszcza asystenta, nie realizuje uzgodnionych działań, unika spotkań, rezygnuje ze wsparcia mimo istniejących trudności. Współpraca ustaje nie dlatego, że problem został rozwiązany, ale dlatego, że rodzina nie kontynuuje pracy z asystentem. Jednocześnie, począwszy od 2022 r., rośnie liczba współpracy zakończonych ze względu na osiągnięcie zakładanego celu. W 2025 r. odsetek ten zrównał się z odsetkiem opisywanych wcześniej przypadków zakończenia współpracy ze względu na brak kontynuacji pracy rodziny z asystentem.

Wykres 38. Przyczyny zakończenia współpracy rodziny z asystentem w Zakopanem (2020-2025)

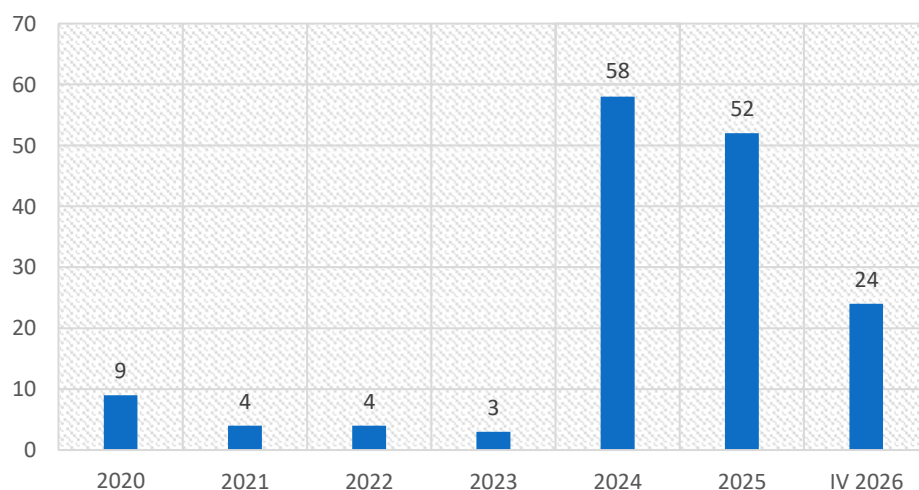
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Zakopane

Uzupełniającą, bardziej nieformalną formą codziennego wsparcia rodzin przeżywających trudności może być praca rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca to rodzina z najbliższego otoczenia lub inna odpowiednio przygotowana rodzina, która – przy współpracy asystenta rodziny – pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Asystent pomaga zawodowo, a rodzina wspierająca wspiera praktycznie i środowiskowo. W Zakopanem nie funkcjonuje jednak taka forma, mimo wskazania ustawowego.

Pomoc społeczna – zjawisko przemocy

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w Zakopanem w ostatnich latach istotnie wzrosła. Jest to związane w szczególności ze zmianami prawnymi na poziomie lokalnym – przyjęcie Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Zakopane oraz powołaniem Zespołu Interdyscyplinarnego. Jest to istotne, ponieważ umożliwia lepszą diagnozę skali i charakteru zjawiska, koordynację działań różnych instytucji oraz kompleksową i skuteczną pomoc osobom doznającym przemocy. Sprzyja także szybszej interwencji, skuteczniejszej profilaktyce oraz budowaniu lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy.

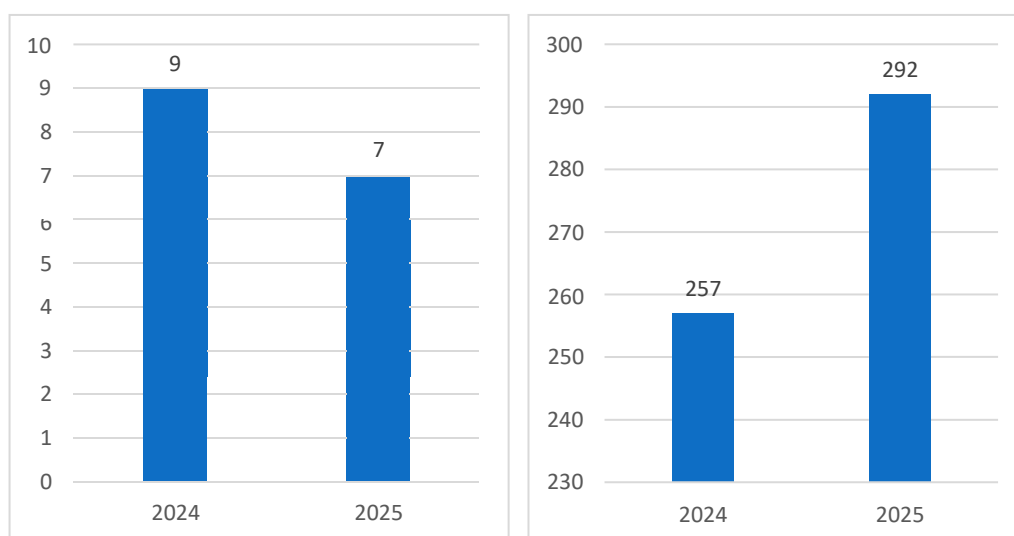
Wykres 39. Rodziny objęte procedurą „Niebieskie Karty” w Zakopanem (2020-IV 2026)

* Dane za okres 2020-2023 dotyczą tylko procedur realizowanych przez MOPS

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Zakopane

Wykres 40. Statystyka wybranych działań Zespołu Interdyscyplinarnego (2024-2025) –liczba spotkań Zespołu (po lewej) oraz liczba odbytych grup diagnostyczno-pomocowych (po prawej)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS Zakopane

Na terenie miasta funkcjonuje Punkt Konsultacyjny dla Osób i Rodzin Uwikłanych w Przemoc. Choć jego działanie nie jest ciągłe (głównie z uwagi na zatrudnianie konsultantów w niepełnym wymiarze czasowym – np. kilka miesięcy w skali całego roku), zwraca uwagę fakt, że w samym tylko 2025 r. dostępni tam specjaliści udzielili odpowiednio: psycholog – 157 konsultacji dla 30 klientów i 64 konsultacje dla 12 pracowników MOPS, prawnik – 35 konsultacji dla 21 klientów i 25 konsultacji dla 8 pracowników MOPS, co wskazuje na zasadność tej formy wsparcia.

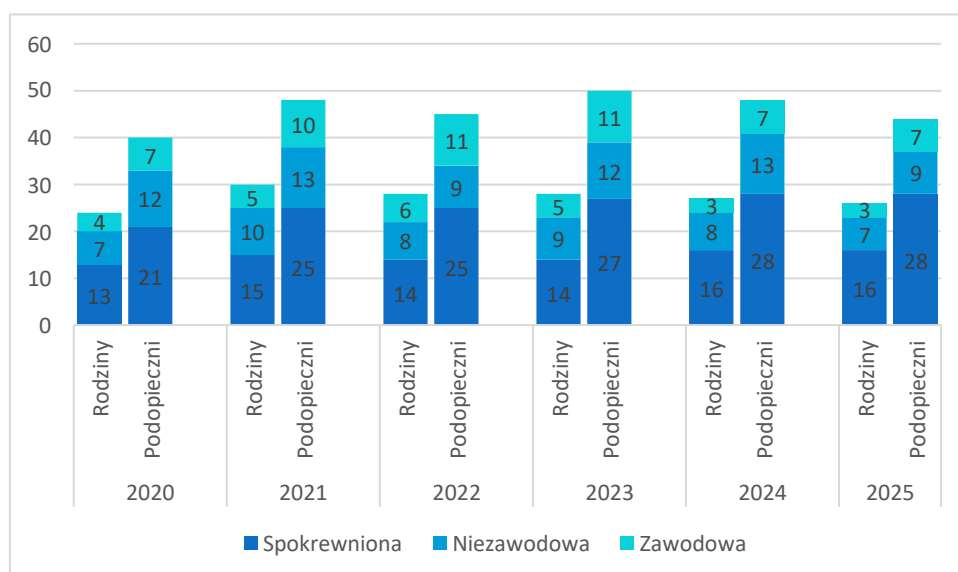
Pomoc społeczna – rodzicielstwo zastępcze

W okresie 2020-2025 zarówno liczba rodzin zastępczych, jak i dzieci, korzystających z tej formy opieki, utrzymywała się na zbliżonym poziomie (w przedziale 24-30 rodzin, 40-50 podopiecznych), choć od 2023 r. widoczny jest powolny spadek tych wartości. W 2025 r. było to 26 rodzin, które otaczały opieką 44 dzieci. Rokrocznie wzrastała natomiast kwota, jaką budżet miasta ponosił z tytułu rodzinnej pieczy zastępczej. W 2025 r. był to wydatek w wysokości niemal 491 tys. zł, podczas gdy w roku 2020 było to 229 tys. zł, czyli o połowę mniej.

Przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej to:

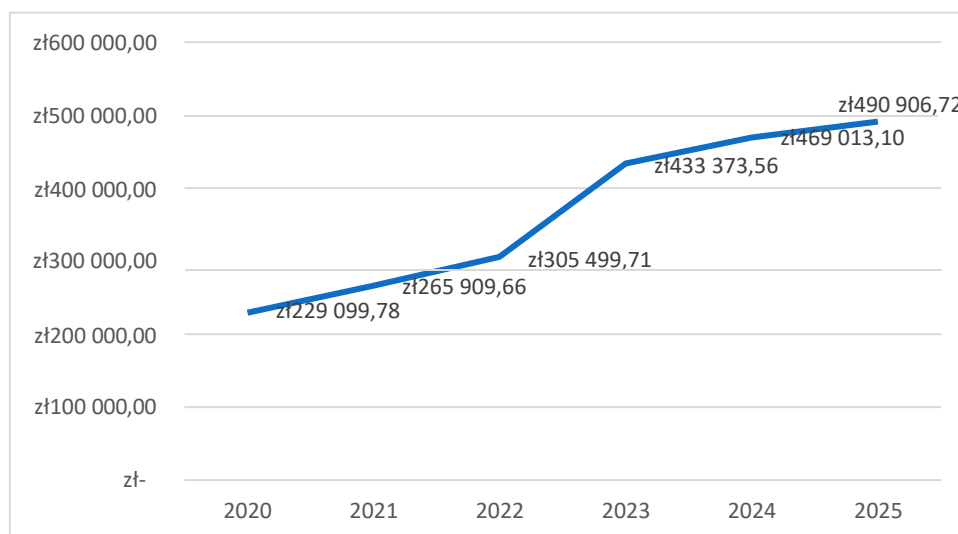
- uzależnienie rodziców od alkoholu oraz substancji psychoaktywnych,
- niewydolność opiekuńczo-wychowawcza,
- sieroctwo lub pólsieroctwo,
- pobyt rodziców w zakładzie karnym,
- pobyt rodziców w zakładzie leczniczym,
- przemoc.

Wykres 41. Liczba rodzin zastępczych i ich podopiecznych, w podziale na typ rodziny, w Zakopanem (2020-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR Zakopane

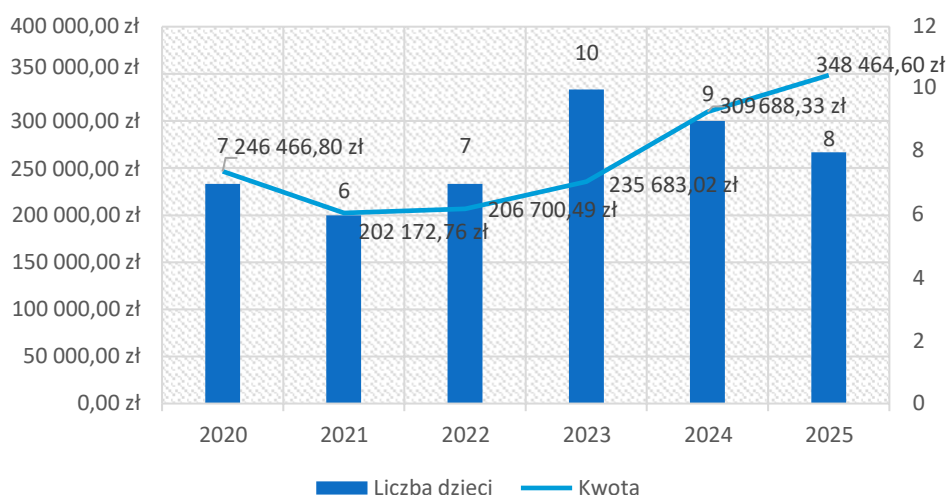
Wykres 42. Opłaty za pobyt zakopiańskich dzieci w rodzinach zastępczych (2020-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MOPS Zakopane

Podobne wnioski można wysnuć na podstawie analizy danych, dotyczących liczby dzieci w domach dziecka i kwoty, jaka przeznaczana jest na ich utrzymanie. Mimo iż liczba dzieci w domach dziecka od 2023 r. maleje, to kwota wydatkowana z budżetu lokalnego rośnie stale od 2021 r. W 2025 r. opłaty za pobyt 8 dzieci w domach dziecka wyniosły ponad 348 tys. zł.

Wykres 43. Statystyka dotycząca pobytu dzieci z Zakopanego w domach dziecka (2020-2025)

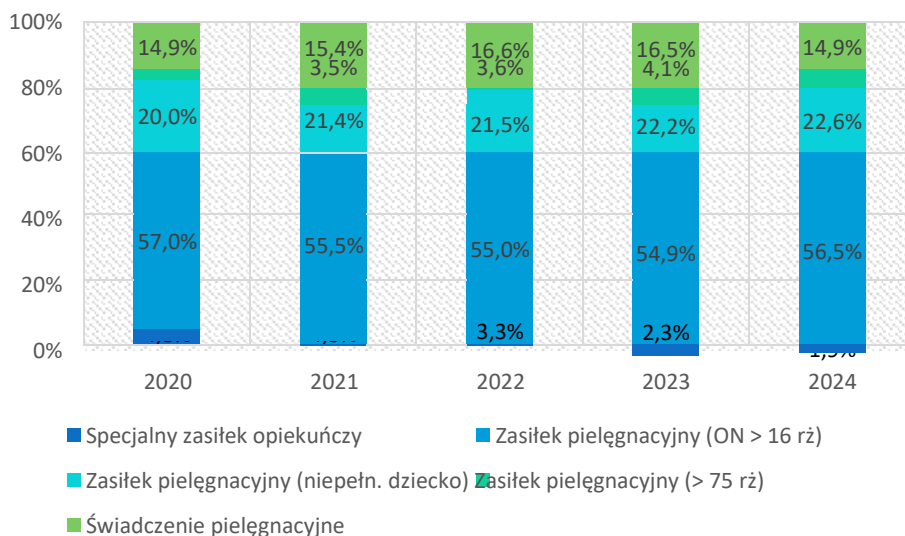
Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MOPS Zakopane

Pomoc społeczna – świadczenia opiekuńcze i pielęgnacyjne

W strukturze świadczeń opiekuńczych i pielęgnacyjnych pod względem wspieranych osób zdecydowana większość obejmuje zasiłki pielęgnacyjne, kierowane do osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia. Wartość parametru wynosiła około 55% każdego roku. Ważną pozycję zajmują również zasiłki pielęgnacyjne na niepełnosprawne dziecko, forma wsparcia związana z dodatkowymi potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności, których odsetek każdego roku wynosił około 22%.

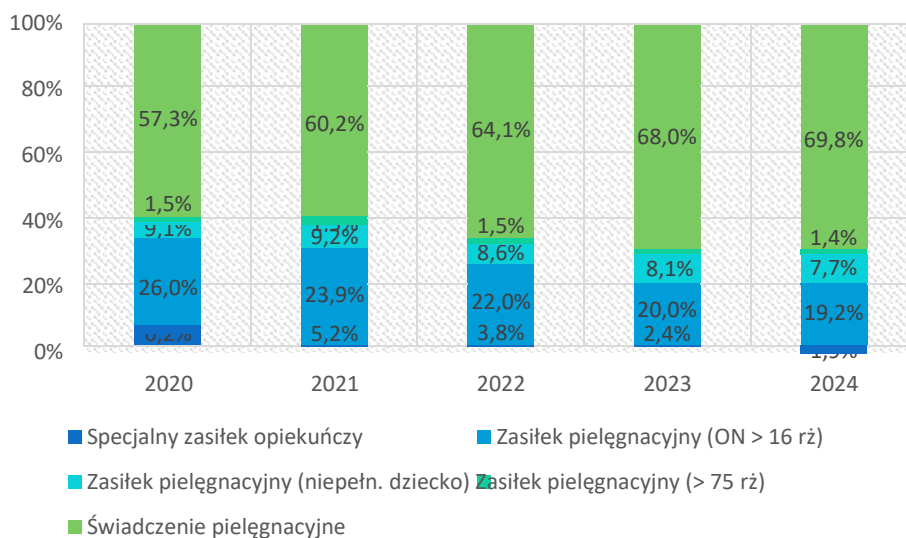
Z kolei w strukturze pod względem wysokości wypłacanych świadczeń dominowały świadczenia pielęgnacyjne, z rosnącym ich udziałem (z 57,3% w 2020 r. do 69,8% w 2024 r.). Świadczenie pielęgnacyjne jest waloryzowane corocznie. Kwota wypłacona z tytułu zasiłków pielęgnacyjnych na niepełnosprawne dziecko stanowiła w 2025 r. 7,7% ogółu wydatków związanych ze świadczeniami, w porównaniu do 9,1% w 2020 r.

Wykres 44. Struktura świadczeń opiekuńczych i pielęgnacyjnych pod względem liczby wspieranych osób (2020-2024)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS MOPS Zakopane

Wykres 45. Struktura świadczeń opiekuńczych i pielęgnacyjnych pod względem wypłacanej kwoty (2020-2024)

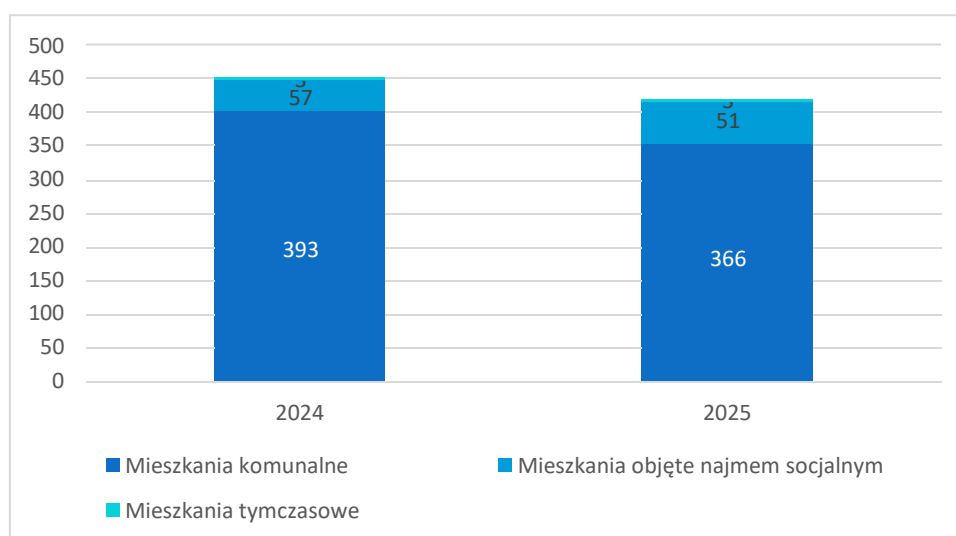
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS MOPS Zakopane

Pewnym uzupełnieniem obrazu sytuacji w zakresie niepełnosprawności są dostępne dane GUS, z których wynika, że na koniec 2023 r. miasto Zakopane charakteryzowało się wskaźnikiem 86 osób niepełnosprawnych (w rozumieniu przepisów prawa) w przeliczeniu na 1 tys. ludności. Wartość ta była znacząco wyższa niż w pozostałych gminach powiatu tatrzańskiego – Poroninie (65), Kościelisku (54), Bukowinie Tatrzańskiej (69) i Białym Dunajcu (75), jej wysokość można przynajmniej w części powiązać ze zdiagnozowaną wcześniej sytuacją demograficzną miasta. Należy jednocześnie nadmienić, że w skali całego województwa wskaźnik był jeszcze wyższy (95).

Pomoc społeczna – zasoby i wyzwania mieszkaniowe

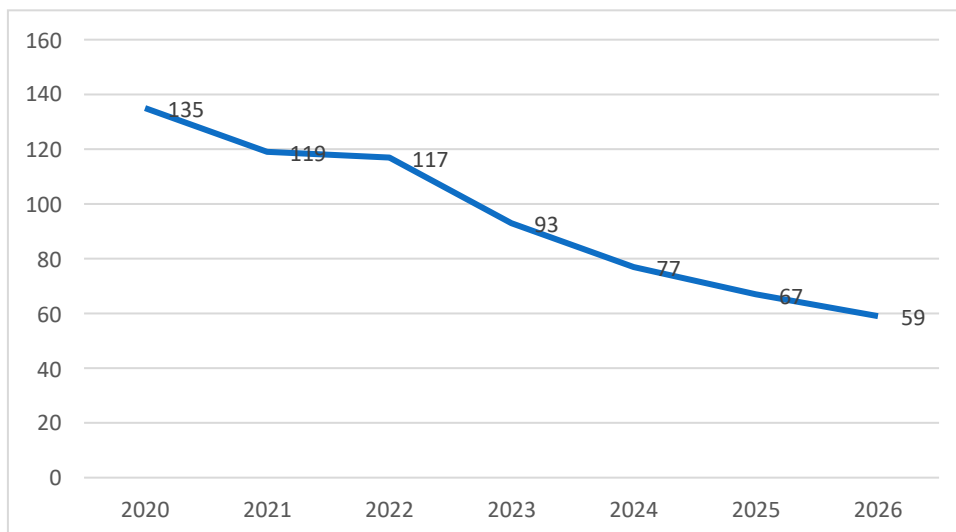
Baza mieszkaniowa, jaką dysponuje miasto Zakopane, utrzymuje się na w miarę stałym poziomie – z końcem 2025 r. było to 366 mieszkań komunalnych, 51 objętych najmem socjalnym i 3 mieszkania tymczasowe. Jednocześnie liczba oczekujących na przydział lokalu z zasobów gminy w okresie 2020-2026 zmalała o ponad połowę, do poziomu 59 osób na początku 2026 r.

Wykres 46. Mieszkania w zasobie Zakopanego (2024-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Zakopane

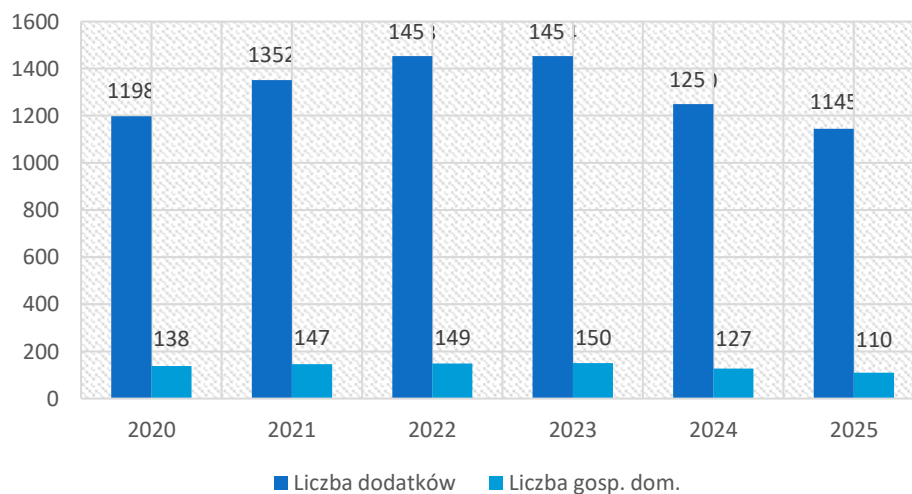
Wykres 47. Liczba oczekujących na przydział lokalu z zasobów gminy (2020-2026)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS MOPS Zakopane

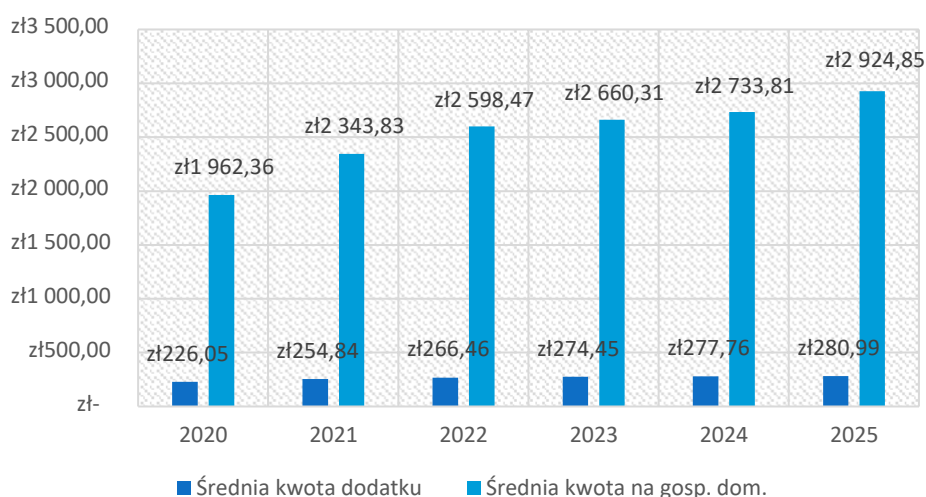
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych i liczba gospodarstw domowych objętych tą formą wsparcia rosły w okresie 2020-2023, by następnie spaść poniżej poziomów odnotowanych w roku bazowym analizy. W 2025 r. było to 1145 dodatków i 110 gospodarstw domowych. Jednocześnie okres 2020-2025 przyniósł wzrost średniej kwoty jednego dodatku mieszkaniowego (o prawie 55 zł) oraz średniej kwoty dodatku w przeliczeniu na jedno gospodarstwo domowe (o ponad 962 zł).

Wykres 48. Statystyka dodatków mieszkaniowych i gospodarstw domowych objętych tą formą wsparcia (2020-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MOPS Zakopane

Wykres 49. Statystyka kwot wypłacanych w ramach dodatków mieszkaniowych (2020-2025)

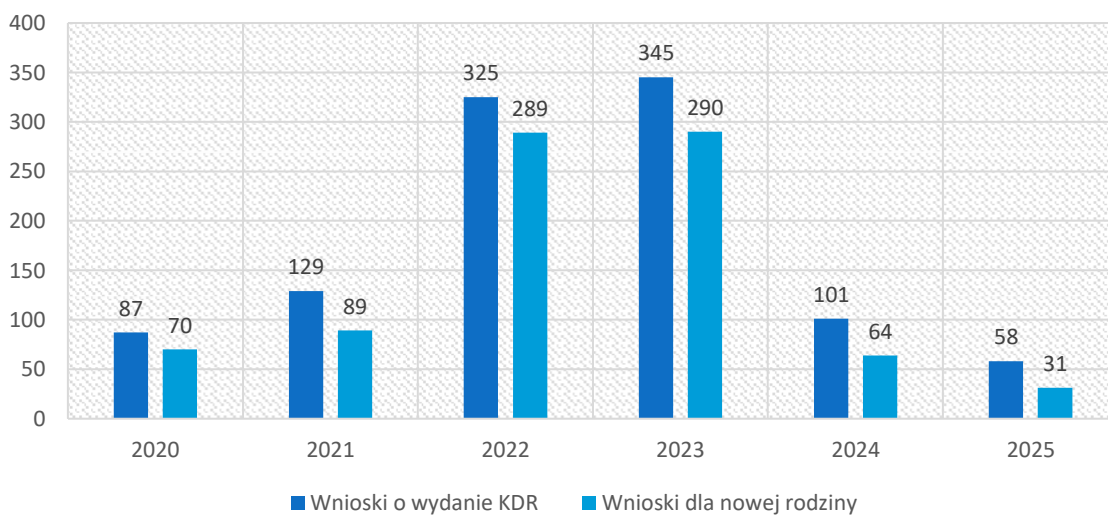

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MOPS Zakopane

Pomoc społeczna – Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny to ogólnopolski program wsparcia dla rodzin wielodzietnych (co najmniej troje dzieci; także rodzice zachowują uprawnienia dożywotnio). Od lat realizowany jest przez MOPS Zakopane. Dane statystyczne wskazują jednak, że liczba wniosków o wydanie Karty, w tym wniosków o dodanie nowej rodziny, maleje po szczytowym okresie 2022-2023.

Wykres 50. Statystyka mechanizmu Kart Dużej Rodziny w Zakopanem (2020-2025)

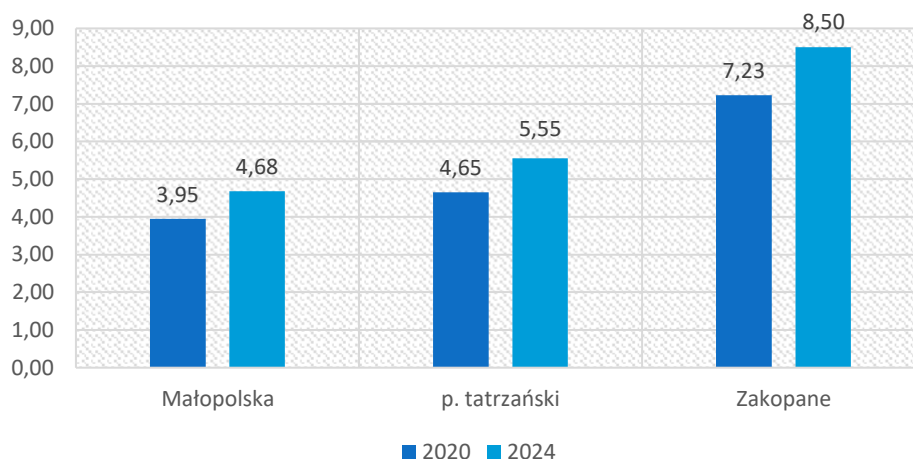

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MOPS Zakopane

Kapitał społeczny i współpraca międzysektorowa w zakresie pomocy społecznej

Według GUS, Zakopane korzystnie prezentuje się na tle powiatu i całego regionu pod względem liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, działających w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Odnotowane w 2024 r. 8,50 podmiotu stanowi wartość niemalże dwukrotnie większą niż w skali całego regionu. Należy jednak pamiętać, że liczebność organizacji nie przekłada się na ich sprawność działania i zdolność do oddziaływania na społeczność lokalną.

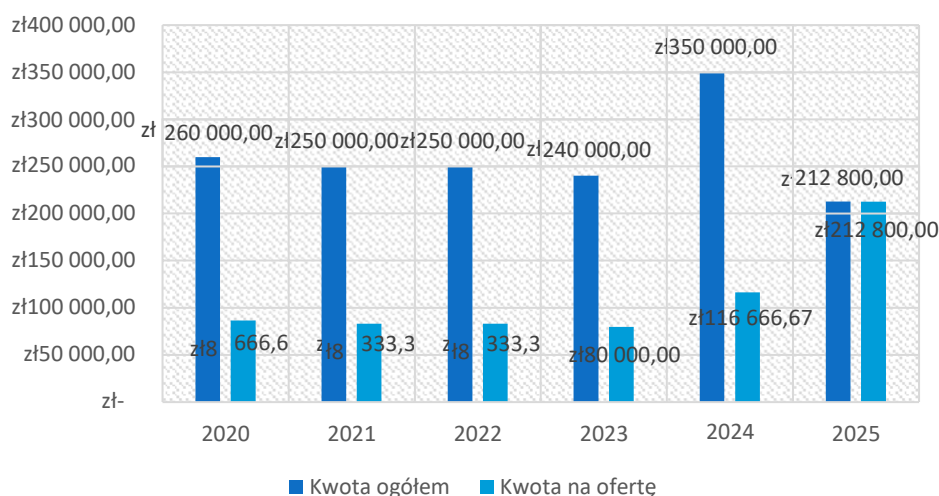
Wykres 51. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w wybranych jednostkach (2020, 2024)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Podstawowym sposobem współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami trzeciego sektora są konkursy ofert na wspieranie realizacji zadań publicznych. Przy zawężeniu tej formy współpracy do zadań z zakresu pomocy społecznej można odnotować rekordową kwotę środków przekazanych organizacjom przez UM Zakopane w 2024 r. (350 000 zł wobec ok. 250 000 zł w latach poprzednich). Dofinansowanie otrzymały wtedy 3 oferty. W ostatnim roku analizy, 2025, środki zostały ograniczone do kwoty 212 800 zł i przekazane jednej organizacji.

Wykres 52. Środki [zł] przeznaczane na realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej w formie konkursów ofert dla organizacji pozarządowych w Zakopanem (2020-2025)

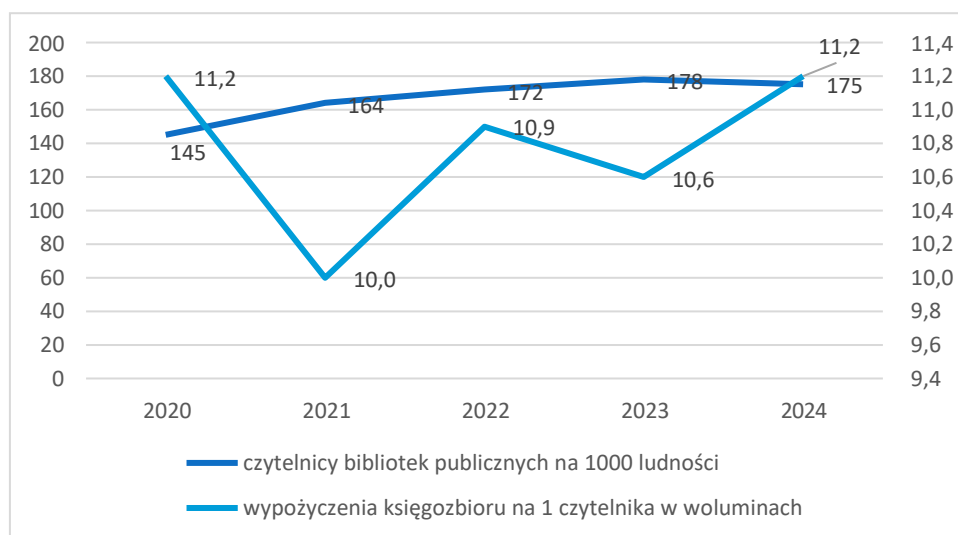
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Zakopane

Oferta czasu wolnego, w szczególności dla rodzin

Za organizowanie oferty kulturalnej odpowiadają przede wszystkim podmioty prowadzone przez samorząd – Miejska Biblioteka Publiczna im. Stefana Żeromskiego w Zakopanem, w skład której wchodzi Biblioteka Główna, Oddział dla Dzieci i Młodzieży, Mediateka oraz 3 filie: na Harendzie, Skibówkach i Olczy, a także Zakopiańskie Centrum Kultury wraz z Miejską Galerią Sztuki im. Władysława hr. Zamoyskiego, Centrum Kultury Rodzimej w willi Czerwony Dwór i Stacją Kultura Zakopane oraz Centrum Informacji Turystycznej.

Według GUS, w 2024 r. liczba czytelników biblioteki w Zakopanem w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosiła 175 osób, co stanowiło wynik wyższy niż średnio w powiecie (154 czytelników), ale niższy niż średnio w Małopolsce (189 czytelników). Jednocześnie w okresie 2021-2024 rosła liczba wypożyczeń na 1 czytelnika, aby w roku 2024 osiągnąć pułap 11,2. Wynik ten pozostaje jednak niższy niż średnie dla powiatu (14,4) i regionu (15,7).

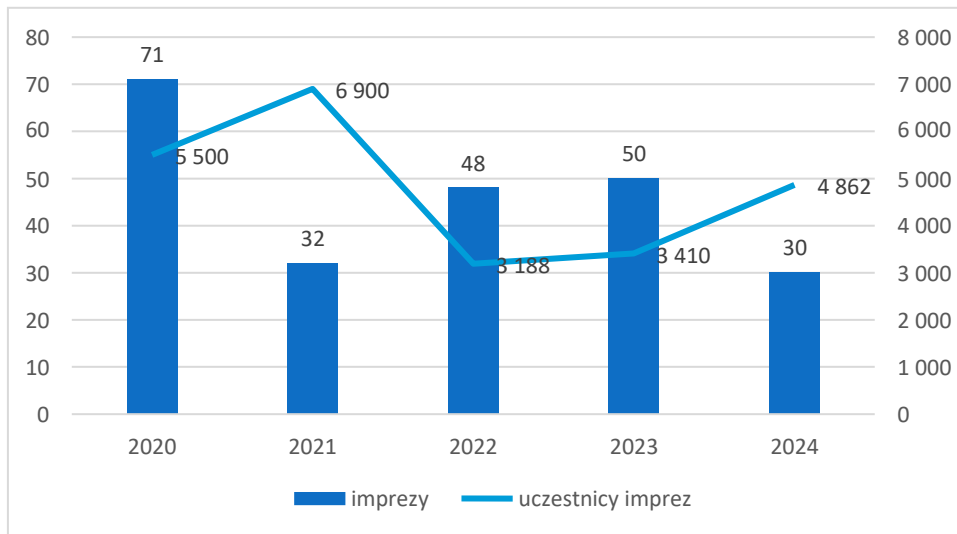
Wykres 53. Statystyka dotycząca biblioteki – liczba czytelników na 1 tys. ludności oraz liczba wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika (2020-2024)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Według danych GUS, w 2024 r. zakopiańskie instytucje kultury zorganizowały 30 imprez, w których udział wzięło niecałe 5 tys. osób. W skali powiatu tatrzańskiego (łącznie 529 imprez, w których uczestniczyło 47 085 osób) mniej wydarzeń zorganizowały tylko jednostki w gminie Poronin (26 imprez, 1 730 uczestników), a liderem pozostaje Bukowina Tatrzańska (373 imprezy, 25 633 osób). Jednocześnie wydarzenia te kierowane są w dużej mierze do turystów i gości odwiedzających Podhale.

Wykres 54. Liczba imprez zorganizowanych przez zakopiańskie instytucje kultury wraz z liczbą ich uczestników (2020-2024)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jednocześnie Zakopane rozwija infrastrukturę i ofertę społeczną. Od listopada 2025 r. w budynku Centrum Wsparcia Rodzin „Nasz Dom”, stanowiącym własność miasta, realizowane są działania skierowane do dzieci i młodzieży oraz ich rodzin. Przedsięwzięcie, prowadzone przez stowarzyszenie Honestus, przy wsparciu środków z programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027 (ponad 5 mln zł), wzmacnia lokalny system usług społecznych w obszarze wsparcia rodziny. Projekt zakłada zwiększenie dostępu do usług społecznych dla 150 dzieci i młodzieży do 18. roku życia oraz co najmniej 105 rodziców i opiekunów. W ramach działalności placówki zapewniane jest kompleksowe wsparcie dzieciom i młodzieży, w szczególności znajdującym się w trudniejszej sytuacji społecznej, zagrożonym wykluczeniem lub doświadczającym niepełnosprawności. Działania obejmują diagnozę potrzeb uczestników, opracowanie indywidualnych programów wsparcia oraz pomoc specjalistyczną, w tym psychologiczną, pedagogiczną i dostosowaną do zidentyfikowanych potrzeb rodzin. Centrum pełni również funkcję integracyjną, stanowiąc przestrzeń łączącą działania na rzecz dzieci i rodzin z działaniami na rzecz seniorów, co sprzyja rozwojowi międzypokoleniowych form wsparcia oraz wzmacnianiu lokalnego potencjału społecznego.

ANALIZA SWOT W ZAKRESIE SYTUACJI SPOŁECZNEJ I RODZINNEJ W MIEŚCIE ZAKOPANE

Analiza SWOT stanowi jedno z kluczowych narzędzi diagnostycznych wykorzystywanych w procesie planowania strategicznego, w tym przypadku opracowania Programu Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028. Umożliwia usystematyzowanie i syntetyczne przedstawienie informacji dotyczących wewnętrznych i zewnętrznych czynników charakteryzujących sytuację społeczną i rodzinną w mieście. Zastosowanie analizy SWOT umożliwiło zidentyfikowanie kluczowych wyzwań, określenie potencjałów możliwych do wykorzystania oraz sformułowanie adekwatnych i zintegrowanych celów oraz kierunków działań służących budowie spójnej i skutecznej polityki miasta w zakresie wspierania rodziny w perspektywie najbliższych 3 lat.

Tabela 1. Wyniki analizy SWOT w zakresie sytuacji społecznej i rodzinnej w mieście Zakopane

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Trwały spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich kilku lat – poprawa sytuacji mieszkańców gminy; • Silne więzi społeczne, mocno akcentowane przywiązanie do wiary i tradycji, wspierające funkcjonowanie i integrację rodzin; • Rozbudowany system instytucjonalny wsparcia rodzin z kluczową rolą MOPS oraz dodatkowymi formami wsparcia (np. Punkt Konsultacyjny dla Osób Uwikłanych w Przemoc Domową, ogrzewalnia oraz noclegownia dla osób w kryzysie bezdomności) – wysoka dostępność i jakość pomocy; • Kadry w obszarze szeroko pojętej polityki wspierania rodziny (MOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły i przedszkola, instytucje kultury itd.) – zaangażowane, o wysokim poziomie kwalifikacji, wieloletnim doświadczeniu, znajomości zagrożeń i potrzeb rodzin; • Funkcjonowanie pracy środowiskowej, w tym asystentury rodziny, jako narzędzia wsparcia rodzin przeżywających trudności; • Wsparcie działalności instytucji lokalnych przez podmioty powiatowe (m.in. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Tatrogród”, Tatrzański 	<ul style="list-style-type: none"> • Sukcesywny spadek liczby mieszkańców miasta; • Ujemny przyrost naturalny, szczególnie istotny w kontekście tradycyjnie wysokiego poziomu dzietności charakterystycznego dla regionu Podhala; • Migracje młodych osób i rodzin poza miasto; • Postępujący proces starzenia się społeczeństwa, a w konsekwencji nasilenie problemów społecznych i rodzinnych związanych z zaawansowanym wiekiem i zdrowiem (m.in. „długotrwała lub ciężka choroba”, „niepełnosprawność”); • Wciąż duży odsetek świadczeń udzielanych w związku z trudnościami natury ekonomicznej („ubóstwo”, „bezrobocie”); • Zauważalny problem związany z uzależnieniami, w tym od alkoholu, zapotrzebowanie na wsparcie w tym zakresie dla osób dotkniętych nałogiem oraz ich rodzin, jednocześnie rozbudowa oferta napojów alkoholowych, ich niska cena i pierwszoplanowa ekspozycja, a także brak izby wytrzeźwień na całym Podhalu; • Problem z przemocą w rodzinach, wyrażony rosnącą liczbą aktywnych procedur Niebieskie Karty oraz poradami, udzielanymi przez Punkt Konsultacyjny; • Brak rodzin wspierających w lokalnym systemie pomocy społecznej;

<p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej w Zakopanem) – bardziej kompleksowe wsparcie dla potrzebujących;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zauważalna, aktywna działalność organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych w obszarze polityki wsparcia rodziny (m.in. Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Zakopanem, Stowarzyszenie Honestus, Caritas Archidiecezji Krakowskiej); • Silna baza gospodarcza związana z turystyką, generująca miejsca pracy i możliwości rozwoju ekonomicznego rodzin; • Spadek liczby świadczeń przyznawanych z tytułu ubóstwa i bezrobocia, świadczący o poprawie kondycji ekonomicznej części gospodarstw domowych; • Dostępność usług publicznych i komercyjnych podstawowego oraz wyższego rzędu (m.in. medycznych), wynikająca z miejskiego charakteru Zakopanego oraz jego roli jako ośrodka o oddziaływaniu subregionalnym – czynnik podnoszący atrakcyjność osadniczą miasta; • Relatywnie stabilna liczba uczniów w szkołach podstawowych, wskazująca na utrzymujący się potencjał edukacyjny miasta; • Rozwinięta infrastruktura sportowa i rekreacyjna sprzyjająca aktywności dzieci i rodzin; • Oferta programowa instytucji kultury skierowana do dzieci i młodzieży; • Zadowalający poziom bezpieczeństwa publicznego, mimo charakteru centrum turystycznego - liczba przestępstw w przeliczeniu na mieszkańców niższa niż średnio w powiecie i regionie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnące potrzeby w zakresie wsparcia psychologicznego, w kontekście niewystarczającej liczby specjalistów; • Brak terapii dla rodzin zmagających się z różnorodnymi problemami społecznymi i rodzinnymi; • Rosnące koszty pieczy zastępczej ponoszone przez miasto; • Brak możliwości pełnego zdiagnozowania skali oraz zasięgu terytorialnego części problemów społecznych i rodzinnych (np. związanych z uzależnieniami, przemocą), w związku z brakiem szczegółowych danych, ukrywaniem problemów wewnątrz rodzin, niechęcią do przyznawania się do problemu (bariery mentalne itp.); • Nieefektywna informacja adresowana dla osób i rodzin dotycząca możliwych miejsc i form uzyskania pomocy w przypadku wystąpienia sytuacji problemowej; • Niewystarczająca współpraca między instytucjami pomocy społecznej, oświatą, ochroną zdrowia, wymiarem sprawiedliwości i podmiotami bezpieczeństwa, w pierwszym rzędzie w zakresie wymiany i analizy informacji, wczesnej diagnozy i zintegrowanej interwencji; • Podwyższone koszty życia, wynikające z turystycznego profilu miasta; • Specyfika lokalnego rynku mieszkaniowego, z wysokimi cenami mieszkań, dużym ich odsetkiem przeznaczonych na wynajem krótkoterminowy i inwestycje – bariera dla ludzi młodych, „wypychająca” ich poza granice miasta; • Rosnące zapotrzebowanie na mieszkania komunalne i socjalne w gminie, przy jednoczesnym braku możliwości pełnego ich pokrycia; • Brak mieszkań treningowych i wspomaganych w zasobie gminnym;
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Rynek pracy opierający się na przemysłach czasu wolnego, ograniczający możliwości aktywizacji zawodowej części rodziców; • Sezonowość zatrudnienia wpływająca na stabilność dochodów rodzin; • Rynek pracy niesprzyjający aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami; • Spadek liczby dzieci w przedszkolach (szczególnie niepublicznych), będący konsekwencją niekorzystnych trendów demograficznych; • Wzrost liczby dzieci i młodzieży szkolnej ze szczególnymi potrzebami, w tym z orzeczeniem o niepełnosprawności w kontekście niewystarczających zasobów infrastrukturalnych i kadrowych; • Ograniczona liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, w tym brak żłobka samorządowego, utrudniające rodzicom godzenie życia rodzinnego z zawodowym; • Deficyty w zakresie oferty czasu wolnego dedykowanej rodzinom zamieszkującym miasto, szczególnie w kontekście bogatej oferty kierowanej do turystów i gości.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Łagodniejsze niż w przypadku wielu innych gmin Małopolski (głównie w jej zachodniej części) następstwa zmian demograficznych, związanych ze spadkiem liczby ludności oraz starzeniem się społeczeństwa; • Rozwój infrastruktury transportowej poprawiającej dostępność miasta, a przez to jego atrakcyjności osadniczej; • Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój usług społecznych i wsparcia rodzin, w tym ramach funduszy unijnych i rządowych; • Dostępność programów rządowych wspierających opiekę nad dziećmi, w tym dotyczących budowy żłobków; • Rosnąca dostępność programów wspierających osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny; 	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymujące się niekorzystne trendy demograficzne w całym kraju; • Dalsze utrwalanie się zjawisk negatywnych w sferze społecznej i rodzinnej; • Nowe wzorce zachowań - konsumpcyjny styl życia, pracoholizm, „atomizacja” życia, rozpad więzi społecznych i rodzinnych, załamanie tradycyjnego modelu rodziny; • Problem nowych uzależnień, w szczególności od urządzeń ekranowych, oraz kumulacja powiązanych z nim zjawisk, takich jak cyberprzemoc, obserwowanych zarówno wśród dzieci i młodzieży, jak i dorosłych, problem pokoleniowy; • System pomocy społecznej, częściowo powodujący bierność i uzależnienie rodzin od ciągłego wsparcia, jednocześnie występujące luki, które powodują

<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost znaczenia zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży w politykach publicznych – większa dostępność programów wsparcia; • Zmiana świadomości społecznej w zakresie diagnozowania, wykrywania i rozwiązywania problemów społecznych – w odniesieniu do siebie samych, własnych rodzin, jak i najbliższego otoczenia; • Zmiany w przepisach o pomocy społecznej, ukierunkowane na zwiększenie dostępności i jakości usług społecznych, poprawę efektywności działań pomocowych oraz zapewnienie skuteczniejszych i lepiej skoordynowanych form wsparcia dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej; • Rosnąca popularność zdrowego stylu życia, sprzyjająca zwiększeniu aktywności fizycznej dzieci, młodzieży i rodzin oraz stanowiąca czynnik profilaktyczny ograniczający ryzyko uzależnień i zachowań ryzykownych; • Wzrost partycypacji społecznej i zaangażowania w sprawy lokalne i politykę wsparcia rodzin, napędzany odpowiednimi mechanizmami sterowanymi z poziomu samorządowego; • Rozwój ekonomii społecznej w Polsce, jako narzędzia aktywnej polityki społecznej, która ma na celu nie tylko pomoc finansową, ale przede wszystkim aktywizację i reintegrację rodzin; • Współpraca międzysamorządowa w obrębie Stowarzyszenia Podhalański Obszar Funkcjonalny – zagwarantowane środki na wybrane inwestycje i działania rozwojowe, w tym m.in. z zakresu pomocy społecznej i edukacji; • Bogacące się społeczeństwo i utrzymujący się popyt na usługi turystyczne, generujący miejsca pracy dla mieszkańców. 	<p>korzystanie przez jednostki, które tego nie potrzebują;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zbyt mała systemowa uwaga na działania w zakresie monitorowania, prewencji i profilaktyki pojawiania się zagrożeń społecznych, odchyleń i problemów wśród dzieci i młodzieży – reagowanie systemowe dopiero w sytuacjach wystąpienia niekorzystnych zjawisk, chorób czy niepełnosprawności; • Rosnące trudności w usamodzielnianiu się młodych osób i rodzin, wynikające z bariery finansowej, uniemożliwiającej zaspokojenie podstawowych potrzeb mieszkaniowych; • Nasilenie problemów społecznych i psychicznych wskutek czynników zewnętrznych (np. pandemia COVID-19 i jej długofalowe skutki, niestabilna sytuacja międzynarodowa), szczególnie wśród najmłodszych i najstarszych grup wiekowych; • Współistnienie występujących w skali całego kraju, pogłębiających się trudności w dostępie do podstawowych i specjalistycznych usług medycznych, wynikające m.in. z niewystarczającego finansowa czy niedoborów kadrowych; • Fatalna sytuacja psychiatrii dzieci i młodzieży przy stwierdzonym kryzysie psychicznym dotyczącym kilkudziesięciu procent polskich dzieci i nastolatków; • Narażenie wiodącej branży gospodarki gminy – turystyki, stanowiącej główne źródło utrzymania sporej części mieszkańców na szereg ryzyk zewnętrznych, związanych m.in. z klimatem (bezsnieżne, deszczowe zimy) lub sytuacją ekonomiczną społeczeństwa (konieczność ograniczenia wydatków gospodarstw domowych).
--	--

Źródło: Opracowanie własne

CELE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2026-2028

Głównym celem programu jest: **Poprawa warunków funkcjonowania oraz wzmocnienie rodzin i dzieci w Zakopanem, budujące atrakcyjność osadniczą miasta.**

Cel główny programu koncentruje się na tworzeniu spójnego systemu wspierania rodziny w Zakopanem, który poprawia ich jakość życia, bezpieczeństwo oraz możliwości rozwoju wspólnotowego i indywidualnego. Realizacja celu sprzyja zarówno stabilności rodzinnej, jak i rozwojowi lokalnej społeczności, przyczyniając się do wzrostu atrakcyjności miasta jako miejsca do życia i osiedlania się, co szczególnie ważne w kontekście trudnej sytuacji demograficznej, manifestującej się ujemnym przyrostem naturalnym i migracjami, głównie młodych osób i rodzin, oraz rosnącym odsetkiem mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Zasadność celu wynika ponadto z zapisów Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada obowiązek podejmowania działań wspierających funkcjonowanie rodziny, wczesną interwencję wobec dzieci i rodzin zagrożonych problemami oraz zapewnienie dzieciom możliwości wychowania w rodzinie naturalnej. Jednocześnie wprost nawiązuje on do obszarów i celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zakopane na lata 2026-2030, szczególnie w odniesieniu do celu strategicznego 1. Skuteczna, systemowa polityka gminy względem dziecka i rodziny, budująca jej atrakcyjność osadniczą i wzmacniająca spójność społeczną.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych celów szczegółowych:

1. Wzmocnienie roli rodziny oraz kompetencji opiekuńczo-wychowawczych obecnych i przyszłych rodziców oraz opiekunów dzieci.

Rodzina pozostaje podstawową komórką społeczną odpowiedzialną za wychowanie, rozwój i bezpieczeństwo dzieci. Wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców i opiekunów jest kluczowe dla dobra dziecka i całej rodziny. Dotyczy to m.in. takich umiejętności, jak skuteczna komunikacja, rozumienie potrzeb dziecka, radzenie sobie z trudnymi sytuacjami, kształtowanie wartości oraz budowanie silnych więzi rodzinnych. Dzięki nim dzieci rozwijają się emocjonalnie i społecznie, w rodzinie panuje mniej konfliktów, a rodzice zyskują pewność siebie i poczucie kontroli. Tworzy to bezpieczne i wspierające środowisko, sprzyjające zdrowemu rozwojowi całej rodziny. Bardzo ważne jest też uświadamianie rodziców, że rodzicielstwo to nie tylko piękne chwile, ale również obowiązki, wyzwania i kryzysy, z którymi muszą sobie radzić, co wymaga od nich odpowiedniego przygotowania i podnoszenia swoich kompetencji. Cel i przyjęta strategia postępowania realizują w tym zakresie założenia wspomnianej ustawy, która wskazuje zobowiązanie samorządu do wspierania rodziny w realizacji jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, podkreślając znaczenie systematycznego wzmacniania rodziców.

2. Zwiększenie dostępności i skuteczności profilaktyki oraz wczesnej interwencji wobec dzieci i rodzin.

Profilaktyka i wczesna interwencja są fundamentem skutecznego wsparcia rodzin i ochrony dzieci. Ich znaczenie polega na wczesnym wykrywaniu zagrożeń i minimalizowaniu negatywnych konsekwencji problemów wychowawczych, społecznych i rozwojowych. Wczesna interwencja sprzyja ograniczeniu przemocy, zaniedbań, problemów szkolnych oraz ryzyka umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, co ma kluczowe znaczenie dla stabilności rodzinnej. Profilaktyka wzmacnia także świadomość rodziców i opiekunów na temat prawidłowego wychowania, co zwiększa skuteczność oddziaływań wspierających rozwój dzieci. Działania profilaktyczne i wczesna interwencja przyczyniają się do długofalowego bezpieczeństwa dzieci i wzmocnienia potencjału społecznego Zakopanego. Cel

i przyjęta strategia postępowania realizują wymagania Ustawy, która zobowiązuje samorząd do podejmowania działań profilaktycznych wobec rodzin i dzieci zagrożonych trudnościami.

3. Zwiększenie dostępności i skuteczności systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności oraz wzmocnienie ich samodzielności.

Rodziny mogą doświadczać różnorodnych trudności wynikających m.in. z problemów finansowych, zdrowotnych lub sytuacji losowych. Skuteczne wsparcie pozwala im zachować stabilność życiową, minimalizuje ryzyko wykluczenia społecznego i ogranicza długotrwałe interwencje instytucjonalne. Wzmocnienie samodzielności rodzin zwiększa ich zdolność do rozwiązywania problemów, co sprzyja stabilności i rozwojowi dzieci. Długofalowe wsparcie rodzin zmniejsza ryzyko powstawania sytuacji kryzysowych i pozwala dzieciom dorastać w bezpiecznym środowisku. Poprawa samodzielności rodzin wpływa także pozytywnie na społeczny kapitał miasta i ogranicza potrzebę kosztownej interwencji zewnętrznej. Cel i strategia postępowania realizuje wprost ustawowy obowiązek gminy w zakresie zapewnienia rodzinom dostępu do pomocy i usług wspierających.

4. Zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa oraz możliwości wychowania w rodzinie naturalnej.

Dzieci mają prawo do wychowania w bezpiecznym i stabilnym środowisku rodzinnym, które sprzyja ich prawidłowemu rozwojowi fizycznemu, emocjonalnemu, społecznemu i edukacyjnemu. Wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych minimalizuje ryzyka przemocy, zaniedbań i innych zagrożeń rozwojowych dzieci oraz ogranicza konieczność umieszczenia ich w pieczy zastępczej, co jest priorytetem ustawowym. Ochrona dzieci w rodzinach naturalnych wzmacnia stabilność lokalnej społeczności i buduje pozytywne środowisko wychowawcze w Zakopanem. Bezpieczne warunki życia w rodzinie naturalnej mają kluczowe znaczenie dla długofalowego dobrostanu dzieci i ich szans w dorosłym życiu społecznym i zawodowym.

5. Wzmocnienie koordynacji i współpracy podmiotów lokalnego systemu wsparcia rodziny.

Skuteczne wsparcie rodzin wymaga współpracy wielu podmiotów systemu wspierania rodziny, co podkreśla obowiązek gminy określony w ustawie. Wzmocnienie koordynacji pozwala na lepsze wykorzystanie dostępnych zasobów i zwiększa efektywność działań diagnostycznych, profilaktycznych i interwencyjnych. Efektywna współpraca umożliwia szybszą reakcję w sytuacjach kryzysowych i zapewnia rodzinom wsparcie adekwatne do ich potrzeb. Finalnie sprzyja to stabilności rodzin, bezpieczeństwu dzieci oraz jakości usług świadczonych przez system lokalny. W dłuższej perspektywie wzmacnia spójność i skuteczność lokalnego systemu wsparcia, zwiększając dobrostan mieszkańców Zakopanego.

Struktura programu została oparta na spójnym modelu oddziaływania społecznego. Układ celów tworzy czytelną sekwencję działań: wzmocnienie potencjału rodziny – profilaktyka i wczesne reagowanie na problemy – wsparcie rodzin w sytuacjach trudności i kryzysu – zapewnienie bezpieczeństwa dziecka i utrzymania go w rodzinie – koordynacja i integracja systemu wsparcia. Taka konstrukcja odpowiada podejściu opartemu na ciągłości wsparcia – od działań powszechnych i profilaktycznych, poprzez wsparcie środowiskowe, aż po interwencję i działania naprawcze. Cel główny integruje wszystkie cele szczegółowe, wskazując na poprawę warunków funkcjonowania rodzin i dzieci oraz ich wzmocnienie, co bezpośrednio przekłada się na jakość życia mieszkańców i budowanie atrakcyjności osadniczej Zakopanego. Tym samym program realizuje ustawowy model kompleksowego wsparcia rodziny, obejmującego zarówno działania zapobiegawcze, jak i interwencyjne oraz reintegracyjne.

Schemat 1. Cel główny i cele szczegółowe Programu Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028.

Poprawa warunków funkcjonowania oraz wzmocnienie rodzin i dzieci w Zakopanem, budujące atrakcyjność osadniczą miasta.

1. Wzmocnienie roli rodziny oraz kompetencji opiekuńczo-wychowawczych obecnych i przyszłych rodziców oraz opiekunów dzieci.

2. Zwiększenie dostępności i skuteczności profilaktyki oraz wczesnej interwencji wobec dzieci i rodzin.

3. Zwiększenie dostępności i skuteczności systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności oraz wzmocnienie ich samodzielności.

4. Zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa oraz możliwości wychowania w rodzinie naturalnej.

5. Wzmocnienie koordynacji i współpracy podmiotów lokalnego systemu wsparcia rodziny.

Źródło: opracowanie własne

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2026-2028

Wskaźniki realizacji celów programu stanowią kluczowy element systemu monitoringu i oceny działań podejmowanych w mieście Zakopane w obszarze wspierania rodziny.

Cel główny: Poprawa warunków funkcjonowania oraz wzmocnienie rodzin i dzieci w Zakopanem, budujące atrakcyjność osadniczą miasta.

Wskaźnik 0.1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej [mniej niż 480].

Komentarz: mierzy skalę korzystania z systemu i jego dostępność.

Źródło: dokumentacja MOPS.

Wskaźnik 0.2. Saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców [powyżej 0].

Komentarz: wskaźnik odzwierciedla atrakcyjność osadniczą miasta, w tym dla młodych osób i rodzin.

Źródło danych: BDL GUS.

Cel szczegółowy 1. Wzmocnienie roli rodziny oraz kompetencji opiekuńczo-wychowawczych obecnych i przyszłych rodziców oraz opiekunów dzieci.

Wskaźnik 1.1. Liczba uczestników programu Szkoła dla Rodziców i Wychowawców oraz odsetek uczestników wykazujących wzrost kompetencji wychowawczych w wyniku udziału w programie [minimum 50, 80%].

Komentarz: pozwala ocenić zasięg i skuteczność programów profilaktycznych ukierunkowanych na wzmacnianie funkcji wychowawczej rodziny.

Źródło danych: dokumentacja szkół i innych realizatorów.

Wskaźnik 1.2. Liczba kampanii społecznych promujących wartości rodzinne, odpowiedzialne rodzicielstwo oraz pozytywne relacje w rodzinie [minimum 1 kampania o zasięgu 500 osób/dystrybuowanych materiałów].

Komentarz: mierzy skalę działań informacyjno-edukacyjnych podejmowanych przez miasto w zakresie wzmacniania kompetencji wychowawczych oraz promowania pozytywnych postaw prorodzinnych.

Źródło danych: dokumentacja MOPS.

Cel szczegółowy 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności profilaktyki oraz wczesnej interwencji wobec dzieci i rodzin.

Wskaźnik 2.1. Odsetek uczniów objętych programami profilaktycznymi [minimum 90%].

Komentarz: pozwala ocenić, jaka część uczniów korzysta z działań profilaktycznych, co świadczy o systemie wczesnej interwencji wobec zagrożeń rozwojowych i wychowawczych.

Źródło danych: dokumentacja szkół.

Wskaźnik 2.2. Liczba dzieci i młodzieży, które skorzystały z oferty placówki wsparcia dziennego [150 osób].

Komentarz: obrazuje dostępność oferty wspierającej dobrostan psycho-fizyczny dzieci i młodzieży oraz ograniczającej zachowania ryzykowne.

Źródło danych: dokumentacja Stowarzyszenia Honestus, prowadzącego placówkę wsparcia dziennego.

Wskaźnik 2.3. Odsetek dzieci objętych wsparciem, u których nie wystąpiła konieczność interwencji kryzysowej [minimum 75%]

Komentarz: mierzy skuteczność pracy środowiskowej z dziećmi.

Źródło danych: dokumentacja MOPS i Stowarzyszenia Honestus, prowadzącego placówkę wsparcia dziennego.

Cel szczegółowy 3. Zwiększenie dostępności i skuteczności systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności oraz wzmocnienie ich samodzielności.

Wskaźnik 3.1. Liczba rodzin współpracujących z jednym asystentem rodziny [maksymalnie 15].

Komentarz: umożliwia ocenę jakości i dostępności indywidualnej pomocy w ramach lokalnego systemu wspierania rodzin z dziećmi w trudnej sytuacji.

Źródło danych: dokumentacja MOPS.

Wskaźnik 3.2. Odsetek rodzin, które zakończyły pracę z asystentem pozytywnym rezultatem (osiągnięcie wszystkich celów założonych w planie pracy z rodziną, co przekłada się na jej samodzielne, prawidłowe funkcjonowanie) [minimum 35%].

Komentarz: wskaźnik efektywności współpracy asystenta z rodziną.

Źródło danych: dokumentacja MOPS.

Cel szczegółowy 4. Zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa oraz możliwości wychowania w rodzinie naturalnej.

Wskaźnik 4.1. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej [maksymalnie 50]

Komentarz: pokazuje skuteczność pracy z rodziną.

Źródło danych: dokumentacja MOPS i PCPR.

Wskaźnik 4.2. Odsetek dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych [minimum 25%]

Komentarz: pokazuje skuteczność reintegracji rodzin.

Źródło danych: dokumentacja MOPS i PCPR.

Cel szczegółowy 5. Wzmocnienie koordynacji i współpracy podmiotów lokalnego systemu wsparcia rodziny.

Wskaźnik 5.1. Liczba podmiotów realizujących działania programu [minimum 15]

Komentarz: pokazuje rozwój partnerstwa lokalnego w zakresie wspierania rodziny.

Źródło danych: dokumentacja MOPS i partnerów.

Wskaźnik 5.2. Liczba organizacji pozarządowych współpracujących z miastem przy realizacji zadań z zakresu wsparcia rodziny [minimum 2]

Komentarz: mierzy skalę zaangażowania sektora pozarządowego w realizację lokalnego systemu wsparcia rodziny oraz poziom współpracy międzyinstytucjonalnej w mieście.

Źródło danych: dokumentacja Urzędu Miasta Zakopane.

CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2026-2028 WRAZ Z RAMAMI REALIZACYJNYMI

Podstawę osiągnięcia celów programu stanowią zadania, które wskazują przyjętą strategię postępowania oraz opisują interwencje podejmowane przez samorząd oraz jego partnerów. Aktywności planowane w ramach poszczególnych celów nie są rozłączne, lecz silnie zintegrowane, dzięki czemu możliwe będzie uzyskanie efektu synergii, kluczowego dla ich powodzenia.

Tabela 2. Wykaz celów i działań w ramach Programu Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028 wraz z ramami realizacyjnymi

Cel 1. Wzmocnienie roli rodziny oraz kompetencji opiekuńczo-wychowawczych obecnych i przyszłych rodziców oraz opiekunów dzieci.					
Kluczowe działania		Główna odpowiedzialność	Termin realizacji	Wybrane mierniki	Podmioty zaangażowane/partnerzy
1.1.	Wielowymiarowe promowanie wartości rodzinnych, odpowiedzialnego rodzicielstwa oraz pozytywnych relacji w rodzinie – akcje, wydarzenia i kampanie społeczne, nagrody i wyróżnienia, współpraca z ambasadorami wartości rodzinnych (w kontekście sytuacji demograficznej miasta, priorytet dla rodziny 2+2 i więcej).	<p>Koordynacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych, Wydział Kultury i Komunikacji Społecznej, Referat Promocji i Komunikacji Społecznej</p> <p>Realizacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem, Zakopiańskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna im. Stefana Żeromskiego w Zakopanem, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zakopanem</p>	2026-2028	Liczba zrealizowanych kampanii społecznych promujących wartości rodzinne, odpowiedzialne rodzicielstwo oraz pozytywne relacji w rodzinie	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Szkoły i przedszkola, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Media
1.2.	Działania informacyjne i edukacyjne przygotowujące młodzież do świadomego i odpowiedzialnego podejmowania decyzji związanych z przyszłym rodzicielstwem , rozwijające kompetencje społeczno-	<p>Koordynacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Oświaty</p>	2026-2028	Liczba szkół realizujących działania edukacyjne Liczba uczniów objętych działaniami edukacyjnymi	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem,

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

	emocjonalne oraz kształtujące pozytywne postawy wobec życia i zdrowia prokreacyjnego.	Realizacja: Szkoły i przedszkola		Odsetek uczniów wykazujących wzrost kompetencji w wyniku udziału w tych działaniach	Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe
1.3.	Realizacja szkoleń, kursów i warsztatów dla przyszłych rodziców, przygotowujących ich do ciąży, porodu i macierzyństwa , w szczególności uwzględniających kompleksowo aspekty fizyczne, emocjonalne i psychologiczne, wraz z przekierowaniem ich do kolejnych działań i materiałów, dotyczących doskonalenia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.	Koordinacja: Starostwo Powiatowe w Zakopanem, Realizacja: Szpital Powiatowy im. dr Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem i inne placówki ochrony zdrowia	2026-2028	Liczba zrealizowanych kursów dla przyszłych rodziców Liczba uczestników kursów Odsetek uczestników wykazujących wzrost kompetencji w wyniku udziału w tych działaniach	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Urząd Miasta Zakopane, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem, Szkoły i przedszkola, Organizacje pozarządowe, Podmioty prywatne
1.4.	Realizacja szkoleń, kursów i warsztatów doskonalących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców i opiekunów , w tym rodziców dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, oraz wspierających zmianę postaw i metod wychowawczych na takie, które zapobiegają lub minimalizują wystąpienie zachowań problemowych/ryzykownych dzieci młodzieży, w tym Szkoła dla Rodziców i Wychowawców, wspierająca dorosłych w budowaniu głębokich, opartych na szacunku relacji z dziećmi w wybranych lub wszystkich szkołach na terenie miasta Zakopane.	Koordinacja: Starostwo Powiatowe w Zakopanem, Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Oświaty, Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych Realizacja: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zakopanem, Szkoły i przedszkola, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem	2026-2028	Liczba zrealizowanych warsztatów dla rodziców Liczba rodziców uczestniczących w warsztatach Odsetek rodziców wykazujących wzrost kompetencji w wyniku udziału w tych warsztatach	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Komenda Powiatowa Policji w Zakopanem, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Rodzice, rady rodziców

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

1.5.	<p>Cykliczne upowszechnianie materiałów informacyjnych i edukacyjnych dotyczących rodziny, macierzyństwa i ojcostwa, w różnych formach i za pomocą różnych kanałów, zgodnie z daną grupą odbiorców (dzieci, młodzież, rodzice, całe rodziny itp.) – materiały pisane, audio i wideo, wybrane i rekomendowane przez specjalistów, dostępne m.in. w miejscach i instytucjach publicznych, gabinetach lekarskich.</p>	<p>Koordinacja: Starostwo Powiatowe w Zakopanem, Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Oświaty, Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p> <p>Realizacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem, Szkoły i przedszkola, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zakopanem</p>	2026-2028	<p>Liczba materiałów edukacyjnych dystrybuowanych w ramach kampanii</p> <p>Liczba kanałów dystrybucji informacji</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Komenda Powiatowa Policji w Zakopanem, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Media</p>
<p>Cel 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności profilaktyki oraz wczesnej interwencji wobec dzieci i rodzin</p>					
<p>Kluczowe działania</p>		<p>Główna odpowiedzialność</p>	<p>Termin realizacji</p>	<p>Wybrane mierniki</p>	<p>Podmioty zaangażowane/partnerzy</p>
2.1.	<p>Realizacja kampanii i programów profilaktycznych dla rodziców, dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów kształcenia kompetencji społecznych, wsparcia zdrowia psychicznego, przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych oraz stosowania przemocy i agresji.</p>	<p>Koordinacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Oświaty</p> <p>Realizacja: Szkoły i przedszkola</p>	2026-2028	<p>Liczba programów profilaktycznych realizowanych w szkołach</p> <p>Liczba uczniów objętych programami profilaktycznymi</p> <p>Liczba spotkań profilaktycznych dla rodziców</p>	<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zakopanem, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Pełnomocnik ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii,</p>

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

				Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach profilaktycznych	Instytucje kultury Placówki ochrony zdrowia, Organizacje pozarządowe Kościoły i związki wyznaniowe, Komenda Powiatowa Policji w Zakopanem, Straż Miejska w Zakopanem
2.2.	Wczesna identyfikacja dzieci i rodzin wymagających wsparcia poprzez współpracę instytucji polityki społecznej, szkół i przedszkoli, placówek ochrony zdrowia, instytucji kultury, Policji i organów sądowniczych itd.	<p>Koordinacja: Starostwo Powiatowe w Zakopanem, Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Oświaty, Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych, Wydział Kultury i Komunikacji Społecznej</p> <p>Realizacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Pełnomocnik ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii,</p>	2026-2028	Liczba zgłoszeń rodzin wymagających wsparcia	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Powiatowy Urząd Pracy w Zakopanem, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

		<p>Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Zakopanem, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Rodzinny Dom Dziecka w Zakopanem¹, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Tatrogród”, Tatrzański Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej w Zakopanem, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zakopanem, Szkoly i przedszkola, Zakopiańskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna im. Stefana Żeromskiego w Zakopanem, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zakopanem,</p>			
--	--	---	--	--	--

¹ Placówka nie przyjmuje nowych dzieci – stopniowe wygaszanie działalności.

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

		Komenda Powiatowa Policji w Zakopanem, Straż Miejska w Zakopanem, Sądy, Szpital Powiatowy im. dr Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem i inne placówki ochrony zdrowia			
2.3.	Rozwój oferty wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, w tym zapewnienie w szkołach i przedszkolach dostępu do specjalistów, aby możliwa była praca systemowa a nie reaktywna z potrzebującymi tego dziećmi i ich rodzinami, rozwój współpracy z poradnią.	<p>Koordinacja: Starostwo Powiatowe w Zakopanem, Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Oświaty</p> <p>Realizacja: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zakopanem, Szkoły i przedszkola</p>	2026-2028	<p>Liczba dzieci objętych wsparciem poradni</p> <p>Liczba specjalistów zatrudnionych w szkołach</p> <p>Liczba uczniów przypadających na etat specjalisty w skali wszystkich szkół</p> <p>Liczba uczniów objętych wsparciem specjalistycznym w szkołach</p> <p>Liczba godzin pomocy psychologiczno-pedagogicznej zrealizowanej w szkołach</p>	Kuratorium Oświaty w Krakowie
2.4.	Poprawa warunków lokalowych pracy specjalistów wsparcia psychologiczno-pedagogicznego w placówkach oświatowych.	<p>Koordinacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział</p>	2026-2028	Liczba placówek oświatowych, w których poprawiono warunki lokalowe dla specjalistów	Administracja rządowa, PFRON

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

		Oświaty, Wydział Strategii i Rozwoju Realizacja: Szkoły i przedszkola			
2.5.	Rozwój oferty usług w zakresie opieki psychiatrycznej , w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz rodzin.	Koordinacja: Starostwo Powiatowe w Zakopanem, Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych Realizacja: Szpital Powiatowy im. dr Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem	2026-2028	Liczba osób objętych wsparciem psychiatrycznym Liczba udzielonych konsultacji psychiatrycznych	Narodowy Fundusz Zdrowia, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zakopanem, Gminy powiatu tatrzańskiego, Organizacje pozarządowe
2.6.	Realizacja działań wspierających indywidualny i wszechstronny potencjał dzieci i młodzieży szkolnej – rozwój oferty szkół i przedszkoli, zajęcia dodatkowe, programy stypendialne itp., w tym w kontekście potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami.	Koordinacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Oświaty Realizacja: Szkoły i przedszkola	2026-2028	Liczba zajęć dodatkowych organizowanych w szkołach Liczba dzieci uczestniczących na zajęcia dodatkowe w szkołach Liczba przyznanych stypendiów dla uczniów	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Instytucje kultury, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zakopanem, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe,

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

					Przedsiębiorcy, Uczelnie i instytucje naukowe
2.7.	Organizacja, wspieranie i promocja różnego rodzaju zajęć i imprez (integracyjnych, animacyjnych, rekreacyjnych, sportowych, kulturalnych, rozrywkowych itp.) dedykowanych dzieciom i młodzieży oraz całym rodzinom , niezależnych od imprez turystycznych, w tym dla rodzin dotkniętych niepełnosprawnościami.	<p>Koordinacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Kultury i Komunikacji Społecznej, Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p> <p>Realizacja: Zakopiańskie Centrum Kultury Miejska Biblioteka Publiczna im. Stefana Żeromskiego w Zakopanem, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zakopanym</p>	2026-2028	<p>Liczba wydarzeń dedykowanych całym rodzinom</p> <p>Liczba uczestników tych wydarzeń</p> <p>Liczba partnerów zaangażowanych w organizację wydarzeń</p>	<p>Szkoły i przedszkola, Organizacje pozarządowe, Kluby i organizacje sportowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Podmioty prywatne, Media</p>
2.8.	Rozwój oferty w zakresie wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży znajdujących się w niekorzystnym położeniu społecznym i doświadczających różnego rodzaju problemów, dostosowanej do ich rozpoznanych potrzeb, zainteresowań i możliwości, w szczególności z wykorzystaniem przestrzeni Centrum Wsparcia Rodzin „Nasz Dom”, we współpracy z sektorem pozarządowym.	<p>Koordinacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p> <p>Realizacja: Stowarzyszenie Honestus</p>	2026-2028	<p>Liczba miejsc opieki i wychowania w placówce wsparcia dziennego</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty wsparcia dziennego</p>	<p>Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,</p>

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

					Pełnomocnik ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, Szkoły i przedszkola, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe
2.9.	Udział w programie Karta Dużej Rodziny .	<p>Koordynacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p> <p>Realizacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem</p>	2026-2028	Liczba rodzin korzystających z Karty Dużej Rodziny Liczba partnerów programu	Administracja rządowa, Partnerzy Karty Dużej Rodziny
2.10.	Rozwój lokalnego systemu zniżek i udogodnień dla rodzin , poprawiających dostęp do dedykowanych usług i oferty czasu wolnego, ułatwiających funkcjonowanie i obniżających koszty życia w mieście, głównie w postaci Zakopiańskiej Karty Mieszkańca.	<p>Koordynacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych, Wydział Kultury i Komunikacji Społecznej</p> <p>Realizacja: Zakopiańskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna im. Stefana</p>	2026-2028	Liczba rodzin korzystających z Zakopiańskiej Karty Mieszkańca Liczba partnerów programu	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem, Partnerzy Zakopiańskiej Karty Mieszkańca

		<p>Żeromskiego w Zakopanem, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zakopanem, „TESKO” Tatrzańska Komunalna Grupa Kapitałowa Sp. z o.o.</p>			
Cel 3. Zwiększenie dostępności i skuteczności systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności oraz wzmocnienie ich stabilności i samodzielności.					
	<p>Kluczowe działania</p>	<p>Główna odpowiedzialność</p>	<p>Termin realizacji</p>	<p>Wybrane mierniki</p>	<p>Podmioty zaangażowane/partnerzy</p>
3.1.	<p>Działania na rzecz integracji rodzinnej, pobudzania aktywności i poprawy funkcjonowania rodziny z wykorzystaniem jej uprawnień, zasobów i możliwości poprzez metodyczną pracę socjalną - diagnoza sytuacji rodziny, planowanie działań, z uwzględnieniem pracy indywidualnej z rodziną, pracy w środowisku i współpracy zespołowej, ich realizacja oraz systematyczna ocena efektów.</p>	<p>Koordinacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p> <p>Realizacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem</p>	2026-2028	<p>Liczba rodzin przypadających na jednego asystenta rodziny</p> <p>Liczba rodzin objętych pracą socjalną</p> <p>Liczba sporządzonych diagnoz sytuacji rodzin</p> <p>Liczba planów pracy z rodziną</p>	<p>Tatrzański Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej w Zakopanem, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Szkoły i przedszkola, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe</p>
3.2.	<p>Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny, w tym obejmujących pomoc rodzinom w codziennym funkcjonowaniu i rozwiązywaniu problemów – socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi</p>	<p>Koordinacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p> <p>Realizacja:</p>	2026-2028	<p>Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny</p> <p>Liczba dzieci w rodzinach objętych asystenturą</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zakopanem, Tatrzański Ośrodek Interwencji Kryzysowej</p>

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

	<p>itp., nawigację przez systemy pomocowe, pomoc rodzinom w poprawie sytuacji życiowej, w tym naukę prowadzenia gospodarstwa domowego, pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy, motywowanie i wspieranie w rozwoju kompetencji i wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz aktywności społecznej, udzielanie bezpośredniego wsparcia dzieciom, wreszcie reagowanie w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin, zgodnie z opracowanym we współpracy z członkami rodziny (uwzględniając zdania dziecka, adekwatnie do jego wieku i dojrzałości) i w konsultacji z pracownikiem socjalnym planem pracy, z uwzględnieniem okresowej oceny sytuacji rodziny, a także monitorowania funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z nią.</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem</p>		<p>Liczba wizyt asystenta w środowisku rodzinnym</p>	<p>i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej w Zakopanem, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Pełnomocnik ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Zakopanem, Szkoty i przedszkola, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Komenda Powiatowa Policji w Zakopanem, Straż Miejska w Zakopanem, Sądy</p>
3.3.	<p>Zapewnienie usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w opiece nad dziećmi, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz wsparcie w codziennym funkcjonowaniu rodziny i w sytuacjach kryzysowych, z akcentem na element edukacyjny.</p>	<p>Koordinacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych Realizacja:</p>	2026-2028	<p>Liczba rodzin objętych usługami opiekuńczymi Liczba godzin usług opiekuńczych świadczonych dla rodzin</p>	<p>Szkoty i przedszkola, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Podmioty prywatne</p>

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem			
3.4.	Świadczenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego o charakterze doradczym – psychologicznego, terapeutycznego, prawnego itp. – dla rodzin przeżywających trudności o charakterze opiekuńczo-wychowawczym.	<p>Koordynacja:</p> <p>Starostwo Powiatowe w Zakopanem, Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p> <p>Realizacja:</p> <p>Tatrzański Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej w Zakopanem, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem</p>	2026-2028	<p>Liczba rodzin korzystających z konsultacji i poradnictwa specjalistycznego</p> <p>Liczba udzielonych porad</p> <p>Liczba specjalistów świadczących porady dla rodzin</p>	<p>Ministerstwo Sprawiedliwości, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zakopanem, Szkoły i przedszkola, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Podmioty prywatne</p>
3.5.	Zapewnienie dostępu do terapii indywidualnej (w tym dedykowanej dzieciom), rodzinnej (w tym dziecko–rodzic) oraz mediacji rodzinnych jako form wsparcia specjalistycznego dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze i konflikty, ukierunkowanych na zmianę ich funkcjonowania.	<p>Koordynacja:</p> <p>Starostwo Powiatowe w Zakopanem, Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p> <p>Realizacja:</p> <p>Tatrzański Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób</p>	2026-2028	<p>Liczba rodzin korzystających z terapii</p> <p>Liczba zakończonych mediacji rodzinnych</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zakopanem, Szkoły i przedszkola, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe</p>

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

		Doznających Przemocy Domowej w Zakopanem, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem			
3.6.	Zapewnienie pomocy prawnej , szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, dotyczącej rozwiązywania problemów formalno-prawnych.	<p>Koordinacja: Starostwo Powiatowe w Zakopanem, Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p> <p>Realizacja: Starostwo Powiatowe w Zakopanem, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Tatrzański Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej w Zakopanem, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem</p>	2026-2028	Liczba rodzin korzystających z porad prawnych Liczba godzin udzielonej pomocy prawnej	Organizacje pozarządowe, Podmioty prywatne
3.7.	Organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji - grupy wsparcia i/lub samopomocowe .	<p>Koordinacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział</p>	2026-2028	Liczba funkcjonujących grup wsparcia i/lub samopomocowych dla rodzin	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Szkoły i przedszkola,

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

		<p>Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p> <p>Realizacja:</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem</p>		<p>Liczba spotkań grup wsparcia i/lub samopomocowych</p> <p>Liczba rodzin uczestniczących w tych spotkaniach</p>	<p>Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe</p>
3.8.	<p>Promocja i upowszechnianie idei „rodzin wspierających” jako naturalnego systemu pomocy sąsiedzkiej dla rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki nad dzieckiem oraz jego wychowywaniu, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych – poszukiwanie i przygotowywanie rodzin do świadczenia pomocy w zakresie dostarczania pozytywnych wzorców wychowania i opieki nad dziećmi, wsparcia emocjonalnego oraz dostarczania wiedzy i udzielania porad rodzinie wspieranej, przy współpracy z asystentem rodziny oraz pracownikiem socjalnym, z uwzględnieniem współfinansowania kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające.</p>	<p>Koordynacja:</p> <p>Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p> <p>Realizacja:</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem</p>	2026-2028	<p>Liczba rodzin wspierających</p> <p>Liczba godzin wsparcia świadczonego przez rodziny wspierające</p> <p>Liczba szkoleń przygotowujących rodziny do pełnienia roli wspierającej</p> <p>Koszty funkcjonowania rodzin wspierających</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Szkoły i przedszkola, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe</p>
3.9.	<p>Wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych, w tym poprzez zwiększanie dostępności mieszkań socjalnych, komunalnych i czynszowych oraz</p>	<p>Koordynacja:</p> <p>Burmistrz Miasta Zakopane i zastępcy</p> <p>Realizacja:</p>	2026-2028	<p>Liczba mieszkań komunalnych i socjalnych</p> <p>Liczba mieszkań czynszowych</p>	<p>Administracja rządowa, Krajowy Fundusz Mieszkaniowy, NFOŚiGW, WFOŚiGW,</p>

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

	dodatek mieszkaniowy, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb młodych małżeństw.	Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych, Wydział Mienia i Nadzoru Właścicielskiego, Wydział Strategii i Rozwoju, „Zakopiańskie TBS” TKGK Sp. z o.o., Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem		Liczba rodzin objętych dodatkiem mieszkaniowym Wartość wypłaconego wsparcia w postaci dodatków mieszkaniowych	PFRON
3.10.	Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin w najtrudniejszej sytuacji materialnej , w tym udzielanie zasiłków, dożywianie w szkołach, paczki żywnościowe.	Koordynacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział oświaty, Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych Realizacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem, Szkoły i przedszkola	2026-2028	Liczba rodzin objętych wsparciem finansowym Liczba dzieci korzystających z dożywiania w szkołach Wartość udzielonej pomocy finansowej rodzinom	Administracja rządowa, Organizacje charytatywne, Kościoły i związki wyznaniowe
3.11.	Aktywizacja zawodowa i przedsiębiorcza rodziców pozostających bez pracy , we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Zakopanem	Koordynacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych, Starostwo Powiatowe w Zakopanem	2026-2028	Liczba rodziców objętych programami aktywizacji zawodowej Liczba osób, które podjęły zatrudnienie po wsparciu programu	Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem, Organizacje pozarządowe

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

		Realizacja: Powiatowy Urząd Pracy w Zakopanem			
3.12.	Rozwój usług dla rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnościami , w tym zapewnienie usług asystenta osobistego dziecka z niepełnosprawnościami, dedykowanych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, rozwój placówek pobytu dziennego, organizacja opieki wytchnieniowej w różnych formach.	Koordinacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych Realizacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem	2026-2028	Liczba dzieci z niepełnosprawnościami objętych usługą asystenta osobistego Liczba dzieci z niepełnosprawnościami objętych usługą opiekuńczą Liczba dzieci z niepełnosprawnościami korzystających z oferty placówek pobytu dziennego	PFRON, Administracja rządowa, Starostwo Powiatowe w Zakopanem, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Placówki ochrony zdrowia, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Podmioty prywatne
3.13.	Rozwój dostępności opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, głównie poprzez uruchomienie żłobka samorządowego w Zakopanem , aby umożliwić rodzicom godzenie pracy zawodowej z obowiązkami rodzinnymi.	Koordinacja i realizacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Oświaty, Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych, Wydział Mienia i Nadzoru Właścicielskiego, Wydział Strategii i Rozwoju	2026-2028	Liczba oddziałów w żłobku samorządowym Liczba dzieci w żłobku samorządowym	Administracja rządowa, Szkoły i przedszkola

4. Zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa oraz możliwości wychowania w rodzinie naturalnej.					
Kluczowe działania		Główna odpowiedzialność	Termin realizacji	Wybrane mierniki	Podmioty zaangażowane/partnerzy
4.1.	<p>Prowadzenie intensywnej pracy z rodzinami zagrożonymi odebraniem dzieci, głównie poprzez asystenturę i wsparcie specjalistyczne, monitorowanie sytuacji dzieci i rodzin we współpracy z sądem i kuratorami, podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka i zapewnienie mu adekwatnego wsparcia.</p>	<p>Koordynacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p> <p>Realizacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem</p>	2026-2028	<p>Liczba rodzin objętych monitoringiem we współpracy z sądem i kuratorami</p> <p>Liczba interwencji podjętych w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zakopanem, Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej w Zakopanem, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Pełnomocnik ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Zakopanem, Szkoły i przedszkola, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Komenda Powiatowa Policji w Zakopanem,</p>

					Straż Miejska w Zakopanem, Sądy
4.2.	<p>Przeciwdziałanie przemocy domowej oraz ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej poprzez działania informacyjne i edukacyjne, realizację procedury „Niebieskie Karty”, zapewnienie schronienia dla ofiar przemocy i wsparcia finansowego, a także pomoc prawną, psychologiczną i terapeutyczną, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa i potrzeb dzieci w sytuacji kryzysowej, jednocześnie stałe doskonalenie kompetencji i współpracy zaangażowanych służb.</p>	<p>Koordinacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p> <p>Realizacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Zakopanem</p>	2026-2028	<p>Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego</p> <p>Liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych</p> <p>Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”</p> <p>Liczba osób korzystających ze wsparcia psychologicznego i/lub prawnego i/lub terapeutycznego</p>	<p>Tatrzański Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej w Zakopanem,</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem,</p> <p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zakopanem,</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,</p> <p>Pełnomocnik ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii,</p> <p>Szkoły i przedszkola,</p> <p>Placówki ochrony zdrowia,</p> <p>Organizacje pozarządowe,</p> <p>Kościoty i związki wyznaniowe,</p> <p>Komenda Powiatowa Policji w Zakopanem,</p> <p>Straż Miejska w Zakopanem, Sądy</p>

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

4.3.	<p>Współpraca z powiatem tatrzańskim w zakresie zapewnienia czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców (rodzinna lub instytucjonalna piecza zastępcza, współfinansowana przez gminę), a także bieżącego monitorowania sytuacji dziecka i planowania jego powrotu do rodziny biologicznej.</p>	<p>Koordinacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych, Starostwo Powiatowe w Zakopanem</p> <p>Realizacja: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Rodzinny Dom Dziecka w Zakopanem, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Tatrogród”, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 w Zakopanem, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza we Wróblówce</p>	2026-2028	<p>Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej</p> <p>Liczba przygotowanych planów powrotu dziecka do rodziny biologicznej</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem, Sądy, w szczególności zespoły kuratorów ds. rodzinnych i nieletnich</p>
4.4.	<p>Intensywna praca asystenta rodziny i/lub pracownika socjalnego oraz pozostałych partnerów z rodziną biologiczną dziecka przebywającego w pieczy zastępczej, mająca na celu odbudowę kompetencji rodzicielskich i warunków do powrotu dzieci,</p>	<p>Koordinacja: Starostwo Powiatowe w Zakopanem, Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział</p>	2026-2028	<p>Liczba rodzin biologicznych objętych wsparciem asystenta rodziny i/lub pracownika socjalnego</p>	<p>Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Sądy</p>

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

	w szczególności opracowanie i monitorowanie planów reintegracji.	Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych Realizacja: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem		Liczba przygotowanych planów reintegracji dziecka z rodziną Liczba szkoleń dla rodziców mających na celu odbudowę kompetencji wychowawczych Liczba uczestników tych szkoleń Odsetek rodziców wykazujących wzrost kompetencji w wyniku udziału w szkoleniach	
4.5.	Zwiększenie dostępności lokali dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej oraz rodzin w sytuacjach kryzysowych - mieszkania wspomagane i treningowe.	Koordinacja: Burmistrz Miasta Zakopane i zastępcy Realizacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych, Wydział Mienia i Nadzoru Właścicielskiego, Wydział Strategii i Rozwoju	2026-2028	Liczba lokali wspomaganych i treningowych Liczba osób/rodzin korzystających z mieszkań wspomaganych i treningowych	Administracja rządowa, NFOŚiGW, WFOŚiGW, PFRON, „Zakopiańskie TBS” TKGK Sp. z o.o., Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem, Organizacje pozarządowe
4.6.	Prowadzenie cyklicznych, wielokanałowych kampanii informacyjno-edukacyjnych mających na celu zwiększenie świadomości mieszkańców Zakopanego w zakresie	Koordinacja: Starostwo Powiatowe w Zakopanem,	2026-2028	Liczba zrealizowanych kampanii społecznych promujących rodzicielstwo zastępcze	Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Media

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

	<p>rodzicielstwa zastępczego, promowanie tej formy opieki nad dzieckiem oraz pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze.</p>	<p>Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p> <p>Realizacja:</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem</p>		<p>Liczba pozyskanych kandydatów na rodziny zastępcze</p>	
4.7.	<p>Kompleksowe wsparcie kandydatów i osób tworzących rodziny zastępcze, w tym organizowanie dedykowanych szkoleń, kursów i warsztatów oraz zapewnienie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej itp.</p>	<p>Koordynacja:</p> <p>Starostwo Powiatowe w Zakopanem,</p> <p>Realizacja:</p> <p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem</p>	2026-2028	<p>Liczba szkoleń dla kandydatów i/lub osób tworzących rodziny zastępcze</p> <p>Liczba uczestników tych szkoleń</p> <p>Odsetek uczestników wykazujących wzrost kompetencji w wyniku udziału w tych szkoleniach</p> <p>Liczba osób tworzących rodziny zastępcze, korzystających ze wsparcia psychologicznego i/lub pedagogicznego i/lub prawnego</p>	<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zakopanem,</p> <p>Urząd Miasta Zakopane,</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem,</p> <p>Organizacje pozarządowe,</p> <p>Kościoty i związki wyznaniowe</p>

5. Wzmocnienie koordynacji i współpracy podmiotów lokalnego systemu wsparcia rodziny.					
	Kluczowe działania	Główna odpowiedzialność	Termin realizacji	Wybrane mierniki	Podmioty zaangażowane/partnerzy
5.1.	Prowadzenie cyklicznych badań i diagnoz sytuacji i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie.	<p>Koordinacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p> <p>Realizacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem</p>	2026-2028	<p>Liczba przeprowadzonych diagnoz</p> <p>Liczba rodzin objętych diagnozami</p>	<p>Regionalne i powiatowe instytucje pomocy społecznej,</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,</p> <p>Pełnomocnik ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii,</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Zakopanem,</p> <p>Szkoły i przedszkola,</p> <p>Placówki ochrony zdrowia,</p> <p>Organizacje pozarządowe,</p> <p>Kościoty i związki wyznaniowe,</p> <p>Komenda Powiatowa Policji w Zakopanem,</p> <p>Straż Miejska w Zakopanem,</p> <p>Sądy</p>

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

5.2.	<p>Monitorowanie jakości usług wsparcia rodzin, w tym jakości pracy asystentów rodziny i specjalistów.</p>	<p>Koordynacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p> <p>Realizacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem</p>	2026-2028	<p>Liczba zrealizowanych kontroli pracy asystentów rodziny</p> <p>Odsetek rodzin wyrażających zadowolenie z otrzymanego wsparcia asystenta rodziny</p>	<p>Regionalne i powiatowe instytucje pomocy społecznej,</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,</p> <p>Pełnomocnik ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii,</p> <p>Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Zakopanem,</p> <p>Szkoły i przedszkola,</p> <p>Placówki ochrony zdrowia,</p> <p>Organizacje pozarządowe,</p> <p>Kościoty i związki wyznaniowe,</p> <p>Komenda Powiatowa Policji w Zakopanem,</p> <p>Straż Miejska w Zakopanem,</p> <p>Sądy</p>
5.3.	<p>Sporządzanie sprawozdań z prowadzonej polityki wspierania rodziny, w tym sprawozdania dla Rady Miasta Zakopane z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny wraz z przedstawieniem potrzeb związanych z realizacją zadań oraz sprawozdań rzeczowo-</p>	<p>Koordynacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p>	2026-2028	<p>Liczba przygotowanych sprawozdań</p> <p>Liczba wprowadzonych zmian w polityce wsparcia</p>	<p>Regionalne i powiatowe instytucje pomocy społecznej,</p>

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

	finansowych z zakresu wspierania rodziny dla Wojewody Małopolskiego, a także wprowadzanie na ich podstawie ewentualnych zmian w tejsze polityce.	Realizacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem		rodziny wynikających ze sprawozdań	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Pełnomocnik ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Zakopanem, Szkoły i przedszkola, Placówki ochrony zdrowia, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Komenda Powiatowa Policji w Zakopanem, Straż Miejska w Zakopanem, Sądy
5.4.	Zapewnienie odpowiedniej liczebności i przygotowania kadr polityki wspierania rodziny i współpracujących (np. służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo), w tym wsparcie w zakresie podnoszenia oraz nabywania nowych kompetencji i kwalifikacji zawodowych, szczególnie asystentów rodziny - szkolenia, kursy i warsztaty, w oparciu o diagnozę potrzeb i ewaluację systemu	Koordinacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych Realizacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem	2026-2028	Liczba pracowników zatrudnionych w MOPS w obszarze wsparcia rodziny Liczba szkoleń dla pracowników zatrudnionych w MOPS w obszarze wsparcia rodziny	Administracja rządowa, Regionalne i powiatowe instytucje pomocy społecznej, Ośrodki szkoleniowo-doradcze, Organizacje pozarządowe,

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

	doskonalenia, a także zapewnienie niezbędnego wsparcia (również motywacyjnego) i superwizji.			<p>Liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach</p> <p>Odsetek uczestników wykazujących wzrost kompetencji w wyniku udziału w tych szkoleniach</p> <p>Liczba przeprowadzonych superwizji</p>	<p>Komenda Powiatowa Policji w Zakopanem,</p> <p>Straż Miejska w Zakopanem</p>
5.5.	<p>Rozwój współpracy podmiotów lokalnego wsparcia rodziny (instytucji polityki społecznej, szkół i przedszkoli, placówek ochrony zdrowia, instytucji kultury, Policji i organów sądowniczych itd.), w pierwszym rzędzie w zakresie wymiany oraz analizy informacji na temat osób i rodzin potrzebujących, wczesnej diagnozy i interwencji, kompleksowego i zintegrowanego wsparcia, a także dialogu z tematycznymi Komisjami Rady Miasta Zakopane (Komisją Oświaty, Komisją Rodziny i Spraw Społecznych).</p>	<p>Koordinacja:</p> <p>Starostwo Powiatowe w Zakopanem,</p> <p>Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Oświaty, Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych, Wydział Kultury i Komunikacji Społecznej</p> <p>Realizacja:</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem,</p> <p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,</p> <p>Pełnomocnik ds. Rozwiązywania Problemów</p>	2026-2028	<p>Liczba spotkań podmiotów lokalnego wsparcia rodziny</p> <p>Liczba uczestników tych spotkań</p> <p>Liczba wspólnie realizowanych działań lub projektów zintegrowanego wsparcia rodzin</p>	<p>Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie,</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy w Zakopanem,</p> <p>Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe</p>

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

		<p>Alkoholowych i Narkomanii, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Zakopanem, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Rodzinny Dom Dziecka w Zakopanem, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Tatrogród”, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1 w Zakopanem, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza we Wróblówce Tatrzański Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej w Zakopanem, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zakopanem, Szkoły i przedszkola, Zakopiańskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka</p>			
--	--	--	--	--	--

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

		<p>Publiczna im. Stefana Żeromskiego w Zakopanem, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zakopanem, Komenda Powiatowa Policji w Zakopanem, Straż Miejska w Zakopanem, Sądy, Szpital Powiatowy im. dr Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem i inne placówki ochrony zdrowia</p>			
5.6.	<p>Rozwój informacji na temat podmiotów oraz dostępnych form pomocy rodzinie na terenie gminy, w tym wykorzystanie stron internetowych (przy zwiększeniu ich czytelności i dostępności), mediów społecznościowych, materiałów cyfrowych i tradycyjnych, współpracy z mediami lokalnymi, organizacja w szpitalu punktu informacyjnego z pracownikiem socjalnym kierującym osoby potrzebujące do odpowiednich placówek pomocowych.</p>	<p>Koordinacja: Starostwo Powiatowe w Zakopanem, Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Oświaty, Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych, Wydział Kultury i Komunikacji Społecznej</p> <p>Realizacja: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów</p>	2026-2028	<p>Liczba dystrybuowanych materiałów informacyjnych Liczba kanałów dystrybucji informacji</p>	<p>Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Media</p>

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

		<p>Alkoholowych, Pełnomocnik ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Zakopanem, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Rodzinny Dom Dziecka w Zakopanem, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Tatrogród”, Tatrzański Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej w Zakopanem, Powiatowy Urząd Pracy w Zakopanem, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Zakopanem, Szkoły i przedszkola, Zakopiańskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka</p>			
--	--	---	--	--	--

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028

		<p>Publiczna im. Stefana Żeromskiego w Zakopanem, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zakopanem, Komenda Powiatowa Policji w Zakopanem, Straż Miejska w Zakopanem, Sądy, Szpital Powiatowy im. dr Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem i inne placówki ochrony zdrowia</p>			
5.7.	<p>Rozwój procesów współpracy finansowej i pozafinansowej z organizacjami pozarządowymi, w tym wspieranie i powierzanie realizacji zadań publicznych, szczególnie w obszarze profilaktyki, edukacji oraz organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży, oraz promocja i wsparcie wolontariatu.</p>	<p>Koordynacja: Burmistrz Miasta Zakopane i zastępcy</p> <p>Realizacja: Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych</p>	2026-2028	<p>Liczba organizacji pozarządowych współpracujących z gminą w obszarze wsparcia rodzin</p> <p>Liczba realizowanych przez organizacje zadań publicznych z zakresu wsparcia rodziny</p> <p>Wartość realizowanych zadań</p> <p>Liczba uczestników wolontariatu rodzinnego</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Kluby i organizacje sportowe Instytucje kultury, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zakopanem</p>

ZGODNOŚĆ PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2026-2028 Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028 jest zgodny z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie międzynarodowym, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym, jak m.in.:

1. Konwencja ONZ o Prawach Dziecka, która określa katalog podstawowych praw dziecka oraz zasady ich realizacji, kierując się nadrzędną zasadą dobra dziecka, równości i poszanowania praw oraz odpowiedzialności obojga rodziców, przy jednoczesnym zobowiązaniu państwa do niesienia adekwatnej pomocy. Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028 realizuje założenia Konwencji, w szczególności poprzez wzmacnianie prawa dziecka do rozwoju, poszanowanie jego samodzielności oraz zapewnienie mu bezpiecznego i sprzyjającego środowiska wychowawczego. Oba dokumenty podkreślają rolę rodziny jako podstawowego i najlepszego środowiska dla rozwoju dziecka, a działania instytucji publicznych postrzegają jako komplementarne wsparcie, które wzmacnia rodzinę w wypełnianiu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Europejski filar praw socjalnych, obejmujący 20 zasad ukierunkowanych na budowę Unii Europejskiej sprawiedliwej, sprzyjającej włączeniu społecznemu oraz zapewniającej obywatelom szerokie możliwości rozwoju, stanowiący istotny punkt odniesienia dla działań podejmowanych w obszarze polityki społecznej i rodzinnej na poziomie lokalnym. Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028 pozostaje z nim spójny, w szczególności w obszarze ochrony socjalnej i integracji społecznej, obejmującym m.in. opiekę i wsparcie dzieci.
3. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), określającą wciąż obowiązujący model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028 wpisuje się w założenia tego dokumentu, głównie realizując cel dotyczący rozwoju społecznie wrażliwego. Spójne kierunki interwencji obejmują m.in. aktywną politykę prorodzinną, poprawę dostępności usług społecznych, a także integrację i aktywizację społeczno-zawodową osób i rodzin zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem.
4. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030, określająca priorytety państwa w zakresie wzmacniania kapitału społecznego i rozwijania postaw obywatelskich. Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028 wpisuje się w jej założenia, głównie dotyczące potrzeby współdziałania i zwiększanie zaangażowania obywateli w życie publiczne, promując współpracę międzyorganizacyjną i międzysektorową w obszarze wsparcia rodzin.
5. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030, odpowiadająca na kluczowe wyzwania kraju związane z pełniejszym wykorzystaniem potencjału ludzkiego i wzmacnianiem spójności społecznej. Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028 nawiązuje do wszystkich czterech celów SRKL 2030, które dotyczą budowania kompetencji i kwalifikacji obywateli, poprawy zdrowia i efektywności systemu ochrony zdrowia, zwiększenia wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy oraz redukcji ubóstwa i wykluczenia społecznego. Program wzmacnia działania w obszarze polityki społecznej

i rodzinnej, rynku pracy, uwzględniając również powiązane kwestie mieszkaniowe, edukacyjne oraz ochrony zdrowia, jako kluczowe czynniki warunkujące lokalną atrakcyjność osadniczą, aktywność zawodową i społeczne włączenie mieszkańców.

6. Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), promująca deinstytucjonalizację usług, rozwój środowiskowych form wsparcia oraz systemowe rozwiązania umożliwiające życie w społeczności lokalnej niezależnie od sprawności. Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028 jest z nią spójny we wszystkich pięciu obszarach priorytetowych, w szczególności w tych dotyczących zwiększania udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci oraz budowy trwałego systemu usług dla osób i rodzin potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Kierunki interwencji lokalnej obejmują m.in. rozwój usług środowiskowych dla dzieci i rodzin, koordynację i standaryzację usług społecznych, rozwój kadr oraz prospołeczną politykę mieszkaniową jako istotny instrument integracji, aktywizacji i usamodzielniania.
7. Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, zogniskowana na osiągnięcie zrównoważonego rozwoju regionu w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i terytorialnym, akcentująca kluczową rolę rodziny jako podstawowej komórki społecznej. Dokument określa kierunki polityki regionalnej wspierającej spójność społeczną, wysoki poziom jakości życia, rozwój zasobów ludzkich oraz poprawę dostępności usług publicznych. Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028 pozostaje w pełnej zgodności z priorytetami „Małopolska 2030”, szczególnie w zakresie rozwoju społecznie wrażliwego i prorodzinnego. Obejmuje to m.in. działania ukierunkowane na promocję i wsparcie rodzin oraz poprawę dostępności i jakości usług, warunkujących jakość życia mieszkańców. Ponadto dokument lokalny nawiązuje do celu dotyczącego zarządzania, podkreślając znaczenie współpracy.
8. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Tatrzańskiego na lata 2021-2030, koncentrująca się na budowaniu spójnego systemu wsparcia społecznego, obejmującego zarówno profilaktykę, jak i interwencję, uwzględniając potrzebę koordynacji działań różnych podmiotów. Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028 pozostaje w pełnej zgodności z tymi założeniami, w szczególności dotyczącymi efektywnego wspierania rodzin, przeciwdziałania przemocy i udzielania pomocy osobom jej doświadczającym, aktywizacji osób pozostających bez pracy oraz ograniczania marginalizacji społecznej i ryzyka ubóstwa. Spójność występuje zarówno na poziomie celów, jak i szczegółowych kierunków działań.
9. Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Podhalańskiego Obszaru Podhalańskiego na lata 2021-2027, będąca kluczowym dokumentem planistycznym dla trzynastu samorządów Podhala, w tym Zakopanego, określająca wspólne cele rozwojowe, obszary interwencji oraz priorytety inwestycyjne, umożliwiającą jednocześnie skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych na projekty o znaczeniu ponadlokalnym, w tym w obszarze społecznym. Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028 wpisuje się w cele Strategii ZIT, zwłaszcza obejmujące wzmocnienie i rozwój usług społecznych oraz działań integracyjnych i aktywizacyjnych.

10. Strategia Rozwoju Miasta Zakopane, wyznaczająca najważniejsze obszary, cele i kierunki działań, a także metody weryfikacji osiągniętych rezultatów polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni gminy w perspektywie długofalowej. Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028 realizuje założenia dokumenty dotyczące sfery społecznej i rodzinnej.
11. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zakopane na lata 2026-2030, która określa wizję, priorytety i cele działań gminy w zakresie przeciwdziałania i rozwiązywania problemów społecznych oraz integracji i aktywizacji mieszkańców, w szczególności osób i rodzin zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028 rozwija i uszczegóławia zapisy strategii w obszarze DZIECKO I RODZINA, koncentrując się na skutecznej, systemowej polityce wspierania rodziny, obejmującej działania profilaktyczne, interwencyjne oraz ukierunkowane na reintegrację.
12. Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na lata 2026-2029, określający lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z tychże uzależnień. Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028 również dotyka tego zagadnienia, głównie poprzez cel szczegółowy dotyczący zwiększenia dostępności i skuteczności profilaktyki oraz wczesnej interwencji wobec dzieci i rodzin, obejmujący m.in. realizację kampanii i programów profilaktycznych dla rodziców, dzieci i młodzieży, w tym dotyczących nowych uzależnień stosowania przemocy i agresji.
13. Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Zakopane na lata 2025-2028, który określa cele, kierunki działań oraz zasady współpracy w zakresie zapobiegania przemocy domowej, ochrony osób jej doznających oraz udzielania im kompleksowego wsparcia. Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028 również uwzględnia te zagadnienia, głównie poprzez cel dotyczący zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa oraz możliwości wychowania w rodzinie naturalnej, który obejmuje działania informacyjne i edukacyjne, realizację procedury „Niebieskie Karty”, zapewnienie schronienia dla ofiar przemocy i wsparcia finansowego, a także pomoc prawną, psychologiczną i terapeutyczną.

SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA, OCENY I AKTUALIZACJI PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2026-2028

Założenia ogólne

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026–2028 opiera się na założeniu budowy zintegrowanego lokalnego systemu wsparcia dziecka i rodziny, ukierunkowanego na wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin, zapobieganie występowaniu sytuacji kryzysowych i ograniczanie ich skutków oraz ochronę dobra dziecka.

Kluczową rolę w realizacji programu pełni Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem jako podmiot wiodący oraz koordynujący działania instytucji i partnerów tworzących wskazany system, zapewniający spójność, ciągłość, dostosowanie do zidentyfikowanych potrzeb i skuteczność podejmowanych działań.

Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakopanem pełni funkcję koordynatora wdrażania programu, zapewniając jego zgodność ze Strategią Rozwoju Miasta Zakopane, Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zakopane na lata 2026-2030 oraz innymi dokumentami strategicznymi. Ośrodek odpowiada za planowanie, organizowanie, realizację, monitoring i ocenę działań, a także inicjowanie współpracy i mobilizowanie lokalnych zasobów na rzecz rodzin.

Program zakłada realizację działań w sposób zintegrowany, profilaktyczny i środowiskowy, z uwzględnieniem specyfiki miasta Zakopane, w tym uwarunkowań wynikających z ruchu turystycznego, procesów migracyjnych oraz znaczenia lokalnych więzi społecznych i tradycji Podhala.

Podstawą realizacji programu jest współpraca samorządu, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnej, oparta na zasadzie partnerstwa, pomocniczości i współodpowiedzialności za wzmacnianie rodzin oraz tworzenie przyjaznego środowiska rozwoju dzieci.

System realizacji

Instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, jak również monitorowania, oceny oraz ewentualnej aktualizacji Programu Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026–2028 tworzą:

- władze samorządowe (Burmistrz Miasta Zakopane oraz Rada Miasta Zakopane) – odpowiadają za uchwalenie programu, nadzór nad jego realizacją, ewentualne aktualizacje, zapewnienie środków finansowych oraz wspieranie lokalnej polityki prorodzinnej,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem – do jego kluczowych zadań, jako podmiotu wiodącego i koordynującego, należy realizacja przypisanych mu w dokumencie zadań, w szczególności promocja i wsparcie rodzin, organizacja pracy socjalnej i pracy asystentów rodziny, prowadzenie działań profilaktycznych i interwencyjnych, monitorowanie sytuacji rodzin wymagających wsparcia, harmonizowanie i poszerzanie partnerstw, rozwój nowych form pomocy. Ponadto ośrodek odpowiada za poszukiwanie nowych źródeł finansowania oraz opracowywanie i wdrażanie projektów, monitorowanie, ocenę i przygotowanie ewentualnych zmian w programie, zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji jego zapisów, stałą współpracę z Burmistrzem Miasta Zakopane oraz Radą Miasta Zakopane, w szczególności Komisją Rodziny i Spraw Społecznych, a także współrealizatorami,

- asystenci rodziny – realizują bezpośrednią pracę z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze, wspierają odbudowę kompetencji rodzicielskich oraz wzmacniają samodzielność rodzin,
- Urząd Miasta Zakopane, w szczególności Wydział Oświaty, Wydział Turystyki, Sportu i Spraw Społecznych, oraz jednostki organizacyjne, w szczególności szkoły i przedszkola, Zakopiańskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna im. Stefana Żeromskiego w Zakopanem, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zakopanem, a także ciała i organy lokalne, jak Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Zakopanem – są odpowiedzialne za wdrażanie przypisanych im zadań, uczestniczą w procesie monitoringu i oceny programu,
- Starostwo Powiatowe w Zakopanem i powiatowe jednostki organizacyjne, jak Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zakopanem, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zakopanem, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Tatrogród”, Tatrzański Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej w Zakopanem, Powiatowy Urząd Pracy w Zakopanem, Szpital Powiatowy im. dr Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem, Komenda Powiatowa Policji w Zakopanem, a także sądy i kuratorska służba sądowa – współuczestniczą w realizacji działań w ramach swoich kompetencji,
- partnerzy społeczni, jak organizacje pozarządowe – wspierają realizację celów programu poprzez działania animacyjne, integracyjne, edukacyjne, profilaktyczne i środowiskowe.

Odpowiedzialność za realizację poszczególnych działań została określona w planie operacyjnym. W razie potrzeby może być uszczegóławiana na etapie realizacji programu. Podstawową zasadą realizacji Programu pozostaje partnerska współpraca wszystkich podmiotów tworzących lokalny system wspierania rodziny, oparta na współodpowiedzialności, koordynacji działań i koncentracji na dobru dziecka oraz wzmacnianiu zasobów rodziny.

Rola dyrekcji MOPS

Dyrekcja Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakopanem pełni nadrzędną rolę w systemie realizacji Programu Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026–2028, stanowiąc jego oś decyzyjno-strategiczną.

Do kompetencji Dyrektora MOPS należy m.in.:

- inicjowanie diagnoz lokalnych dotyczących sytuacji rodzin i dzieci oraz identyfikowanie pojawiających się problemów i potrzeb,
- planowanie strategiczne i koordynowanie lokalnej polityki wspierania rodziny oraz jej dostosowywanie do zmieniających się uwarunkowań społecznych,
- mobilizowanie zasobów i rozwijanie współpracy międzyorganizacyjnej oraz międzysektorowej na rzecz rodzin,
- nadzór nad realizacją działań wspierających rodzinę, w tym pracą asystentów rodziny,
- monitorowanie oraz stałe doskonalenie jakości usług społecznych oraz wzmacnianie kompetencji kadr pracujących z rodzinami,
- współpraca z władzami samorządowymi, instytucjami powiatowymi i regionalnymi oraz pozyskiwanie zasobów i wsparcia dla rozwoju lokalnego systemu wsparcia rodziny,

- reprezentowanie miasta Zakopane w obszarze współpracy dotyczącej polityki prorodzinnej.

Monitoring, ocena i aktualizacja programu

Warunkiem skutecznej realizacji Programu Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026–2028 jest systematyczny monitoring postępów wdrażania działań, ocena osiąganych rezultatów oraz zdolność reagowania na zmieniające się uwarunkowania i potrzeby rodzin.

Monitoring programu będzie prowadzony w sposób ciągły i będzie obejmować analizę realizacji działań, osiąganych wskaźników oraz efektów jakościowych. Tematycznie koncentrował się będzie na takich zagadnieniach, jak skala i formy udzielanego wsparcia rodzinom, efekty pracy asystentów rodziny, dostępność i jakość usług wspierających rodzinę, ocena skuteczności współpracy. Pozwoli to ocenić stopień realizacji celów i kierunków interwencji, identyfikować obszary wymagające korekt oraz podejmować działania usprawniające. Pogłębiona ocena będzie podstawą dla ewentualnych zmian w programie.

Sprawozdawczość z realizacji programu (na potrzeby monitoringu, jak również oceny) prowadzona będzie w cyklu rocznym. Raport z realizacji programu przygotowuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem na podstawie danych własnych oraz informacji przekazywanych przez współrealizatorów Programu, którzy w określonym terminie będą składali sprawozdania częściowe, opisując przebieg wdrażania zaplanowanych działań w zakończonym roku kalendarzowym oraz osiągnięte efekty, w wymiarze wskaźnikowym oraz w miarę możliwości jakościowym. Analiza powinna uwzględniać mierniki przyporządkowane każdemu z kluczowych działań, zgodnie z tabelą nr 2, a także wskaźniki osiągnięcia celów.

Powyższe materiały będą przyczynkiem do dyskusji na temat stanu realizacji programu, ale także jego aktualności względem występujących problemów i potrzeb. W przypadku stwierdzenia, że program wymaga zmiany, uruchamiana jest procedura aktualizacji i przyjęcia nowego projektu dokumentu.

Zaleca się również przeprowadzenie przeglądu i oceny wdrażania programu, co powinno przynieść rekomendacje dla dokumentu na nową perspektywę czasową. Niezbędną składową prac nad nowym programem powinna być pogłębiona diagnoza.

RAMY FINANSOWE REALIZACJI PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2026-2028

Założenia ogólne

Realizacja Programu Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026–2028 opiera się na modelu finansowania wieloźródłowego. Podstawę finansowania programu stanowią środki własne miasta oraz środki pochodzące z budżetu państwa, w szczególności przeznaczone na realizację zadań zleconych oraz dofinansowanie zadań własnych, wynikających z Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Środki zewnętrzne pełnią funkcję uzupełniającą i rozwojową, umożliwiając rozszerzenie zakresu działań oraz podnoszenie jakości usług. Łączenie źródeł finansowania pozwala na zwiększenie efektywności wsparcia rodzin. Zakłada się przy tym elastyczność w zarządzaniu środkami w zależności od skali potrzeb społecznych oraz liczby rodzin objętych wsparciem.

Szacunkowe koszty

Struktura i wielkość kosztów programu odzwierciedla rzeczywiste proporcje wydatków ponoszonych w obszarze wspierania rodziny w Zakopanem, gdzie największe obciążenie finansowe stanowią działania o charakterze interwencyjnym i pomocowym, natomiast działania profilaktyczne i edukacyjne mają charakter uzupełniający.

Cel pierwszy w ramach programu obejmuje działania edukacyjne, informacyjne i promujące wartości rodzinne, istotne z punktu widzenia długofalowej polityki społecznej i prorodzinnej. Są one kluczowe dla wzmocnienia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz kształtowania postaw sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny. Zadania realizowane będą głównie przez kadrę MOPS oraz szkoły, przy czym większość działań edukacyjnych mieści się w budżetach placówek oświatowych. Tym samym łączny koszt oszacowano na poziomie około 100-200 tys. zł rocznie.

Realizacja celu drugiego, związanego z rozwojem profilaktyki i wczesnej interwencji, wiąże się z nakładami na poziomie około 800-900 tys. zł. Środki te przeznaczone zostaną przede wszystkim na rozwój dedykowanej oferty placówek oświatowych oraz zapewnienie lepszego dostępu do specjalistów w systemie oświaty i wychowania, a także rozwój oferty środowiskowej i czasu wolnego dla rodzin i dzieci, w tym funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego.

Zdecydowanie największy udział w strukturze kosztów programu przypada na cel trzeci, obejmujący kompleksowe wsparcie rodzin przeżywających trudności. Łączne nakłady w tym obszarze oszacowano na poziomie około 7-7,5 mln zł. Wynika to z konieczności zapewnienia szerokiego wachlarza usług i świadczeń, w tym pracy socjalnej, asystentury rodziny, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego, pomocy finansowej i rzeczowej, w tym dożywiania, dodatków mieszkaniowych, usług opiekuńczych oraz wsparcia specjalistycznego. Wysoki poziom finansowania tego celu odzwierciedla zarówno skalę potrzeb, jak i ustawowy charakter wielu realizowanych zadań. Trzeba przy tym zaznaczyć, że zadanie dotyczące świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, obejmujące szeroki katalog świadczeń pieniężnych wraz z kosztami ich obsługi, stanowiące główne obciążenie finansowe w ramach tego celu, jest zadaniem zleconym i ma zapewnioną dotację z budżetu państwa.

Koszty realizacji celu czwartego, dotyczącego zapewnienia bezpieczeństwa dziecka oraz wsparcia systemu pieczy zastępczej, oszacowano na około 1,3-1,5 mln zł. Wydatki te są w dużej mierze determinowane obowiązkiem współfinansowania pobytu dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, a także koniecznością prowadzenia działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy

domowej oraz reintegracją rodzin. Mają one charakter w dużej mierze obligatoryjny i zależą od liczby dzieci objętych pieczą oraz długości ich pobytu poza rodziną biologiczną.

Realizacja celu piątego, ukierunkowanego na wzmocnienie koordynacji i współpracy w lokalnym systemie wsparcia rodziny, wiąże się z nakładami na poziomie około 300-400 tys. zł. Obejmują one działania związane z diagnozą, monitoringiem, rozwojem kompetencji kadr oraz budowaniem współpracy międzyorganizacyjnej i międzysektorowej, w szczególności z organizacjami pozarządowymi, przejmującymi część zadań publicznych (otwarte konkursy ofert). Mają one kluczowe znaczenie dla zapewnienia spójności i efektywności całego systemu.

łącznie szacuje się, że realizacja programu wymagać będzie nakładów na poziomie około 10 mln zł (bez nakładów inwestycyjnych związanych z budową przedszkola, inwestycjami w zasób mieszkaniowy gminy itp.). Przyjęta struktura kosztów wskazuje na wyraźną koncentrację środków na działaniach bezpośrednio wspierających rodziny w trudnej sytuacji, przy jednoczesnym utrzymaniu i rozwijaniu działań profilaktycznych oraz systemowych, które w dłuższej perspektywie sprzyjają ograniczaniu skali problemów społecznych i wzmocnianiu potencjału rodzin. Prognozowane wydatki mają charakter szacunkowy, ze względu na korelację z wieloma zmiennymi, w tym niezależnymi od gminy.

Tabela 3. Wydatki w dziale 855 – Rodzina w mieście Zakopane w latach 2020-2025

Rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025 (plan)
855 - Rodzina	32 088 868,96	31 004 739,82	17 002 456,45	7 497 781,00	8 052 166,36	10 501 182,00 (3 580 000,00 inwestycyjne)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (2019-2024) oraz UM Zakopane (2025)

Potencjalne źródła finansowania

Finansowanie działań będzie się odbywać za pomocą środków pochodzących z różnych źródeł, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych, z uwzględnieniem aktualnych i prognozowanych możliwości budżetowych gminy oraz dostępności instrumentów pomocowych i inwestycyjnych, aby zwiększyć możliwości realizacyjne oraz efektywność podejmowanych interwencji. W tym kontekście należy wskazać kilka podstawowych źródeł:

- głównie źródło będą stanowiły środki pochodzące z budżetu gminy, w tym środki przeznaczone na pokrycie wkładu własnego do zadań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej,
- środki pochodzące z Unii Europejskiej dostępne w ramach programów krajowych oraz programu regionalnego,
- środki pochodzące z innych instrumentów i mechanizmów europejskich, w tym z Funduszy Norweskich i Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki z budżetu państwa oraz województwa małopolskiego i powiatu tatrzańskiego, w tym środki celowe i dotacje państwowe, dedykowane fundusze i programy,
- środki z funduszy celowych,
- środki sektora prywatnego, w tym biznesu (np. turystycznego) i organizacji pozarządowych.

W przypadku budżetu lokalnego, kluczowe znaczenie mają m.in.:

- koszty utrzymania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakopanem, w tym wynagrodzenia i pochodne dla pracowników pracujących z rodzinami (rozdział 85219).
- finansowanie pracy asystentów rodziny (rozdział 85504) – zadanie własne gminy, wspierane okresowo dotacjami,
- przeciwdziałanie przemocy domowej (rozdział 85205) – utrzymanie Punktu Konsultacyjnego i Zespołu Interdyscyplinarnego,
- partycypacja w kosztach pieczy zastępczej (rozdziały 85508 i 85510) – ustawowy obowiązek gminy w zakresie współfinansowania pobytu dzieci w rodzinach zastępczych oraz w placówkach,
- zasiłki celowe i pomoc w naturze dla rodzin (rozdział 85214),
- dożywianie, głównie opłacanie obiadów w szkołach (rozdział 85230).

Wspomagająco należy wymienić działy: 851 - Ochrona zdrowia, 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza, 700 – Gospodarka mieszkaniowa, 801 - Oświata i wychowanie, 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, 926 - Kultura fizyczna.

W przypadku budżetu państwa (zadania zlecone i dotacje) kluczowe znaczenie mają m.in.:

- świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny (rozdział 85502) – kluczowy komponent wsparcia materialnego (ponad 6 mln zł w 2025 r.),
- składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenia rodzinne (rozdział 85513).

W przypadku funduszy celowych i programów rządowych, warto wskazać m.in.

- Fundusz Pracy - Rządowy program wspierania rodziny „Asystent rodziny”, dofinansowanie wynagrodzeń asystentów rodziny,
- Fundusz Solidarnościowy - finansowanie usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością oraz opieki wytchnieniowej,
- Program „Posiłek w szkole i w domu” – dofinansowanie obiadów dla dzieci,
- Program „Aktywny Maluch” - dofinansowanie żłobka,
- Program „Za życiem” - wsparcie rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami.

Poza tym programy Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, czy Ministerstwa Sportu i Turystyki.

W przypadku środków unijnych, warto wskazać m.in.:

- Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) 2021–2027 – projekty społeczne, edukacyjne, wsparcie dzieci i młodzieży, rozwój usług publicznych,
- Program regionalny Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 - usługi społeczne i rodzinne, wsparcie rodzin w kryzysie, rozwój usług środowiskowych.

SPISY

Spis schematów

Schemat 1. Cel główny i cele szczegółowe Programu Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028.....	44
---	----

Spis tabel

Tabela 1. Wyniki analizy SWOT w zakresie sytuacji społecznej i rodzinnej w mieście Zakopane	38
Tabela 2. Wykaz celów i działań w ramach Programu Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026-2028 wraz z ramami realizacyjnymi	48
Tabela 3. Wydatki w dziale 855 – Rodzina w mieście Zakopane w latach 2020-2025	84

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców miasta Zakopane (2020-2024/2025)	6
Wykres 2. Saldo przyrostu naturalnego [%] jednostek porównywanych (2020-2024)	7
Wykres 3. Saldo migracji [%] jednostek porównywanych (2020-2024)	7
Wykres 4. Struktura demograficzna miasta Zakopane (2020-2024)	8
Wykres 5. Struktura demograficzna jednostek porównywanych (2024)	8
Wykres 6. Wskaźnik obciążenia demograficznego osobami starszymi [%] jednostek porównywanych (2020, 2024)	9
Wykres 7. Struktura budownictwa mieszkaniowego – odsetek budynków mieszkalnych oddawanych do użytkowania w gminach powiatu tatrzańskiego (2020-2025).....	9
Wykres 8. Zmiana liczby podmiotów zarejestrowanych na terenie Zakopanego w danej sekcji PKD (2021, 2025)	10
Wykres 9. Struktura gospodarcza miasta Zakopane (2021, 2025)	11
Wykres 10. Porównanie struktury gospodarczej wybranych jednostek (2025)	11
Wykres 11. Bezrobotni zarejestrowani na terenie miasta Zakopane (2021-2025)	12
Wykres 12. Liczba dzieci w przedszkolach działających na terenie miasta Zakopane (2020-2025)	13
Wykres 13. Odsetek dzieci w przedszkolach w Zakopanem, przypadający na placówki publiczne i niepubliczne (2020-2025).....	13
Wykres 14. Odsetek ogółu dzieci w przedszkolach publicznych w Zakopanem, przypadający na każdą placówkę (2020-2025).....	14
Wykres 15. Odsetek ogółu dzieci w przedszkolach niepublicznych w Zakopanem, przypadający na każdą placówkę (2020-2025).....	14
Wykres 16. Liczba uczniów w szkołach podstawowych na terenie miasta Zakopane (2020-2025)	15
Wykres 17. Odsetek ogółu uczniów w szkołach podstawowych w Zakopanem, przypadający na placówki publiczne i niepubliczne (2020-2025)	15
Wykres 18. Odsetek ogółu uczniów w publicznych szkołach podstawowych w Zakopanem, przypadający na każdą placówkę (2020-2025).....	16
Wykres 19. Odsetek ogółu uczniów w niepublicznych szkołach podstawowych w Zakopanem, przypadający na każdą placówkę (2020-2025).....	16
Wykres 20. Liczba dzieci/uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności w przedszkolach i szkołach na terenie Zakopanego (2020-2025).....	17
Wykres 21. Liczba dzieci korzystających z opieki zapewnianej przez Żłobek Kubuś Puchaty (2020-2025)	17
Wykres 22. Struktura zatrudnienia MOPS Zakopane (2020-2025).....	18
Wykres 23. Specjalizacje pracowników MOPS Zakopane (2020-2025)	19

Wykres 24. Kryterium ustawowe dotyczące pracowników socjalnych w MOPS Zakopane (2020-2025)	19
Wykres 25. Struktura wydatków MOPS Zakopane na realizację zadań własnych (2025)	20
Wykres 26. Struktura wydatków MOPS Zakopane na realizację zadań zleconych (2025)	20
Wykres 27. Liczba osób objętych pomocą społeczną niezależnie od rodzaju i formy świadczeń (2020-2025)	21
Wykres 28. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (2020-2024)	21
Wykres 29. Statystyka wybranej działalności MOPS Zakopane (2020-2025)	22
Wykres 30. Struktura powodów udzielania pomocy społecznej rodzinom w Zakopanem (2020-2025)	23
Wykres 31. Statystyka wsparcia w formie zasiłków rodzinnych (2020-2024)	23
Wykres 32. Statystyka świadczeń alimentacyjnych (2020-2024)	24
Wykres 33. Kwoty [zł] wypłacane w ramach świadczeń alimentacyjnych (2020-2024)	24
Wykres 34. Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem w postaci stypendiów szkolnych socjalnych oraz łączna kwota wypłaconych z tego tytułu środków w Zakopanem (2020-2025)	25
Wykres 35. Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem w postaci zasiłków socjalnych oraz łączna kwota wypłaconych z tego tytułu środków w Zakopanem (2020-2025)	25
Wykres 36. Statystyka wsparcia w formie asystentów rodziny (2020-2025)	26
Wykres 37. Liczba rodzin objętych asystenturą w Zakopanem oraz przeciętny czas współpracy (2020-2025)	27
Wykres 38. Przyczyny zakończenia współpracy rodziny z asystentem w Zakopanem (2020-2025)	27
Wykres 39. Rodziny objęte procedurą „Niebieskie Karty” w Zakopanem (2020-IV 2026)	28
Wykres 40. Statystyka wybranych działań Zespołu Interdyscyplinarnego (2024-2025) –liczba spotkań Zespołu (po lewej) oraz liczba odbytych grup diagnostyczno-pomocowych (po prawej)	29
Wykres 41. Liczba rodzin zastępczych i ich podopiecznych, w podziale na typ rodziny, w Zakopanem (2020-2025)	30
Wykres 42. Opłaty za pobyt zakopiańskich dzieci w rodzinach zastępczych (2020-2025)	30
Wykres 43. Statystyka dotycząca pobytu dzieci z Zakopanego w domach dziecka (2020-2025)	31
Wykres 44. Struktura świadczeń opiekuńczych i pielęgnacyjnych pod względem liczby wspieranych osób (2020-2024)	31
Wykres 45. Struktura świadczeń opiekuńczych i pielęgnacyjnych pod względem wypłacanej kwoty (2020-2024)	32
Wykres 46. Mieszkania w zasobie Zakopanego (2024-2025)	32
Wykres 47. Liczba oczekujących na przydział lokalu z zasobów gminy (2020-2026)	33
Wykres 48. Statystyka dodatków mieszkaniowych i gospodarstw domowych objętych tą formą wsparcia (2020-2025)	33
Wykres 49. Statystyka kwot wypłacanych w ramach dodatków mieszkaniowych (2020-2025)	34
Wykres 50. Statystyka mechanizmu Kart Dużej Rodziny w Zakopanem (2020-2025)	34
Wykres 51. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w wybranych jednostkach (2020, 2024)	35
Wykres 52. Środki [zł] przeznaczane na realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej w formie konkursów ofert dla organizacji pozarządowych w Zakopanem (2020-2025)	35
Wykres 53. Statystyka dotycząca biblioteki – liczba czytelników na 1 tys. ludności oraz liczba wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika (2020-2024)	36
Wykres 54. Liczba imprez zorganizowanych przez zakopiańskie instytucje kultury wraz z liczbą ich uczestników (2020-2024)	37

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem

ul. Jagiellońska 7, 34–500 Zakopane

tel. 18 20 147 33

e-mail: sekretariat@mopszakopane.pl

www.mopszakopane.pl

Przewodniczący Rady

Grzegorz Jóźkiewicz

UZASADNIENIE

Obowiązek opracowania i realizacji gminnego programu wspierania rodziny wynika bezpośrednio z przepisów prawa. Kluczowym aktem prawnym jest Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. 2025 poz. 49), która nakłada na gminę obowiązek prowadzenia działań ukierunkowanych na wzmocnienie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Zgodnie z przepisami tej ustawy, gmina zobowiązana jest do opracowania i realizacji trzyletnich programów wspierania rodziny, dostosowanych do lokalnej diagnozy problemów rodzinnych i społecznych (art. 176 pkt1).

Program opiera się również na przepisach Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. 2026 poz. 639), która określa zasady udzielania wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, wskazuje na znaczenie pracy socjalnej jako podstawowego narzędzia oddziaływania, a także podkreśla rolę świadczeń i usług społecznych, a także Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz.U. 2024 poz. 1673), określającej system ochrony osób doznających przemocy oraz zadania gminy w zakresie profilaktyki i interwencji.

Podstawę prawną działań gminy stanowi ponadto Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. 2026 poz. 662), która wskazuje, iż zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym w obszarze pomocy społecznej i wspierania rodziny, należy do zadań własnych gminy.

Program uwzględnia zapisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483), która zapewnia szczególną ochronę i opiekę rodzinie, macierzyństwu i rodzicielstwu, w tym pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji, oraz odnosi się do standardów międzynarodowych wynikających z Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526), akcentującej nadrzędność dobra dziecka oraz jego prawo do wychowania w rodzinie.

Program Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026–2028 jest dokumentem operacyjnym, który określa cele i kierunki działań gminy w zakresie promocji i wzmocnienia rodzin oraz tworzenia spójnego systemu wsparcia dostosowanego do zdiagnozowanych potrzeb. Program ten stanowi rozwinięcie i uszczegółowienie zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zakopane na lata 2026–2030, w szczególności w ramach obszaru priorytetowego „Dziecko i rodzina”. To szczególnie ważne w kontekście trudnej sytuacji społeczno-demograficznej miasta, ze spadającą liczbą mieszkańców, odpływem młodych osób i rodzin, rosnącymi potrzebami edukacyjnymi, zdrowotnymi i psychologicznymi dzieci, a także presją ekonomiczną i mieszkaniową, w dużej mierze powodowaną funkcjami turystycznymi Zakopanego.

Projekt Programu Wspierania Rodziny Miasta Zakopane na lata 2026–2028 został opracowany metodą partycypacyjno-ekspercką i poddany konsultacjom społecznym.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.